

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
EVANGELICKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

Bakalářská práce

Spiritualita Svatopluka Karáska
vybraná témata

František Barták

Institut ekumenických studií

Vedoucí práce *Dr. Jan Lachman*
Studijní program *Teologie*
Studijní obor *Teologie křesťanských tradic*

Praha 2013

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci s názvem *Spiritualita Svatopluka Karáska – vybraná témata* napsal samostatně a výhradně s použitím uvedených pramenů.

Souhlasím s tím, aby práce byla zveřejněna pro účely výzkumu a soukromého studia.

V Praze dne 30.4.2013

František Barták

Anotace

Tato bakalářská práce se zabývá spiritualitou českého evangelického faráře Svatopluka Karáska. Záměrem práce je vytvořit dosud nezmapovaný konzistentní obraz postojů a názorů této osobnosti, která je představitelem českého protestantismu a undergroundu a zároveň jedním z nejvýraznějších českých misionářů současnosti.

Primárními prameny pro tuto práci jsou Karáskova kázání, autobiografická literatura a texty písní. Na jejich základě práce zkoumá Karáskův přístup k vybraným duchovním, náboženským, morálním, etickým, politickým a sociálním tématům. Též je přihlíženo i ke Karáskovu svědectví vlastním životem, tedy jak sám naplňuje principy, které hlásá.

Práce dospívá k závěru, že všechny vybrané oblasti Karáskovy spirituality směřují k zásadě praktické a účinné pomoci bližním, slovy Bible: skutkům lásky a milosrdenství. Tuto zásadu se podle dostupných svědectví Svatopluk Karásek snažil vždy dodržovat.

Klíčová slova

Spiritualita; Svatopluk Karásek; Bůh; víra; Ježíš; ďábel; svoboda; hřích; láska; bližní.

Summary

This Bachelor thesis deals with the spirituality of Svatopluk Karásek, a Czech Evangelical pastor. The intention of this thesis is to create a consistent image of the uncharted attitudes and opinions of this figure, a representative of Czech Protestantism and underground, and one of the most prominent Czech missionaries of today.

The primary sources for this work are Karasek's sermons, autobiographical literature, and song lyrics. Based on the aforementioned, this work examines Karásek's approach to certain spiritual, religious, moral, ethical, political, and social issues. The testimony of Karásek's own life is also taken into account, i.e. whether he fulfils the principles he preaches.

This work concludes that all selected areas of Karásek's spirituality adhere to a maxim of practical and effective assistance to neighbours, in the words of the Bible: deeds of love and mercy. Based on the available evidence, Svatopluk Karásek has always tried to follow this principle.

Keywords

Spirituality; Svatopluk Karásek; God; faith; Jesus; devil; freedom; sin; love; neighbour.

Poděkování

Děkuji Dr. Janu Lachmanovi za vstřícnost při konzultaci této práce. Děkuji také Institutu ekumenických studií za veškerou péči poskytnutou během studia. V neposlední řadě děkuji své rodině, že mi umožnila tuto práci napsat.

OBSAH

OBSAH.....	6
ÚVOD.....	9
CO JE SPIRITUALITA?	10
SVATOPLUK KARÁSEK - ŽIVOTOPIS	13
PRAMENY K PRÁCI.....	16
1 BŮH.....	20
1.1 BOŽÍ PŘÍTOMNOST V ČLOVĚKU	20
1.1.1 <i>Člověk a Bůh patří k sobě</i>	20
1.1.2 <i>Člověk bez Boha</i>	21
1.2 BOŽÍ VZDÁLENOST A BLÍZKOST, BŮH SKRYTÝ	23
1.2.1 <i>Bůh vzdálený</i>	23
1.2.2 <i>Bůh skrytý</i>	24
1.2.3 <i>Bůh přítomný</i>	26
1.2.4 <i>Hledání Boha</i>	27
1.3 DŮVĚRA V BOHA, ODKÁZANOST NA NĚJ	28
1.3.1 <i>Abrahamova víra</i>	28
1.3.2 <i>Spolehnutí se na Boha</i>	29
1.4 FALEŠNÝ OBRAZ BOHA, MANIPULACE S BOHEM - ZNEUŽITÍ BOHA	30
1.4.1 <i>„Boží hněv“</i>	30
1.4.2 <i>„Boží vůle“</i>	31
1.4.3 <i>Boží působení podle Dorothy Sölle</i>	32
1.4.4 <i>Náboženské zneužití Boha</i>	33
1.4.5 <i>Nevystižitelný Bůh</i>	34
1.5 EXISTUJE ATEISMUS?	35
1.6 BŮH JAKO VŠEMOHOUCÍ VLÁDCE A SPRAVEDLIVÝ SOUDCE	38
1.7 BŮH JAKO LÁSKA	39
1.8 ŽIVOT S BOHEM	41
1.9 BŮH - SHRNUTÍ TÉMATU	42
2 VÍRA	45
2.1 CO JE VÍRA?	45
2.1.1 <i>Vlastnosti víry</i>	45
2.1.2 <i>Náboženství</i>	46
2.1.3 <i>Společenství</i>	47
2.1.4 <i>Víra a láska</i>	48
2.2 RADOSTNÁ ZVĚST	48
2.2.1 <i>Předávání zvěsti</i>	49
2.2.2 <i>Jádro zvěsti</i>	50
2.2.3 <i>Víra v těžkých chvílích</i>	51
2.2.4 <i>Život s vírou</i>	52
2.3 ESCHATOLOGIE	53
2.3.1 <i>Zmrtvýchvstání</i>	53
2.3.2 <i>Smrt</i>	54

2.3.3 Nebe a peklo.....	54
2.4 VÍRA - SHRNU TÍ TÉMATU.....	57
3 JEŽÍŠ.....	58
3.1 JEŽÍŠ KRISTUS	58
3.1.1 Ježíš – nejdokonalejší dar Boží	58
3.1.2 Poznání Boha skrze Ježíše	59
3.1.3 Ježíš má o nás zájem.....	60
3.1.4 Trojiční záměna.....	61
3.2 BOŽÍ KRÁLOVSTVÍ	61
3.3 JEŽÍŠ A UTRPENÍ.....	62
3.4 ETIKA	63
3.5 JEŽÍŠ – SHRNU TÍ TÉMATU	64
4 ĎÁBEL	65
4.1 EXISTENCE ĎÁBLA.....	65
4.2 PŮSOBENÍ ĎÁBLA.....	67
4.2.1 Genesis	67
4.2.2 Boj s ďáblem	68
4.2.3 Ďábel a Ježíš.....	68
4.2.4 Ďábel a Jób.....	69
4.3 ĎÁBEL – SHRNU TÍ TÉMATU	70
5 SVOBODA	71
5.1 SKUTEČNÁ SVOBODA	71
5.1.1 Svoboda – Boží dar.....	71
5.1.2 Cesta za svobodou.....	72
5.2 FALEŠNÁ SVOBODA.....	73
5.2.1 Svoboda od Boha.....	74
5.2.2 Svoboda od druhých	74
5.2.3 Svoboda sám od sebe.....	75
5.3 SVOBODA – SHRNU TÍ TÉMATU	76
6 HŘÍCH	77
6.1 PRVOTNÍ HŘÍCH	77
6.2 NEZABIJEŠ.....	79
6.3 NESESMLNÍŠ.....	80
6.3.1 Kontroverzní témata	81
6.3.2 Barbarství moralizování	82
6.4 NEPOŽÁDÁŠ.....	83
6.5 DALŠÍ NOVOZÁKONNÍ ODKAZY.....	84
6.5.1 Charismatické stolování s hříšníky.....	84
6.5.2 Odpuštění.....	84
6.5.3 Může církev zhřešit?.....	85
6.6 HŘÍCH – SHRNU TÍ TÉMATU	85
7 LÁSKA.....	87
7.1 LÁSKA BOŽÍ	87
7.2 LÁSKA K BOHU A BLIŽNÍM	88
7.2.1 Láska je jediná cesta k Bohu.....	89

7.2.2 <i>Láska v praktické pomoci bližním</i>	90
7.2.3 <i>Zneužití lásky</i>	91
7.2.4 <i>Jak se naučit milovat?</i>	91
7.2.5 <i>Skutečná láska</i>	92
7.2.6 <i>Láska k lidem skrze Boha, láska k Bohu skrze lidi</i>	93
7.3 LÁSKA - SHRUTÍ TÉMATU	93
ZÁVĚR	95
POUŽITÉ ZDROJE	97
PŘÍLOHA – TEXTY PÍSNÍ	102

ÚVOD

Tato bakalářská práce se bude zabývat spiritualitou českého evangelického faráře Svatopluka Karáska. Záměrem práce je vytvořit dosud nezmapovaný konzistentní obraz postojů a názorů této osobnosti, která je představitelem českého protestantismu a undergroundu a zároveň jedním z nejvýraznějších českých misionářů současnosti.

Primárními prameny pro tuto práci budou Karáskova kázání, autobiografická literatura a texty písní. Na jejich základě bude práce zkoumat Karáskův přístup k vybraným duchovním, náboženským, morálním, etickým, politickým a sociálním tématům. Též bude přihlíženo i ke Karáskovu svědectví vlastním životem, tedy jak sám naplňuje principy, které hlásá.

Práce obsahuje nejprve úvodní části pojednávající o chápání spirituality, životě Svatopluka Karáska a pramenech k práci a dále pak je rozdělena na sedm kapitol, z nichž každá se soustředí na jedno z vybraných témat Karáskovy spirituality. Těmito tématy jsou *Bůh, víra, Ježíš, ďábel, svoboda, hřích a láska*, přičemž některé kapitoly se ještě dále dělí na podkapitoly. V práci tohoto typu je přirozené, že mnoho témat prostupuje více kapitolami, ale šířeji je vždy konkrétní téma rozpracováno většinou v jedné z nich.

Co je spiritualita?

Na úvod je nutno říci, že existuje nesčetné množství definic spirituality či spiritualit v závislosti na tom, z jakého prostředí či oboru vycházíme. Používání termínu „spiritualita“ se během staletí jeho existence výrazně měnilo. V moderní době bývá spiritualita často oddělována od náboženství¹ a evokuje představu směsi humanistické psychologie s mystickými a esoterickými tradicemi a s východními náboženstvími, jejímž cílem je duševní zdraví a osobnostní rozvoj.²

Tato práce se bude zabývat spiritualitou křesťanskou. Pojednáváme-li o teologické reflexi na téma duchovního života, je třeba hovořit spíše o „spirituální teologii“, zatímco slovo „spiritualita“ zůstane vyhrazeno k označování jejího obsahu. „Spiritální teologie“ je tedy systematickou reflexi o spiritualitě. I zde ale může stále docházet při vymezování termínu k nejasnostem, neboť slovo „spiritualita“ se někdy používá místo slov jako zbožnost, religiozita, niternost, svatost, náboženský cit, vnitřní/duchovní život, askeze, mystická zkušenost, usebranost, sjednocení s Bohem apod.³

Slovo spiritualita je odvozeno od latinského *spiritus* – duch. Pokud nahlédneme do *Slovníku spirituality*, nalezneme tři chápání „ducha“:

Zprvém, duch v protikladu těla, hmoty. V křesťanství se díky jednostrannému užití pavlovského schématu *pneuma* - *sarx* často uplatňuje

¹ WONG, Yuk-Lin Renita a Jana VINSKY. Speaking from the Margins: A Critical Reflection on the ‘Spiritual-but-not-Religious’ Discourse in Social Work. *British Journal of Social Work*. 2009, roč. 39, č. 7, s. 1343-1359. DOI: 10.1093/bjsw/bcn032.

² HOUTMAN, Dick a Stef AUPERS. The Spiritual Turn and the Decline of Tradition: The Spread of Post-Christian Spirituality in 14 Western Countries, 1981–2000. *Journal for the Scientific Study of Religion*. 2007, roč. 46, č. 3, s. 305-320. DOI: 10.1111/j.1468-5906.2007.00360.x.

³ GOFFI, Tullo a Stefano DE FIORES. *Slovník spirituality*. Praha: Karmelitánské nakladatelství, 1999, 1295 s. ISBN 80-7192-338-9. s.905

v úrovni praktické. „Duchovní“ pak souvisí s umrtvováním těla, modlitbou apod., kdežto společensko-politický život, tělesné zdraví či sexualita jsou s ním neslučitelné jakožto „tělesné“.⁴

Zadruhé, duch je princip s hmotou komplementární, ne hmotě nepřátelský. Zde se ale poněkud směšuje „duchovní“ a „duševní“, neboť se vychází spíše z řeckého *psyché* než *pneuma*.⁵

Zatřetí je tu ryze křesťanské chápání – „duchovní“ jako vztahující se k Duchu, třetí osobě Boha. Bohužel totiž často - s osudnými následky - stavíme víc na sobě a vlastní iniciativě, protože spojujeme „duchovní“ s námi samými spíše než osobou Ducha. A to je protikřesťanské a protievangelijní – ve skutečnosti nejde v duchovním životě tolik o to, co děláme my, ale mnohem více o to, co Bůh prostřednictvím Ducha koná v nás.⁶

Jak už bylo řečeno, existuje velké množství definic spirituality, jež jsou navzájem tak odlišné a různorodé, že v této věci nebylo dosud možné dojít ani k základní shodě. Slovník nám nabízí např. definici G. Moiolioho: „Spiritualita je životní syntéza celého Kristova tajemství vytvořená pod vlivem Ducha svatého tak, že uspořádává jeho jednotlivé prvky kolem konkrétního stavebního principu, jenž pak charakterizuje jeho celkový projev.“⁷

Je třeba si uvědomit, že hovoříme-li o spiritualitě, máme na mysli praktický, konkrétní způsob života, který je harmonicky uspořádán. Nejde o chaotické nahromadění libovolných prvků. Zároveň ovšem každá konkrétní spiritualita musí obsahovat pouze to, co je ve shodě s křesťanskou naukou a vše, co k ní podstatně náleží, jinak by už nešlo o spiritualitu, ale o „praktickou herezi“.⁸

⁴ GOFFI a DE FIORES. *Slovník spirituality*. s.904

⁵ GOFFI a DE FIORES. *Slovník spirituality*. s.904-905

⁶ GOFFI a DE FIORES. *Slovník spirituality*. s.905

⁷ GOFFI a DE FIORES. *Slovník spirituality*. s.906

⁸ GOFFI a DE FIORES. *Slovník spirituality*. s.906

Přítom jednotlivé spirituality nemohou být zjednodušeně viděny jako výsledek osobních či skupinových preferencí, nýbrž jako cílevědomé působení Ducha svatého. Nicméně nejsme s to prožívat celé bohatství Kristova tajemství najednou, proto si „vybíráme“ určitý aspekt Kristova tajemství. Tak dochází k odlišnostem mezi jednotlivými spiritualitami, přičemž můžeme mluvit např. o druzích spirituality podle životních stavů (laická, řeholní, kněžská) a jejich specifikací (rodinná, manželská, jednotlivých řeholních rodin, misionářská, diecézní...), nebo určitých skupin osob (spirituality různých hnutí v církvi, jednotlivých profesí apod.), tak jejich pramenů (biblická, novozákonní, pavlovská, janovská, patristická, liturgická) či teologických důrazů (eschatologická, kristocentrická, pneumatologická, mariánská), ale i zařazení časového (starověká, středověká, novověká, současná) a zeměpisného (francouzská, španělská, africká...)^{9 10}

V naší práci se budeme zabývat spiritualitou osobnosti - Svatopluka Karáska.

⁹ GOFFI a DE FIORES. *Slovník spirituality*. s.905

¹⁰ Znalost spirituality ovšem není důležitá pouze pro teologii či religionistiku, ale i pro lékařské obory, především psychiatrii, jak ukazuje MUDr. Karel Nešpor ve svém již mnoho let aktualizovaném článku:

Praktické důsledky spirituality

- Lepší duševní stav ve zdraví i nemoci.
- Vyšší odolnost vůči stresu a lepší zvládnání zátěžových událostí jako bolest nebo ovdovění.
- Obvykle i lepší spolupráce při léčbě a její lepší průběh.
- Prevence i léčba návykových nemocí.
- Nižší riziko předčasné smrti.
- Lepší schopnost se vyrovnat se smrtí.
- Některé náboženské zásady a doporučení prospívají zdraví a motivují ke zdravému životu (nekouřit, nezneužívat alkohol a vyhýbat se hazardu).
- Některé formy duchovního života zlepšují sebeovládání.
- Náboženské a duchovní rituály poskytují pocit jistoty a bezpečí.
- Duchovní život posiluje naději.
- Duchovní život obvykle napomáhá větší stabilitě rodinných vztahů a může vést k vytvoření bezpečnější sítě mezilidských vztahů.

NEŠPOR, Karel. *Co je to spiritualita a čemu prospívá* [online]. [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: <<http://plus.humanitysteam.cz/news/co-je-to-spiritualita-a-cemu-prospiva/>>

SVATOPLUK KARÁSEK - životopis¹¹

Svatopluk Karásek se narodil 18. října 1942 jako třetí syn manželů Petra a Doubravky Karáskových. Jeho otec byl ministerský úředník, který byl po únoru 1948 krátce vězněn a nakonec mohl pracovat pouze jako pomocný dělník. Matka, rozená Černíková, pocházela z rodiny s evangelickými kořeny. Už jako malý chlapec měl Karásek kázeňské problémy z velké míry způsobené po matce zděděnou nenapravitelnou touhou dělat humor; tato touha ho neopustila celý život. Kromě toho byl ovlivněn i *beat generation*, která ho inspirovala k individuální cestě životem.

Po absolvování základní školy v Praze na Smíchově nastoupil na zahradnickou školu v Děčíně. Po druhém vyloučení přešel na Střední zemědělskou technickou školu v Mělnice (obor zahradnicko-vinařský). Tam se zrodilo jeho celoživotní přátelství s Vratislavem Brabencem. Hlavně se však v té době dostal ke čtení Bible, především Nového Zákona, a žít jeho poselství se stalo Karáskovým životním cílem. I proto se po maturitě v roce 1961 a po práci v dolech rozhodl v roce 1963 studovat na Komenského evangelické bohoslovecké fakultě, kam byl i za přispění prof. Hromádky napodruhé přijat. Strávil tam léta 1964-68, přičemž po dobu vojenské služby (1966-67) studium přerušil. Už v té době začala jeho „misijní činnost“, tehdy mezi studenty ostatních fakult. Se spolužáky pak pořádal rozličné umělecké akce, kde se snažili expedovat myšlenky teologů v přitažlivé formě.

¹¹ KARÁSEK, Svatopluk, Michal PLZÁK a Štěpán HÁJEK. *Vino tvé výborné: rozhovory*. Praha: Kalich, 1998, 293 s. ISBN 80-7017-193-6.
KARÁSEK, Svatopluk. *Boží trouba: (kázání)*. 1. vyd. Praha: Kalich, 2000, 405 s. ISBN 80-7017-505-2.
Karásek Svatopluk (1942-) - Příběh pamětníka - Paměť národa [online]. [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: <<http://www.pametnaroda.cz/story/karasek-svatopluk-1942-932>>.

V roce 1968 nastoupil do svého prvního farářského místa ve Hvozdnici u Davle. Vzkvétající sbor však musel po konfliktu s církevním tajemníkem opustit a byl přeložen do Nového Města pod Smrkem. Po opakovaných problémech mu byl nakonec v roce 1971 odebrán státní souhlas k výkonu duchovenské služby. S tím se dostavily existenční problémy. Nakonec byl roku 1972 přijat za kastelána hradu Houska, kde prožil s manželkou a dětmi pět let. Na Housce se vytvořila jedna z nezávislých komunit. Častými hosty tam byli faráři z okruhu Nové orientace, např. Miloš Rejchrt, Alfréd Kocáb či Jan Šimsa.

Záhy navázal kontakt s undergroundem, jehož společenství až do emigrace již neopustil. V roce 1974 vystoupil na Prvním festivalu druhé kultury v Postupicích u Benešova, v roce 1976 na Druhém festivalu československé kultury v Bojanovicích.

Místo kázání používal Svatopluk Karásek písně s biblickými motivy, které hrával i na akcích undergroundu, což se mu ovšem později stalo osudným. V roce 1976 byl zatčen a okresní soud v Praze ho v procesu s *The Plastic People of the Universe* společně s Ivanem Martinem Jirousem, Pavlem Zajíčkem a Vratislavem Brabencem odsoudil za výtržnictví k osmi měsícům odnětí svobody nepodmíněně.

Již před soudem se doma i ve světě rozpoutala vlna solidarity, která na přelomu roku 1976/1977 vyústila v založení Charty 77. Tu Karásek podepsal hned v počáteční vlně, následkem čehož se musel živit převážně mytím oken. V té době se zúčastnil setkávání evangelických farářů v Libštátu, s rodinou pravidelně navštěvovali jednotlivé undergroundové komunity např. v Řepicích a byl častým hostem setkávání v Ječné ulici. V roce 1977 vystoupil na Třetím hudebním festivalu československé kultury na chalupě Václava Havla v Hrádečku u Trutnova.

Kvůli podpisu Charty 77 byl na něj neustále vyvíjen nátlak ze strany silových složek státního aparátu, aby emigroval. Nakonec přijal opakovanou nabídku a v rámci akce Asanace se i s rodinou vystěhoval z republiky.¹² Přes rakouský utečenecký tábor se i s rodinou dostal do Švýcarska, kde byl v roce 1981 přijat za zástupce faráře ve sboru v Bonstetten u Curychu. Po pěti letech odešel do velkého sboru v Hönggu na curyšském předměstí, kde působil v letech 1985-97.

V emigraci se kromě práci ve vlastním sboru zúčastnil akcí na podporu lidských práv, zahraničních setkání undergroundu a kázal ve Svobodné Evropě i v curyšském Českém sboru Přemysla Pitterra.

Po revoluci v listopadu 1989 Karásek neustále přejížděl mezi Švýcarskem a Československem, kde kázal na mnoha místech (mj. v pražské Betlémské kapli), vystupoval jako zpěvák (sám či se skupinou Oboroh, s kterou mj. hrál v řadě věznic) a působil jako studentský duchovní na ČVUT. Toužil vrátit se do vlasti, ale ani děti, ani manželka, která měla ve Švýcarsku zavedenou praxi, jeho přání nesdílely. Po několika letech dojíždění byl v roce 1997 slavnostně ustanoven farářem v pražském kostele u Salvátora. V témže roce mu však zároveň nečekaně zemřela manželka. U Salvátora působil až do roku 2002 a poté znovu v letech 2006-2011.

Kromě výše zmíněného se Svatopluk Karásek rozhodl věnovat i politice, v letech 2002-2006 byl poslancem za politickou stranu Unie Svobody-Demokratická Unie (US-DEU) a 2004–2006 zmocněncem vlády pro lidská práva.

Také se znovu oženil a kromě syna a dvou dcer z prvního manželství má jednu vlastní a jednu adoptovanou dceru z druhého manželství.

¹² Odešel především kvůli zdravotním problémům své manželky, která obtížně snášela Karáskova častá zadržování policií. Viz ELŠÍKOVÁ, M. *13.komnata Svatopluka Karáska* [televizní dokument]. ČT, 2009. Online dostupné na:

<<http://www.ceskatelevize.cz/porady/1186000189-13-komnata/209562210800018-13-komnata-svatopluka-karaska/>>.

Prameny k práci

Práce tohoto typu si žádá především primární prameny, t.j. přímo texty Svatopluka Karáska, nehledě na to, že dle dostupných informací se doposud nikdo výhradně Karáskovou spiritualitou nezabýval.

Karásek se nikdy nevěnoval psaní typicky spirituálních textů, jeho spiritualitu poznáváme po střípcích z jeho ostatních prací. Těch máme k dispozici prakticky dva druhy – jeho kázání (jejichž převážná část pochází ze souborného vydání *Boží trouba*¹³) a jeho písňové texty. Ovšem jak bylo zmíněno v životopise, pokud to situace vyžadovala, Karásek musel někdy použít své písně i místo kázání.¹⁴

Kázání byla nejprve přednesena naživo (převážně v kostele u Salvátora) a poté přepsána¹⁵ a upravena z původní podoby určené „k poslouchání a žití“ do písemné podoby, která je zákonitě odlišná; často se změnily celé věty i sled odstavců.¹⁶ Psaná slova však neztratila nic ze své původní síly a „je zjevné, že slovo Boží u [Karáska] prochází žhavou pecí srdce básníkovy a nabývá palčivosti hluboce zažitého osobního svědectví.“¹⁷

Každé z kázání má určité ústřední téma, přičemž jde o velmi rozličné věci. Přesto jimi poměrně zřetelně prosvítá několik ústředních témat, ke kterým se Karásek neustále vrací z různých úhlů pohledu a která jasně považuje za podstatná. Právě na tato témata se především podíváme v této práci.

¹³ KARÁSEK, Svatopluk. *Boží trouba: (kázání)*. 1. vyd. Praha: Kalich, 2000, 405 s. ISBN 80-7017-505-2.

¹⁴ Některé písně mají slovo „kázání“ dokonce v názvu – *Kázání o zkáze Sodomy a Gomory*. „Když mně v 70. letech mocipáni zakázali kázat, své myšlenky jsem vyzpíval v písních. Zpívaná kázání až o šestnácti slokách jsem hrával u táboráku nebo třeba v hospodě.“ LEBL, Zdeněk. *Kázání zakletá do kytary*. *Naše rodina*, 2007, roč.39, č.1. s.4

¹⁵ Dobrovolníci, kteří kázání přepisovali se zdatně „potýkali záludnostmi tenoučkých, rukou popsaných papírků formátu A5, z nichž Svát'a Karásek káže...“ KARÁSEK, 2000. s.400

¹⁶ Tak uvádí Šárka Grauová v doslovu *Boží trouby*. KARÁSEK, 2000. s.399

Písňové texty začal Karásek psát především pro potřeby „evangelizace“, kterou prováděl již od studentských let¹⁸ nejčastěji v obyčejných „hospodách“ – tomu také odpovídá textový i hudební styl jeho písní.¹⁹ Bylo potřeba oslovit ne vysoce intelektuálně, ale prostě, jasně a výstižně. Jeho texty vynikají svou jednoduchostí, díky čemuž jsou snadno zapamatovatelné až „neodbytné“²⁰

Svatopluk Karásek používá často nespisovný až slangový jazyk²¹ a to záměrně. Jednak je bližší jemu²² a jednak doufá, že bude srozumitelnější i jeho

¹⁷ TRÁVNÍČEK, M. *Postila Sváti Karáska*. Tvar, 2001, roč.XII, č.5, s.20-21

¹⁸ „Jindy nás [pietisté] vřele zvali na hromadné pokání do jídelny. Já jsem říkal: „Já ale nemůžu přijít, musím do hospody, mám tam dneska sraz s medikama, chtěj slyšet něco o víře.“[...] Pořádali modlitební ztišení a večerní pobožnosti. Mně stačila pobožnost ranní, večer jsem „slavně vyjížděl evangeliem“.“

KARÁSEK, Svatoopluk, Michal PLZÁK a Štěpán HÁJEK. *Vino tvé výborné: rozhovory*. Praha: Kalich, 1998, 293 s. ISBN 80-7017-193-6. s.43

¹⁹ „Některé výrazy, které v písních používám, jsou obhroublejší, dokonce vulgární, a hodí se spíš na cestu z kostela do hospody,“ říká sám Karásek v rozhovoru. LEBL, Zdeněk. Kázání zakletá do kytary. *Naše rodina*, 2007, roč.39, č.1. s.4

„Dominující postoj nabádavého evangelizačního svědectví konfrontuje naději biblické zvěsti s potápějící se kocábkou zaprané lidskosti výrazem sytější expresivním i jadrně zemitým, spíše slovníkem a perspektivou napraveného lotra než uhlazenou frází patentovaného moralisty.“

ZIZLER, Jiří. Písně a verše. *Literární noviny*, 1994, č.27. s.6.

²⁰ Ivan Martin Jirous v dokumentu *13.komnata Svatopluka Karáska* říká, že on i Pavel Zajíček si takřka proti své vůli zpívali Karáskovy písničky během svého pobytu ve vězení - tak byly tyto písně „vlezlé“. „Já musím říct, že teď po letech ty jeho písničky už moc nesnáším. Už mně to přijde jako odrhovačky. Ale tenkrát v těch dobách jsem si to zpíval pořád a byla to jedna z věcí, která mi pomáhala, jak se říká držet při životě.“

ELŠÍKOVÁ, M. *13.komnata Svatopluka Karáska* [televizní dokument]. ČT, 2009. Online dostupné na: <<http://www.ceskatelevize.cz/porady/1186000189-13-komnata/209562210800018-13-komnata-svatopluka-karaska/>>

Podobnou pozitivní zkušenost měl i Karel Havelka: „Karáskovy písně mně ač nereligiosnímu člověku, byly velikou oporou v kriminále, asi tak jako věřícím víra v Boha, v Písmo svaté.“

HAVELKA, Karel, in booklet: KARÁSEK, Svatoopluk. *Rány zní: blues, spirituals & ...* . [hudební CD]. Praha : Globus Music, 2000.

²¹ „[...] to někdy i v blízkosti výrazů knižních.

KVÍTKOVÁ, N. *K jazykové stránce kázání Sváti Karáska*. Naše řeč, 2004, ročník 87, číslo 3, s. 145-150. s. 146

²² Karásek sám píše v úvodu Boží trouby „*Ta radost, že se mohu vyjádřit tak, jak mi „zobák narost“, je z těch textů myslím cítit, je myslím znát, jak se v nich se svou mateřštinou někdy mazlím, jako se mazlí ti, kdo prožili léta odloučení*“ KARÁSEK, 2000. s.7

posluchačům²³ (nezapomínejme, že Karásek rozvíjel svou misijní činnost často i v místech, kde by byl jiný přístup skoro na překážku).²⁴ Přesto je Karásek

„kazatel velmi citlivý ke slovu, k jeho významu původnímu i k jemným významovým odstínům, a tak často hledá smysl textu prostřednictvím různých překladů s vědomím toho, že biblický text je vyjádření Božího záměru lidským jazykem.“²⁵

Zároveň Karásek na mnoha místech prokazuje značnou sečtělost a vysoké vzdělání teologické i jazykové, a to vše umí výborně využívat.²⁶

„Pestrost jazykových prostředků i bohatá a různorodá intertextualita jsou odrazem skutečnosti, že Karásek mluví, píše a zpívá pro velmi široký okruh recipientů: pro lidi z církve i mimo ni, že má osobní zkušenosti s posluchači s různou vzdělaností úrovní a mnohdy značně odlišným sociálním postavením. Aby je zaujal, využívá jak tradičních rétorických figur, tak i osobitých slov, formulací a příkladů. Tím vším jeho postmoderní texty nabývají výrazné emocionální síly a účinnosti.“²⁷

K popsáním dvěma základním pramenům, textům kázání a písní, budou v průběhu práce přistupovat ještě další - především budeme čerpat z Karáskovy (auto)biografické knihy rozhovorů *Víno tvé výborné*.²⁸

Nejdůležitějším a nejvíce o Karáskově spiritualitě vypovídajícím pramenem zůstává ale zmíněné souborné vydání jeho kázání, *Boží trouba*.²⁹

²³ „[Karáskova kázání se obrací] i na lidi „hledající“ a snaží se tlumočit a vyložit Boží slovo srozumitelně a přijatelně jak pro věřícího křesťana, tak pro „nezařazeného“ člověka.“

TRÁVNÍČEK, *Postila Sváti Karáska*. s.20-21

²⁴ „Karásek [...] se nebojí nižších pater jazyka. [...] Nebojí se všedních reálií, mezi nimiž se přece jeho posluchači dnes a denně pohybují. [...] S Karáskovými mnohem stručnějšími promluvami [jsme] [...] živě v srdci současnosti. [...] Vkusně aplikuje nespisovné jazykové prostředky a dovede být až prostořece neučesaný.“

TRÁVNÍČEK, *Postila Sváti Karáska*. s.20-21

²⁵ KVÍTKOVÁ, N. *K jazykové stránce kázání Sváti Karáska*. s. 145

²⁶ „Charakteristickým znakem duchovních promluv je jejich intertextualita. Tak jako u jiných kazatelů i u Karáska tvoří první a nejdůležitější prototext Bible, a to jak v podobě citátů, tak i nejrůznějších parafrází. [...] Vedle textů biblických se uplatňují v kázáních faráře Karáska četné další myšlenkové zdroje. Většinou jde o strategii otevřeného navazování, kdy kazatel uvádí samotného autora prototextu. [...] Jiný zdroj, z něhož Karásek čerpá ve svých promluvách, tvoří texty umělecké. [...] Zdaleka se však kazatel neomezuje na myšlenky teologů, filozofů a autorů umělecké literatury, a tak ve svých promluvách neváhá užít příklady z vlastního života, v nichž cituje slova nejrůznějších osob.“

KVÍTKOVÁ, N. *K jazykové stránce kázání Sváti Karáska*. s. 148-149

²⁷ KVÍTKOVÁ, N. *K jazykové stránce kázání Sváti Karáska*. s. 150

²⁸ KARÁSEK, Svatopluk, Michal PLZÁK a Štěpán HÁJEK. *Víno tvé výborné: rozhovory*. Praha: Kalich, 1998, 293 s. ISBN 80-7017-193-6.

Vzhledem ke Karáskově značně omezené bibliografii a k výše uvedené skutečnosti, že zatím neexistuje žádná jiná práce, která by téma Karáskovy spirituality zpracovávala, považujeme intenzivnější využívání zmíněného pramene za dostatečně opodstatněné a prospívající intenci celé této bakalářské práce.³⁰

²⁹ Kromě kázání toto dílo „poskytuje zároveň pozoruhodnou knížku modliteb, jimiž jsou oddělovány jednotlivé úseky; jejich texty jsou hluboké, svérázně rozvíjejí předlouhou tradici a dopřávají pochopit, že modlitba je mimo jiné nejstarší a nejodolnější literární žánr, nepodléhající erozi.“ TRÁVNÍČEK, Postila Sváti Karáska. s.20-21

³⁰ Karásek v rozhovoru na otázku, čím „přispěl do zlaté hřivny duchovního dědictví tohoto národa“, odpovídá, že kromě celého svého života považuje za důležitou právě tuto knihu kázání, která jsou „určitou literární formou duchovních sdělení“. LEBL, Zdeněk. Kázání zakletá do kytary. *Naše rodina*, 2007, roč.39, č.1. s.4

1 BŮH

Mezi hlavní témata Karáskovy spirituality patří samozřejmě Bůh. Hlavní důrazy, kterým se budeme věnovat, jsou: *Boží přítomnost v člověku*, *Boží blízkost a vzdálenost (Bůh skrytý)*, *Důvěra v Boha*, *Falešný obraz Boha*, „*Ateismus*“, *Bůh jako všemohoucí a spravedlivý vládce*, *Bůh jako láska*, *Život s Bohem*.³¹

1.1 Boží přítomnost v člověku

1.1.1 Člověk a Bůh patří k sobě

„Člověk je uzpůsoben k tomu, aby spolužil, aby koexistoval s Bohem života,³² říká Karásek, aby s ním obrazně řečeno žil ve společné domácnosti, „v lásce domova, ve smlouvě“. ³³ Nejprve ho k sobě ovšem musí člověk pustit³⁴ - Bůh „řuká a my ho poznáváme ve tváři člověka v nouzi.“³⁵ Pokud mu neotevřeme, bude se na nás dobývat dál, protože se s námi chce setkat.³⁶

„Lidské srdce je stvořeno tak, aby v něm spolupobýval Bůh,³⁷ poukazuje Karásek, a každý „má tu Boží původnost v sobě“. ³⁸ I proto naše „svědomí, nitro, duše a duch a srdce [...] patří Bohu“ a nemáme je už nikdy nikomu

³¹ Případná zvýraznění v citacích provedl F.Barták.

³² KARÁSEK, *Boží trouba*. s.172

Řehoř Naziánský říká, že „Bůh musí být něčí Bůh, aby mohl být Bohem.“ SCHÜSSLER FIORENZA, Francis a John P. GALVIN. *Systematická teologie: Římskokatolická perspektiva*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 1996, 285 s. ISBN 80-85959-07-0. s.172

³³ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.233

³⁴ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.29

³⁵ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.26

³⁶ Stejně jako v Ježíšově podobenství – jak ho Karásek nazývá - „o svatém otravování“: „Člověk tluče na souseda dál – je mu to trapné, ale ještě trapnější je nechat hosta o hladu.“

KARÁSEK, *Boží trouba*. s.27

³⁷ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.101

³⁸ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.27

jinému dávat.³⁹ Ovšem každý „člověk se rodí se srdcem svinutým do sebe“, které se teprve až s Boží láskou „začíná napřimovat a vyrovnávat.“⁴⁰

Protože ale „člověk je tvor hlasitý“ a neslyší, co chce Bůh⁴¹, tak pokud chce „zaslechnout ten hlas pevný a tichý, ten tichý příhovor, který svědčí o jeho přítomnosti,“ musí své srdce „stále vylad'ovat“ a „dolad'ovat“ na Boží „frekvenci“.⁴² Člověku se někdy může zdát, že nic „neslyší“ a tak začne mluvit sám, ale přijde-li na návštěvu vzácný host, říká Karásek, nemůžeme přece mluvit jen my - musíme naslouchat, slyšet a přijmout něco nového.⁴³ „Bůh chce přijít k člověku, ale jen on sám si zvolí, kdy a jak promluví, kdy a jak bude pobývat mezi lidmi.“⁴⁴

1.1.2 Člověk bez Boha

Důsledky nevpustění Boha jsou pro člověka tragické. „Žije sám pro sebe, je ve svém nitru jako rozvedený, je nenaplněný, nespokojený a neklidný,“⁴⁵ zažívá „stres bez jakéhokoli svátku, stálé jitření bez oddechu.“⁴⁶ „Neodpočaté, stále napjaté, našponované či vybičované nitro“⁴⁷ člověka, který se zabeđnil „ve své svobodě před Bohem i bližním,“ „už není místem pro přijímání

³⁹ „...ani člověku, ani státu, ani kamarádům, ani církvi.“ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.15

⁴⁰ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.101

⁴¹ *Člověk je tvor hlasitý, neslyším Bože, co chceš ty, tak se ptám a svůj hlas ztlumuju, v rachotu jen tvůj hlas vylad'uju.* Píseň „Pozdravpámbu“. KARÁSEK, Svatopluk & Pozdravpámbu. *Halelujá* [hudební CD]. Praha : Globus, 1999.

⁴² Karásek to přirovnává k době, kdy se v Československu poslouchala Svobodná Evropa, která byla rušena řušičkami. KARÁSEK, *Boží trouba*. s.68 Podobně i výše zmíněná píseň.

⁴³ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.21

⁴⁴ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.102

⁴⁵ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.172

⁴⁶ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.22

⁴⁷ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.22

Podobně píše Clément: „Neuróza pak plyne z nevědomosti o tajemství nebo z jeho odmítání.“ CLÉMENT, Olivier. *Tělo pro smrt a pro slávu: malé uvedení do teopoetiky těla*. Vyd. 1. Velehrad: Refugium, 2004, 157 s. ISBN 80-86715-17-5. s.44

či návštěvy.⁴⁸ Bez Boha se z něj stává „temné a bolavé místo naší bytosti, které si žádá stále nových vzpruh a utišujících prostředků.“⁴⁹ Člověk, který je „vypadlý z řádu“⁵⁰ podle Karáska úplně trpí ve své svobodě,⁵¹ pláče ve vlastním sevření⁵² - „jakási tíha a rušivá disharmonie vstoupila mezi něj a Tvůrce, mezi něho a život, mezi něho a ostatní stvoření.“⁵³ Z takového člověka přirozeně „nemůže vycházet pokoj - naše soukromé životy, manželství a rodiny, stejně jako dějiny, o této nemožnosti svědčí až hrůza.“⁵⁴ Kromě toho vzniká nebezpečí, upozorňuje Karásek, že „necítili-li člověk Boha v srdci [...], pak si Boha prostě sám vytvoří.“⁵⁵

Jak se lze dostat z tohoto stavu? ptá se Karásek. Vždyť „moderní člověk“ si často ani není vědom toho, co mu schází, jen je plný „jedu výčitek či vědomí vlastního selhání“, je izolovaný a „nerozumí tomu.“⁵⁶ Ani už neví, co hledá, protože Boží obraz je v něm „po pádu rozbitý, totálně rozsekaný“⁵⁷ a jeho „zabedněné srdce“ je „návyky a zajetostmi zabouchnuté, rezavá závora nejde otevřít ani autogenem“, zkrátka „je k neotevření.“⁵⁸

⁴⁸ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.21

⁴⁹ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.21

⁵⁰ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.69

Podobně mluví Karásek v příběhu o ztraceném synu o jeho starším bratru: „Starší bratr vypadl ze vztahu lásky a vzdálil se Boží podstatě.“ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.245

⁵¹ *Pravý ráj to napohled.*

A ty jako bys trpké hrozny jed'. [...]

Bůh volá i tebe, člověče.

Kam jsi se to dostal, člověče?

Ve svý svobodě trpíš tu,

já tě volám ve skrytu,

stále volám: „Kde jsi, Adame?“

Píseň „Adam“. KARÁSEK & Pozdravpámbu. [hudební CD].

⁵² KARÁSEK, *Boží trouba*. s.21

⁵³ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.68

⁵⁴ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.69

⁵⁵ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.320

⁵⁶ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.180

⁵⁷ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.247

⁵⁸ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.180

„Není žádné metody,“ říká Karásek, „jak člověku zalezlému ve skrýši pomoci.“⁵⁹ „Člověk nemůže sám ze sebe, sám od sebe přerušovaný kontakt s Bohem znovu navázat“⁶⁰ a „vystoupit z kobky svého já, vyvázat se z té otravné moci hříchu.“⁶¹ Nepomůže mu „ani askeze, ani meditace, ani psychoanalýza,“⁶² jediná možnost, jak „povstat, rozjasnit se“⁶³ a otevřít srdce dokořán je Bůh,⁶⁴ uzavírá Karásek.

1.2 Boží vzdálenost a blízkost, Bůh skrytý

1.2.1 Bůh vzdálený

„Je myslitelná Boží vzdálenost?“ ptá se Karásek.⁶⁵ A pokud ne, „proč o ní Ježíš mluví, proč nám ji objasňuje v tolika podobenstvích?“⁶⁶ Touto otázkou se Karásek zabývá poměrně zevrubně.⁶⁷

*Jsou doby, kdy Bůh je vzdálený,
kdy propast je veliká,
tu duše žalmistů kvílejí
jak kojenci bez mlíka.⁶⁸*

⁵⁹ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.101

⁶⁰ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.247

⁶¹ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.101

⁶² KARÁSEK, *Boží trouba*. s.69

⁶³ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.180

⁶⁴ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.69

⁶⁵ Na poněkud svérázné vyjádření k tomuto tématu vzpomíná Milan Hlavsa: „Další, s kým jsem to konzultoval, byl Svát'á Karásek. [...] Svát'á řekl: „Ty vole, ty si myslíš, že Hospodin je někde v Alpách? Hospodin je tady!“ Teologicky se mi to zdálo poněkud kacířský, i když jsem dobře věděl o Svát'ově náklonnosti k Valdenským, ale předpokládal jsem, že Svát'á má o Hospodinově momentální lokalizaci ty nejlepší informace. O dva roky později se zřejmě Hospodin přestrukturoval do Švýcarska, kam ho Svát'á, za vydatný pomoci StB, musel následovat. Nicméně Svát'ovy teologický postřehy značně přibrzdily moje cestovatelský plány.“ HLAVSA, Mejla a PELC, Jan. *Bez ohňů je underground*. Praha : Maťa, 2001. 228s. ISBN 80-7287-020-3. s.158

⁶⁶ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.106

⁶⁷ Například když mluví o proroku Jonášovi, který se pokoušel „utéci“ od Hospodina, táže se Karásek: „Ale jak to, *pryč od Hospodina*, což je všudypřítomný jenom někde? Copak je všudypřítomný někde více a někde méně, což je pouze tam v té líhni zla, a v poklidu, v normálním životě už ne?“ KARÁSEK, Svatopluk. *Tři kázání o Jonášovi*. 1. vyd. Praha: Kalich, 2007, 33 s. ISBN 978-80-7017-077-9. s.7

Můžeme si stokrát říkat, že Bůh je s námi, a věřit „že Bůh vzdálený a fyzicky nepřítomný tu přece jenom nějak skutečně je,⁶⁹ ale nelze popírat, že se člověk někdy cítí Bohem zcela opuštěn. „Často i já“ přiznává Karásek, „ve chvíli nouze si říkám Bůh tu není, je skrytý a vzdálený.“⁷⁰ Boží blízkost necítí ten, kdo Boha nehledá stejně jako ten, kdo po něm touží⁷¹ - ale jen pro toho druhého je „bolestná k neunesení.“⁷²

*Ty jsi můj domov, můj jediný král
ty jsi za mnou, jsi i přede mnou,
jsi stále blízko, přesto skrytý jsi nám.
Všudy přítomný, proč nejsi přítomný?⁷³*

1.2.2 Bůh skrytý

Ve chvíli, kdy jsou naše duše „vydány napospas úpadku a nekvalitě všeho druhu,⁷⁴ a Boha nám skryly „naše temnoty“⁷⁵ nelze Karáskovi nevzpomenout na citát z Jeremiáše: „Jsem Bůh, jenom když jsem blízko? je výrok Hospodinův. Jsem-li daleko, Bůh už nejsem? Nenaplňuji snad nebe i zemi?“⁷⁶

A odpovědí může být zase otázka, z knihy Jób: Proč ale tvář svou skrýváš, Hospodine? A to se neptá žádný „bloud [...] nebo povrchní lehkoživka“, připomíná Karásek, to se ptá „hluboce věřící, člověk, kterého nečekaně

⁶⁸ Píseň „Žalm na rozloučenou“. KARÁSEK, Svatopluk. *Řekni ďáblovi ne* [hudební CD]. Praha : Galén, 2012.

⁶⁹ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.212

⁷⁰ KARÁSEK, Svatopluk. Kázání pro neznabohy, aneb, Kdo je tady blázen?. Vyd. 1. V Praze: Rybka, 2009. ISBN 8087067541. s.19

⁷¹ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.150

⁷² KARÁSEK, *Boží trouba*. s.213

⁷³ Píseň „Mha za mnou“. KARÁSEK, Svatopluk. *Rány zní : (Blues, Spirituals & ...)* [hudební CD]. Praha : Globus, 2000.

⁷⁴ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.213

⁷⁵ *Z ráje přijdeš na zem, Adame.
Ze země jsi, tak jdi na zem, Adame.
Tam budeš s hadem vládnout ty,
tam mě skryjí tvoje temnoty,
na zemi se ti skryjí, zemane.*

Píseň „Adam“. KARÁSEK & Pozdravpámbu. [hudební CD].

⁷⁶ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.214

a nevysvětlitelné utrpení vyhodilo z pohody a rovnováhy víry.⁷⁷ Jenže, zamýšlí se dále Karásek, „co když je to Boží úmysl,“ „ten mrak, co mně zakryl výhled?“ Pak už by ta původní otázka nebyla tak bolestná, spíš hloubavá – jaký to má pro mne smysl, k čemu je to dobré?⁷⁸

Je tedy možné, že Bůh je tu a v skrytu pozoruje „jak se lidé v jeho jméno propichují bajonety“? Je možné, že je „to jeho rozhodnutí nebýt zřejmý, nebýt všem k dispozici, nepanovat v tomto světě svou slávou a svou mocí, ale být přítomný ve skrytu, pod povrchem věcí“?⁷⁹

„Ateismus řekne: je-li skrytý a schovaný, pak to vyjde nastejno, jako by nebyl. A víra věří: ne, to nepřijde nastejno, neboť Bůh je a ze svého skrytu vystoupí, vrátí se do svého, ještě se vyjeví a prorazí, jednou všichni v úžasu spatříme jeho tvář.“⁸⁰

A nesmí nás zviklat, dodává Karásek, že to občas „v dějinách i současnosti opravdu vypadá“ jakoby Bůh někam odcestoval.⁸¹ Karásek cituje Miguela de Unamuno:

„Nebot' člověk spravedlivý si může říci ve své hlavě: **Bůh tu není. Ale v srdci si to může říci jen zlosyn. Nevěřiti, že je Bůh, nebo věřiti, že není, to je jedna věc. **Ale smířit se s tím, že tu není a nechťiti, aby byl, to převyšuje každou jinou mravní obludnost.**“⁸²**

⁷⁷ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.103

Podobně píše Clément: „Boží mlčení žalmistu děsilo a Joba pohoršovalo: "Volám k tobě o pomoc a ty mi neodpovídáš" (Job 30,20)“ CLÉMENT, *Tělo pro smrt a pro slávu*. s.74

⁷⁸ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.105

Ivana Noble uvádí: „Poznání Boží skrytosti, nebo lépe setkání se skrytým Bohem, má už nyní osobní charakter, jak Lossky zdůrazňuje a písmo a patristická tradice potvrzuje.“ NOBLE, Ivana. *Po Božích stopách: teologie jako interpretace náboženské zkušenosti*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2004, 327 s. ISBN 80-7325-053-5. s.81

⁷⁹ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.107

⁸⁰ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.159

⁸¹ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.150

Podobně mluví Karásek i zde: „Až v naší době se Hitler a jeho zvrácení pomahači pokusili svým holokaustem vyvrátit světu víru v Boží zásah do dějin, dát najevo, kdo je ve světě posledním pánem. Tento důkaz Božího nezáhah – opak zážitku exodu – zapůsobil tak mocně, že po válce přivedl znejistěného Martina Heideggera k proslulému výroku: „Už jen nějaký jiný Bůh nás může zachránit.““ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.318

⁸² KARÁSEK, *Kázání pro neznabohy*. s.17

Můžeme ale také dojít ještě k jinému závěru, píše Karásek - je-li Bůh všudypřítomný a já jeho přítomnost necítím, tak bude asi chyba ve mně.⁸³ V Boha totiž nestačí jen pasivně věřit, „říkat ano, někde tam nahoře něco musí být,“ ale musíme po něm toužit a hladovět a chtít, aby byl.⁸⁴ A tak se může Karásek ještě naposledy znovu zeptat „Proč tvář svou skrýváš?“ a odpovědí bude:

„Abys mě člověče našel poslepu, po čichu, po citu, abys mě našel po duchu v marnivém a marném bezcestí, abys uvěřil, aniž bys uviděl, abys toužil, aniž bys to už zažil.“⁸⁵

1.2.3 Bůh přítomný

Speciální úvahu věnuje Karásek situaci učedníků po nanebevstoupení Krista. Podle něj dosahoval jejich pocit opuštěnosti vrcholu, protože „Ježíš sice neumřel, ale byl jim vzat. Žije sice u Boha, ale už nežije s nimi na zemi.“⁸⁶ „Stojí bez pohnutí, zírají a bojí se sklonit své zraky zpět k zemi, k místu Bohem opuštěnému a k místu, které teď již definitivně opustil i Kristus.“⁸⁷

A v tuto chvíli, kdy po padesáti dnech dochází k seslání slíbeného Utěšitele, dochází Karásek k trojičně značně nestandardní úvaze:⁸⁸

Smíme věřit, že **Duch svatý je Ježíš Kristus znovu a jinak příšlý**, smíme věřit, že **Boží Duch je neukřížovatelná plnohodnotná náhrada Ježíše**, že je to jiná forma stejné a svaté existence? Když Ježíš říkal, že jde a zase přijde, smíme věřit, že už zase přišel a že už je tu s námi? **Já věřím, že smíme a máme.**⁸⁹

⁸³ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.104

⁸⁴ KARÁSEK, *Kázání pro neznabohy*. s.15

⁸⁵ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.109

⁸⁶ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.213

⁸⁷ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.213

⁸⁸ Ekumenické koncily v Niceji (325) a Konstantinopoli (381) hlásají, že Syn a Otec jsou dvě různé božské osoby a Duch je jim roven (Duch je Bůh), tudíž Duch je samostatná božská osoba a nelze ho ztotožňovat s osobou Syna. SCHÜSSLER FIORENZA, *Systematická teologie I.* s.180-181.

⁸⁹ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.215

Bůh je tedy „ve svém svatém Duchu i dnes přítomný.“⁹⁰ Zároveň ale Karásek říká, že spolu s autorem Zjevení očekáváme Ježíšův druhý příchod: „Přijď, Pane Ježíši!“ Jsi s námi a ještě přicházíš - co bych mohl chtít více!⁹¹

1.2.4 Hledání Boha

Poslední z úvah o Boží přítomnosti ve světě se týká hledání Boha člověkem. Karásek říká, že „Moderní či postmoderní člověk [...] hledá Boha jen tam, kde není.“⁹² Boží „spásná finta a svatý důmysl“ je totiž „skrýt se před moudrými a pyšnými, a dát se k dispozici těm, kteří ho milují.“⁹³ Andělé, kteří podle Karáskova obrazu pozorují z nebe hledajícího člověka, „tajně ukazují směrem na chlív, směrem na kříž, směrem k nejobožejším.“⁹⁴ To je totiž to místo, zdůrazňuje Karásek, kde lze Boha poznat a nalézt: „v jeho úkrytu, ve tmě odpadu, ve smrti nejbližších, ve zděšení opuštěnosti“.⁹⁵ Bez tohoto poznání, bez toho, aby se nám neustále „Bůh přesvědčivě nevyjevoval v bolesti [a] v utrpení“⁹⁶ bychom nikdy nemohli uvěřit a věřit.⁹⁷

Kdo chce tedy Boha nalézt, musí hledat ve svých potřebných bližních, jinak hledá špatně, opakuje Karásek. „Ne, že by Všemohoucí nemohl působit jinak. Může, ale nechce.“⁹⁸ Pokud si tedy někdo z nás „sténá“, uzavírá

⁹⁰ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.215

⁹¹ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.217

⁹² KARÁSEK, *Boží trouba*. s.224

⁹³ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.226

⁹⁴ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.224

⁹⁵ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.162-163

⁹⁶ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.162-163

⁹⁷ Podobně píše i Heller: „Odpověď je z biblického poselství jasná, jde jen o to, abychom měli dost odvahy vyřídít ji otevřeně, přímo a nezakrytě. Byl a je s těmi mučenými a popravovanými, trpícími a ztracenými. Je s nimi na kříži, je s nimi pod jejich křížem. Z kříže je k nim všem velice blízko. Že jim nepomohl a nepomáhá? Asi ne tak, jak bychom si to my přáli a představovali, totiž aby pomáhal ihned a tím, co mu my sami přičteme na vrub, aby hned platil v té měně, kterou jsme si sami vybrali a která se nám líbí, v podobě toho, čemu jsme se my rozhodli říkat štěstí.“ HELLER, Jan. *Bůh sestupující: pokus o christologii Starého zákona*. 1. vyd. Praha: Kalich, 1994, 159 s. ISBN 80-7017-780-2. s.117

⁹⁸ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.226

Karásek, že Bůh se vzdálil a není tu, je třeba si sebekriticky přiznat, že „Bůh v dnešní době **skrze nás příliš nežije**, že dodělává či živoří“, a následovat Kristovu radu „Miluj a dělej co chceš.“⁹⁹

1.3 Důvěra v Boha, odkázanost na něj

Dobrý vztah věřícího k Bohu, píše Karásek, je „pozitivní, odevzdaná důvěra [...] dítěte, že ho máš rád, že ho neseš“.¹⁰⁰ Kdo má důvěru v Boha, je schopen skočit „jako dítě skočí s rozpřaženýma rukama do tmy a ví, že je tam někde otec,“ který ho chytí do náruče¹⁰¹ – Karásek měl v životě několik opravdu krajních situací, kdy, jak říká, „visel na víře jak na vlásku.“¹⁰² Člověk odkázaný na Boha se ale může cítit od Boha „zmocněn k věcem, které [by] sám ani netušil a nikdy si nevymyslel.“¹⁰³

1.3.1 Abrahamova víra

Na druhou stranu Karásek přiznává, že by nebyl schopen tak vysokého stupně víry jako Abraham, který vztáhl ruku na vlastní vlastní dítě. Přiznává, že je přirozené mít potíže pochopit, proč chtěl Bůh po Abrahamovi takovou nelidskost¹⁰⁴ - vždyť je snadné si představit, že „v této oběti se pro [Abrahama] zhroutl Boží obraz, [...] mrzačí či přímo zabíjí [se v něm] Bůh sám.“¹⁰⁵ Ale to se nakonec právě nestane, říká Karásek, protože podstata úplného spolehnutí se

⁹⁹ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.226

¹⁰⁰ KARÁSEK, *Víno tvé výborné*. s.267

¹⁰¹ K tématu Boží náruče a Božích rukou viz také: „Je to můj čas, ale je v Božích rukou.“ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.52

nebo: „Ruce známe; ale Boží ruce [...] ty si představit neumíme. [...] Ježíšovy ruce si představit dovedeme.“ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.55

¹⁰² „Když jsem vrátil na vojně ten samopal, když jsem šel do dolů, odcházel do Švýcar - nechtěl jsem se nechat vláčet osudem.“

KARÁSEK, *Víno tvé výborné*. s.202

¹⁰³ „Přes všechny mé úlety mě sem [Bůh] prsk a tady mě má.“ dodává k tomu Karásek.

KARÁSEK, *Víno tvé výborné*. s.202

¹⁰⁴ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.88

¹⁰⁵ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.85

na Boha je právě v tom, že přes utrpení, bezmoc a smrt, přes dny hrůzy, neporozumění a Boží skrytosti¹⁰⁶ Abraham ví, že „víra je úplná vydanost Bohu“ a „je ochoten vzdát se všeho, i toho nejdražšího. Bohu je možné vše, on křísí i mrtvé.“¹⁰⁷

Karásek doplňuje, že on sám by raději propadl zatracení pro neposlušnost Bohu, než by vztáhl ruku na své dítě:¹⁰⁸ „Raději neokusím tvou blízkost, raději muka podsvětí, ať shoří má spása namísto chlapce.“¹⁰⁹ Pro Karáska tak zůstává Izák „na tom nepochopitelném oltáři“ jako „strašlivá hádanka víry v dobrotivého Boha Otce - a nevinných obětí ve světě.“¹¹⁰ A nevinné oběti jsou pro Karáska něco, čemu nerozumíme a asi nemáme rozumět.¹¹¹

„Boží absence a skrytost je zvlášť bolestná a citelná hlavně v tom, že nevinní lidé trpí, že chudí a upřímní jsou vydáni všanc, že jsou vydáni napospas zlovolným a mocným, že Bůh opouští své bědné, ty své, kteří jsou odkázáni jen a jen na něj. [...] Co je to za divnou hru, proč si, Bože, hraješ s trpícím člověkem na schovávanou?“¹¹²

1.3.2 Spolehnutí se na Boha

Je pochopitelné, že v lidském životě se ve většině případů neocitáme v tak extrémních situacích, jako byl Abraham. V každodenním žití s Bohem, ukazuje Karásek, se můžeme a měli bychom se spolehnout na Boha a on je s námi při všem, co děláme – tvá víra a tvůj Bůh, říká Karásek, „jde s tebou obchodním domem, vyplňuje s tebou daňové přiznání, chrání tě před každým

¹⁰⁶ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.89

¹⁰⁷ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.85

¹⁰⁸ „Já bych to neudělal, ale to je právě rozdíl mezi mnou a Abrahamem, on je otec všech věřících, on je veliký a já malý. A stejně bych to neudělal!“ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.90

¹⁰⁹ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.84

¹¹⁰ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.86

Losskij ovšem píše: „A když v posledním okamžiku Bůh skutečně vymění lidskou oběť za beránka, chápeme, že vždycky, když člověk projeví poslušnost, Bůh připravuje božského Beránka-Krista. Cožpak On nemůže nedat Svého vlastního syna, když člověk dává svého?“ LOSSKIJ, Vladimír Nikolajevič. *Dogmatická teologie*. Praha: Metropolitní rada pravoslavné církve v Československu, 1986, 103 s. s.69

¹¹¹ KARÁSEK, *Víno tvé výborné*. s.123

¹¹² KARÁSEK, *Boží trouba*. s.105-106

zaplétáním do nesvobody [...] abys nespoluvytvářel ve skrytu právě to, nač veřejně nadáváš a co právem kritizuješ.“¹¹³

S pomocí Boha, který nás osvobodil a který „chce, aby tvé srdce a tvé ruce a tvé oči zůstaly čisté“ je možné řešit jak „„maličkosti“ všedního života“,¹¹⁴ tak i vykročit „k práci, která ti nevoní, k nepopulární a neúspěšné cestě, na kterou se nám nechce.“¹¹⁵ Karásek nepopírá, že ve všem, co děláme „máme naději v novém, co vzniká“ a zároveň musíme dávat pozor, zda je to „Boží stavba [...] nebo [...] stavba jen zase nové, teď ekonomické pýchy.“¹¹⁶ S Bohem lze ale nalézt smysl i za nelehkých okolností, které nám mohou připadat na první pohled nesmyslné nebo kdy jsme zdánlivě bezmocní.¹¹⁷ Proto Nešpor podotýká, že „většina Karáskovy exilové tvorby podobným způsobem výrazně akcelerovala Boží svrchovanost, případně heslo *co Bůh činí, dobře činí*.“¹¹⁸ Kdo se spolehne na Boha, na tom se „vyjeví Boží síla. My nemusíme předstírat, že jsem silní, stateční a svébytní.“¹¹⁹

1.4 Falešný obraz Boha, manipulace s Bohem - zneužití Boha

1.4.1 „Boží hněv“

Karásek varuje před obviňováním Boha z přítomnosti zlých věcí ve světě a před označováním takových věcí jako „Boží hněv“:

„Ve své víře bych to asi nepřijal. Můj Bůh by to asi nebyl. Takový pohled vede většinou k tomu, že se pak **všechny negativní jevy vykládají jako hněv Boží** –

¹¹³ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.364

¹¹⁴ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.364

¹¹⁵ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.262

¹¹⁶ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.70

¹¹⁷ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.98

¹¹⁸ NEŠPOR, Zdeněk R. *Děkuji za bolest... : náboženské prvky v české folkové hudbě 60.-80.let*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2006, 383 s. ISBN 80-7325-101-9. s.245

¹¹⁹ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.98

a to se mi zdá až nebezpečné.[...] Lidskou negativitu, svévoli proti Bohu ještě házet na Boha – že je to jeho hněv, to mi vždycky připadalo jako sraabáctví.¹²⁰

Ježíš nám, podle Karáska, přece jasně říká v podobenství o rozsévači, že „ze srdce lidského vycházejí zlá myšlení a všechny zvrácenosti – **nepřítel člověk** to učinil.“¹²¹ Veškeré nepravosti a konflikty vznikají „pro naši svobodu, musíme vzít vinu na sebe.“¹²² Nesvádějme tedy to zlé na Boha, „**nevymýšlejme si žádného chlupáče, Ježíš ukazuje na nás.**“¹²³ A naopak, píše Karásek, když se Kain po vraždě v záchvatu vzdoru ohrazuje proti Boží otázce ohledně svého bratra, jakoby říkal: „A co ty Bože, jaktože jsi to dopustil?“ Ty to máš na svědomí! Vždyť „ty jsi strážný a ochránce člověka a stvoření.“¹²⁴

1.4.2 „Boží vůle“

Karásek je také rezolutně proti pojímání veškerých bolestných věcí v životě člověka jako „Boží vůle“:

„Na začátku manželství se Stáňou nám umřely dvě děti [...], vezli [je] den po porodu nevytopenou sanitkou pět hodin do Písku, a po cestě umrzly, protože v Praze nebyl inkubátor. Bylo mi z toho hrozně smutno a tehdy mě potkal synodní senior Kejř a chtěl mě potěšit, tak povídal něco o tom, že to byla Boží vůle...“

¹²⁰ KARÁSEK, *Vino tvé výborné*. s.121

Podobně hovoří Karásek zde: „Vít a moře na rozdíl od člověka a proroka Hospodina poslouchají, pracují s ním a plní jeho vůli. **Jaká je v tom zvěst pro nás, co si z toho můžeme vzít a odnést?** Když je hurikán na Floridě, když přijde tsunami neb jiné zemětřesení, když k nám přijde povodeň, **tak v tom nikdy nevidím Boží ruku ani Boží dílo a byl bych zásadně proti, kdyby to někdo interpretoval jako trestající Boží zásah do běhu světa.**“ KARÁSEK, *Tři kázání o Jonášovi*. s.9

¹²¹ Karásek tu využívá kralický překlad. KARÁSEK, *Boží trouba*. s.188

¹²² KARÁSEK, *Vino tvé výborné*. s.122

¹²³ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.188

¹²⁴ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.77

Podobně píše Heller: „Lidé Boha stále soudí. Činí ho odpovědným za vše, co je ve světě zlé. Je všemohoucí, může si za to tedy sám, a my lidé jsme vlastně nevinní. Že je to křivé obvinění, vědí všichni, kdo se žalmistou nezapomněli, že sice "nebesa jsou nebesa Hospodinova, zemi však dal synům lidským" (Ž115,5) a ti to tady tak zřídili. Ale Bůh se dává soudit a na soudu mlčí jako Ježíš před Pilátem. Zač je vlastně souzen? Za svou lásku k těm, kteří mu křivdí. Za svou pokoru vůči těm, kteří ho odsuzují. HELLER, *Bůh sestupující*. s. 130

Ale já jsem mu řekl – **žádná Boží vůle! To bylo lajdáctví tady těch debilů** a ti nám je zabili! Nedá se všechno svalovat na Boží vůli...¹²⁵

Věci jako katastrofy, smrtelné úrazy a utrpení vůbec jsou pro Karáska tajemství, které se prostě nemáme pokoušet nijak vykládat.¹²⁶

1.4.3 Boží působení podle Dorothy Sölle

Karásek se poměrně podrobně zabývá stanoviskem Dorothee Sölle, která říká, že „**Bůh nemá jiné ruce než naše a jiné nohy než naše.**“¹²⁷ Karásek připouští, že mu tento pohled nebyl vždy sympatický, že se mu bránil a stále doufal, že Bůh má i „jinou metodu“, například že by „bleskem praštil někoho do hlavy“. Nicméně, jak říká, postupně se s tímto pojetím začíná smiřovat (i když ne úplně), protože ačkoli takový pohled na svět „Boha ukracuje, [...] je to aspoň výchovné.“ Důsledkem takového přístupu je u Karáska (jak to uvidíme ještě nesčíslněkrát v celé této práci) praktická pomoc bližnímu:¹²⁸

„Při přímluvné modlitbě se to pokouším kombinovat v tom smyslu, že o co my prosíme, Bůh prosí nás. Prosíme o pomoc nemocným a Bůh volá: „Tak už toho nech a pomoz tomu druhému!“ Nebo když prosíme za vězněné: „Tak už na mě nevolej a jdi a napiš jim aspoň dopis.“ **To, za co ho prosíme, on už dlouhá tisíciletí žádá od nás.** My mu to pořád házíme zpátky a zkoušíme, jestli by to nemohl zařídit bez nás, nějak jinak.“¹²⁹

¹²⁵ KARÁSEK, *Vino tvé výborné*. s.122

¹²⁶ KARÁSEK, *Vino tvé výborné*. s.123

¹²⁷ KARÁSEK, *Vino tvé výborné*. s.127

Jan Zámečník k tomu píše, že intence Sölle „je ovšem jasná - chce bojovat s lacinou milostí a tendencí spoléhat se na zázračnou Boží pomoc, a mít přitom ruce v klíně.“ ZAHRADNÍK, Jan. *Tajemství sněhové vločky*. In SÖLLE, Dorothee. *Fantazie a poslušnost: úvahy o budoucí křesťanské etice*. Praha: Kalich, 2008, 134 s. ISBN 978-80-7017-089-2. s.106

¹²⁸ Zdá se, že tímto se Svatopluk Karásek ve svém životě snažil vždy řídit, například v místě svého prvního kazatelského působení: „Byl jsem takovým vzorovým dělníkem Božího království, od rána do večera aktivní. Třeba jsem skládal uhlí jedné babičce; šla nakoupit a než se vrátila, naházel jsem jí pět metrů uhlí do sklepa. [...] Snažil jsem se co nejvíce lidem pomáhat.“ KARÁSEK, *Vino tvé výborné*. s.70

Podobnou zkušenost měl s Karáskem i Miroslav Sádovský: „Byl z toho nadšenější. [...] Stal jsem se pro něj symbolem pravého lidství a bratrství. Ve svém nadšení to přeháněl. Všude vyprávěl, co jsme zažili, že myslel, že to už neexistuje, že něco takového už dávno vymřelo s brontosaurama.“ KARÁSEK, *Vino tvé výborné*. s.105

¹²⁹ KARÁSEK, *Vino tvé výborné*. s.127

1.4.4 Náboženské zneužití Boha

Bůh „dopouštějící“ zlo je podle Karáska jeden z falešných obrazů,¹³⁰ které si lidé o Bohu často vytváří.¹³¹ Člověk totiž, i když se snaží „zbavit Božího nároku,“ ho jen nahrazuje jinou „vlastní, často náboženskou konstrukcí“¹³² a ta většinou nabývá podoby zdeformovaného Božího obrazu, karikatury Boha.¹³³ „Bůh, jehož jsme zmanipulovali ke svému obrazu, se stává politováníhodnou deformací, která znesvobodňuje.“¹³⁴ „Všemohoucí [se] stane nemohoucím, pouhým bědným odrazem naší lidské neschopnosti, které nezbude nic jiného než podpora světské moci: násilí.“¹³⁵

Nejtristnější přízpůsobení Boha „obrazu svému“ nachází Karásek pohřichu často v křesťanských církvích. Proti duchu třetího přikázání („Nezneužiješ jména Hospodina...“) je tam Bůh nejednou „poskokem zbožných“¹³⁶, zneužívaným fanaticky pro „žabomyší spory“, v zájmu narcisismu a moci.¹³⁷ „Jméno Boží, **jméno Ježíšovo se vyslovuje stále znovu**, skloňuje se ve všech

¹³⁰ Přesto má sám Karásek v písni „Žalm na rozloučenou“ tyto verše:

*Bezbožník se tu rozpíná,
žere, co mu nepatří.
Žere duši člověka,
přikusuje zem.
A ty, Bože, přihlížíš
v duchu dobrotivém.*

Píseň „Žalm na rozloučenou“. KARÁSEK, *Řekni d'áblovi ne* [hudební CD].

¹³¹ Člověk (i nevěřící) podle Karáska nedokáže bez Boha být a „necítí-li [...] Boha v srdci, je neklidný – a pak si Boha prostě sám vytvoří.“ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.320

K tomuto tématu říká Řehoř Naziánský: „Když se zřekneme našich obrazů Boha a představ o něm nebo našeho očekávání, čím Bůh je nebo čím by měl být a co by měl dělat, staneme se svobodnými a můžeme poznávat a milovat ne Boha našich představ, ale Boha skutečného a živého.“ SCHÜSSLER FIORENZA, *Systematická teologie 1*. s.172

¹³² KARÁSEK, *Boží trouba*. s.155

¹³³ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.248

¹³⁴ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.335

Podobně píše Sölle: „V dějinách se totiž setkáváme také s Kristem, jemuž lidé neporozuměli, kterého si přizpůsobili a zotročili podle svých vlastních zájmů. Ježíšem lze přece tak snadno manipulovat!“ SÖLLE, Dorothee. *Fantazie a poslušnost: úvahy o budoucí křesťanské etice*. Praha: Kalich, 2008, 134 s. ISBN 978-80-7017-089-2. s.12

¹³⁵ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.285

¹³⁶ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.324

¹³⁷ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.333

pádech, jen to, co za ním stojí, **jeho podstata lásky, se nebere vážně.**¹³⁸ Smutné je, že „zneužíváním Božího jména **křesťané ztrácejí svou věrohodnost** a hodnověrnost.“¹³⁹ Křesťané, kteří se zaplétají s mocnými a vlivnými, říká Karásek, působí křesťanství „mnohem větší škody než otevřené odmítnutí, nebo dokonce pronásledování.“¹⁴⁰

1.4.5 Nevystižitelný Bůh

Ale Bůh našťestí není „sbírkou lidských tužeb, [...] není jako ten býk ze zlata, formován potřebami bloudících, o smyslu a cíli neinformovaných tvůrců.“¹⁴¹ Nedá se zařadit „do přihrádky toho, co už je za námi...“,¹⁴² dokonce ani „polapit do sítě Božího slova,“ protože „živého Boha nelze polapit Bohem námi věřeným a tušeným, on je a vždy bude větší než naše pochopení, než náš výklad či interpretace.“¹⁴³ Proto je třeba mu ponechat jeho svobodu a suverenitu (Duch kam chce věje),¹⁴⁴ jeho vyvýšenost a čelní místo nade vším,¹⁴⁵ a stále se „nasměrovávat a vylad'ovat“. Zkrátka „Bůh je vždy víc,

¹³⁸ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.333

¹³⁹ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.334

¹⁴⁰ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.306

¹⁴¹ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.322

¹⁴² KARÁSEK, *Boží trouba*. s.211

¹⁴³ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.285

Podobně píše i Heller: „On se k nám sklání svrchovaně a je nám přítomen jinak, než my si to plánujeme. Jsem ten, říká, který je s vámi navzdory všem vašim pokusům mou přítomnost nějak podmiňovat a regulovat. [...] Jsem Bůh, kterého se nezbavíte, Bůh, který když jednou sestoupil a sklonil se k vám, je nezaplašitelný a je přítomen ve své milosrdné svrchovanosti, navzdory tomu, jak se ho vy pokoušíte dostat do svých pojmů, přihrádek a kategorií, a tak ho vposledku zneškodnit. To je základní zvěst Ex 3.“ HELLER, *Bůh sestupující*. s.70

Také Noble píše: „Boha nemůžeme omezit ani plně vystihnout a naše poznání Boha se vyvíjí, tvrdí Řehoř [z Nyssy].“ NOBLE, *Po Božích stopách*. s.77

¹⁴⁴ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.285

¹⁴⁵ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.322

Podobně i píseň „V nebi je trůn“:

*Člověče, chceš být vládcem,
chceš vrýt svůj obraz dnům,
jen sed' na zemi, ty blázne,
nesedej na ten trůn.*

KARÁSEK, *Řekni d'áblovi ne* [hudební CD].

vždy je vyšší, vždy uniká těm, kteří by se ho chtěli zmocnit,¹⁴⁶ uzavírá Karásek.

1.5 Existuje ateismus?

Karásek nejednou hovoří o tom, že není příznivcem toho, když jsou lidé zařazováni, nebo se sami zařazují do kategorií věřící/nevěřící,¹⁴⁷ křesťan/ateista, náboženský/nenáboženský člověk apod. Co je podstatné, je směřování člověka, kolem čeho „rotuje“, o co fakticky usiluje,¹⁴⁸ po čem touží,

¹⁴⁶ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.285

¹⁴⁷ Karásek se vždy stýkal jak s „věřícími“, tak s „nevěřícími“ a podle jeho vlastních slov nebylo vždy lehké tyto dva „paralelní světy“ skloubit. „Když lidi „ze světa“ přijdou do kostela, kde mám kázání, tak se cítí úplně uvnitř. Nemají pocit, že jsou tam na návštěvě, ale říkají: „Tys věděl, že přijdu, tys to psal pro mě?““ KARÁSEK, *Vino tvé výborné*. s.132
„Když k Salvátoru chodívali „necírkevní“ lidé, kteří nepatřili do stálého houfu, najednou uprostřed kázání ožili a říkali – vždyť to je o mně, o mých činech a skutečích... Sám mám plno přátel v necírkevních kruzích, a přesto nás spojuje dobré slovo, které ďáblu nedovolí vstoupit!“ LEBL, Zdeněk. Kázání zakletá do kytary. *Naše rodina*, 2007, roč.39, č.1. s.4

¹⁴⁸ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.185

Karásek sám zmiňuje, že měl „často lepší zkušenost s tzv. nevěřícími než věřícími.“
KARÁSEK, *Vino tvé výborné*. s.126

o co mu jde nejvíc, co ho formuje,¹⁴⁹ co považuje za nosné a co za zbytné.¹⁵⁰

Nebo třeba zda mu nechybí obyčejná pokora.¹⁵¹

„I když mi někdo o sobě říká „já jsem ateista, bezbožník, pohan a svévolník“, já mu to nevěřím a říkám si v duchu: Miláčku, to jsou jen pojmy. Pojď, půjdeme spolu kus cesty,¹⁵² „třeba zjistíme, že dáváte Bohu, co mu náleží, nájemné za život, aniž byste to tak nazýval.“¹⁵³

¹⁴⁹ KARÁSEK, *Kázání pro neznabohy*. s.10

¹⁵⁰ KARÁSEK, *Vino tvé výborné*. s.126

Podobně hovoří Karásek i v televizním dokumentu: „Když mluvíme o tom, co by to mohlo proměnit, tak se dostáváme často k pojmu víry. Ale já tady v těch pojmech, jako je Bůh, ďábel a víra a morálka, tak se trochu bojím, že tady je určitý zmatení pojmů. Takže já třeba ani o víře moc nemluvim, spíš se zajímám o to, po čem člověk touží, o co mu jde, co postrádá a co bysme mohli společně jaksi spojit, abychom mohli něco změnit. To znamená, ne jenom jaký máš vyznání a jestli chodíš do kostela, to ne, ale po čem toužíš, po čem hladovíš přímo. Když vidím určitou lhostejnost, nebo že člověk hledí sobecky jenom na to, co mu přinese profit a ostatní ho nezajímá, tak v tom vidím určité, já bych řekl, to je ateismus, i když se nechci nikoho dotknout. A když kdokoli po něčem touží a usiluje a hledá k tomu spolubratry a sestry, v tom úsilí už je pro mě podstatnej a nějak s ním chci spolupracovat. Takže to je hledání toho, co nás v této společnosti ještě spojuje, je to něco, nějaký společný jmenovatel. [...] Vše podstatné je pod povrchem. [...] A právě tím vzděláváním a modlitbou a všim, čím člověk na sobě pracuje, tím kultivuje vlastně svou duši a to nitro.“ *Vzkaz Svatopluka Karáska* [televizní dokument]. ČT, 2010. Dostupné na: <<http://www.ceskatelevize.cz/porady/10160488386-vzkaz/210452801410002-vzkaz-svatopluka-karaska>>.

¹⁵¹ „Jde asi o to, jestli si člověk myslí, že je poslední normou věcí, že už nad ním nic není, nebo jestli se cítí být odpověden něčemu vyššímu, jestli cítí, že je nad námi nějaký vyšší řád, princip, nemusí to být přesně definováno. Řekl bych, že kdybychom takhle dělili lidi, našlo by se víc v Čechách než na Západě těch, kteří uznávají něco vyššího. Sem můžu zařadit všechny ty, kdo vyznávají nějaký druh víry i ty, kteří říkají, že jsou ateisté, ale připouštějí, že nejsou tím posledním, co určuje věci. Cítím, že u nás se najde víc lidí v tomhle smyslu pokorných. Poznal jsem to například na tom, že když jsem byl farářem v Curychu, přišli tam do kostela jenom ti evangelíci. Zatímco u Salvátora v Praze přišli evangelíci, ale i spousta studentů a lidí, kteří do kostela běžně nechodí, a přišli z jakéhosi hledačství. Bylo jim tam dobře, necítily se tak, že by patřili do nějakého "klanu". Byla to veliká otevřenost - pět set lidí v kostele, z toho dvě stě evangelíků a tři stovky příchozích, kteří do sboru nepatřili. Zdá se mi, že tohle vyjadřuje určitou pokoru.“

PRIBYL, Petr. *Poslanec Karásek na starobinec nemá čas*. [online]. Publikováno 31. 7. 2004 [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: <<http://www.lesklekoule.cz/karasek.php>>.

¹⁵² KARÁSEK, *Kázání pro neznabohy*. s.10

¹⁵³ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.154

Opakem víry v Boha totiž podle Karáska totiž není „**nevěra či věda, ale víra lidská**, víra z vlastních zdrojů, víra neotevřená Bohu a cele uzavřená v lidských možnostech...“¹⁵⁴

Karásek se spolu se Zdeňkem Kratochvílem domnívá, že „mnozí ateisté jsou křesťané, kteří nenašli domov v žádné církvi, věří svým způsobem a nechtějí se nikam začlenit.“¹⁵⁵ Podobně ostatně uvádí i Nešpor, že v českém prostředí nelze mluvit přímo o ateismu – „toho je inteligentnější Čech vzdálen“ – ale je zkrátka dávana přednost tomu se hlásit k nějaké formě duchovního nebo spirituálního před náboženským, čistě křesťanským či dokonce příslušnosti k určité církvi.¹⁵⁶

A Bůh přece, doplňuje Karásek, nevolá k odpovědnosti lidí podle toho, k jakému náboženství se hlásí, podle vyznání či příslušnosti k církvi - volá a chce přijmout každého člověka!¹⁵⁷ Vždyť to,

„co miluje Bůh, není nic specificky náboženského [...] Jeho kritéria jsou jiná, jaksí nenáboženská. Jakoby bylo jedno, ke komu patříš a odkud čerpáš, důležité je, co z toho uděláš, co se z toho uskuteční na tvé cestě, při tvém osobním výstupu a úsilí. [...] **Neublížovat, být ryzí, neutápět se v marnostech, držet slovo**¹⁵⁸ – to je překvapivým způsobem to svaté uprostřed běžného, to svaté ne za

¹⁵⁴ „...v lidském manýrismu, v lidské výbavě a svévoli, víra v definitivu smrti, víra v ohraničení a v uzavření individua v mezích vlastní zkušenosti a vlastního nazírání, víra ve světskou moc a přezbrojený mír.“ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.165

¹⁵⁵ KARÁSEK, *Vino tvé výborné*. s.246

¹⁵⁶ „V českém případě jde spíše o náboženský skepticismus, **nelze mluvit přímo o ateismu**; ten předpokládá popření čehokoliv, co přesahuje běžné smyslové vnímání. **Toho je inteligentnější Čech vzdálen**, necháváje si dost prostoru pro zahloubání se do nadsmyslna. Ale to, co mu ze zahloubání vyplyne, nebývá ochoten včleňovat do církevního rámce, podřídit vyšší autoritě. Nezájem o církve nebo odpor proti nim - a proti tomu, co díky církvim bylo chápáno jako náboženské - tedy ještě neznamena nezám o náboženství vůbec, případně o to, co se **raději nazývá duchovním nebo spirituálním**, což je další průsečík mezi folkem a religiozitou. Pro moderní zbožnost totiž obecně platí, že je „neviditelná“ pro ty, kdo ji hledají jenom v prostředí církvi a jejich rituálů, daleko víc se projevuje v rodinné sféře, v autonomii jedince a jeho privátního symbolického obrazu světa, v sexuální oblasti a podobně.“ NEŠPOR, *Děkuji*. s.38

¹⁵⁷ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.141

¹⁵⁸ Karásek tu odkazuje k Žalmu 24, 3-5:

*Kdo vystoupí na Hospodinovu horu? A kdo stanout smí na jeho svatém místě?
Ten, kdo má čisté ruce a srdce ryzí, ten, kdo nezneužije mou duši, ten, kdo nepřísahá lstivě.
Ten dojde požehnání od Hospodina, spravedlnosti od Boha, své spásy.*

chrámovou zdí, ale uprostřed života, to je to svaté pro všechny obyvatele země, všech generací.¹⁵⁹

1.6 Bůh jako všemohoucí vládce a spravedlivý soudce

Klíč ke svobodě a pokoji,¹⁶⁰ říká Karásek, je (vz)dát čest Bohu a nikomu jinému,¹⁶¹ „až úzkostně strážít to čelní místo, tu vyvýšenost vyhrazenou Bohu,¹⁶² vědět, že „Bohu patří skoro všechno“¹⁶³ a chovat se podle toho.

Bůh je sice všemohoucí, to ale neznámá, „že všechno dokáže“, upozorňuje Karásek, „ale že je tím, co má poslední platnost; může vše, co chce.“¹⁶⁴ Mohl by člověka ovládat, ale jemu je milejší naše svoboda,¹⁶⁵ a pouze se nás snaží správně nasměrovat.¹⁶⁶ Z pravé víry je totiž „vyloučen jakýkoli tlak, jakýkoli nátlak a jakékoli násilí.“¹⁶⁷ Bůh se neprojevuje silou a lidé tak mohou snadno nabýt dojmu, že je bezmocný.¹⁶⁸ Kdyby se tak ukázal v celé své síle, říkají, to by bylo něco jiného!¹⁶⁹ Jenže k svatosti Boha, který „je svobodný a projevuje se, jak chce,¹⁷⁰ zakončuje Karásek, patrně patří

¹⁵⁹ „Blahoslavení jsou pokorní, plačící, tiší, ti, co žijí po spravedlnosti, milosrdní, čistého srdce, pokojní, ti, kteří jsou pronásledováni pro spravedlnost – hle, i to jsou věci z běžného života, to je svatost pro každého obyvatele zemského povrchu.“ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.395

¹⁶⁰ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.335

¹⁶¹ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.41

¹⁶² KARÁSEK, *Boží trouba*. s.322

¹⁶³ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.335

¹⁶⁴ KARÁSEK, *Víno tvé výborné*. s.121

¹⁶⁵ KARÁSEK, *Víno tvé výborné*. s.123

¹⁶⁶ KARÁSEK, *Víno tvé výborné*. s.122

¹⁶⁷ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.234

¹⁶⁸ [Učedníci si po Ježíšově smrti říkají]: „I kdyby si třeba i Božím Synem byl, k čemu je nám v té své totální bezmoci dobrý?“ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.170

¹⁶⁹ Karásek používá podobenství o zlých vinařích: „Vzdálený majitel vysílá bezbranné a snadno probodnutelné posly, takže je asi bezmocný, nemá na nás, je zřejmě slabý v kramflecích. Kdyby si pro to, co mu patří přijel třeba s tanky, to by byla jiná! Ale posel se dá zabodnout [...] a problém s nájemným je rázem vyřešen!“ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.153

¹⁷⁰ KARÁSEK, *Víno tvé výborné*. s.58

„pobývat ve světě v jeho [...] lidech víry, aby se právě na jejich malosti ozřejmila a vyjevila Boží velikost, jeho moc a síla.“¹⁷¹

Bůh jistě je – a musí být - spravedlivý, uvažuje Karásek, a to nás může do jisté míry děsit. Přesto nám Ježíš v podobenství o ztraceném synu ukazuje, že pravá podstata Otce není „majestátný, vznešený soudce, který dlí na trůně velebnosti.“¹⁷² Ne, Otec jedná „proti všem zvyklostem, proti právu, proti našim představám“,¹⁷³ vypadává „ze své role a jedná jen ze svého srdce, tak jaký skutečně je.“¹⁷⁴ To lze ovšem pochopitelně pocítovat jako nespravedlnost (viz reakce staršího bratra v podobenství)¹⁷⁵ a Otec si musí paradoxně ještě znovu usmiřovat tyto „spravedlivě rozhořčené“:¹⁷⁶ „Už zase Bůh letí a prosí toho prvorozeného o pochopení, o přijetí, o smíření. [...] **Dva synové [...] a mezi nimi [...] vybíhající Otec, [...] ta dynamická, ta lítající láska Boží.**“¹⁷⁷

1.7 Bůh jako láska

Boží podstatou je podle Karáska „dynamická [...] lítající“ láska,¹⁷⁸ kterou Bůh stvořil „na počátku věcí jasných.“¹⁷⁹ Láska je základem všech vztahů,

¹⁷¹ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.223

¹⁷² KARÁSEK, *Boží trouba*. s.241

¹⁷³ K našim představám o Bohu viz také předchozí podkapitola „Falešný obraz Boha“.

¹⁷⁴ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.242

¹⁷⁵ „[Starší bratr] nechápe tu do nebe volající nespravedlnost. (Proč vlastně nespravedlnost volá do nebe? Když se konečně dovolá, najde tam stejně Boha, který o spravedlnost nedbá.)“

KARÁSEK, *Boží trouba*. s.244

¹⁷⁶ Srovnejte s podobenstvím o dělnících na vinici (Mt 20,1-16). Více k tématu „spravedlivého rozhořčení“ viz kapitola LÁSKA.

¹⁷⁷ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.245

¹⁷⁸ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.245

¹⁷⁹ *Na počátku věcí jasných,*

Bůh stvořil lásku slovem svým.

Píseň „Had“. KARÁSEK & Pozdravpámbu. [hudební CD].

do nichž Bůh vstupuje a kdo vypadne z tohoto vztahu lásky, vzdaluje se Boží podstatě.¹⁸⁰

Proto musí být láska základem pro veškeré lidské konání vůči lidem i Bohu, jinak je toto konání chladné, prázdné.¹⁸¹ „Kdo nemiluje, jaksi nemá nárok“ a „nedostane z Božích věcí ani ťuk“ - „to je vzkaz Boží.“¹⁸² Kdo hledá Boha bez lásky, „chladným rozumem“,¹⁸³ ten ho nikdy nenajde, zdůrazňuje Karásek.

Bůh ani nemůže žít mezi námi jinak, než skrze naši lásku k bližním.¹⁸⁴ Proto je logicky nemožné milovat Boha, pokud nemilují svého bližního.¹⁸⁵ Nemohu vztahovat své svědomí jen k Bohu a opomíjet potřebné¹⁸⁶ - to bych byl věřícím „se zakaleným hledím, [...] který Boha nezpřítomňuje svými činy, svým životem.“¹⁸⁷ Člověk totiž, podle Karáska, **nebude na konci poměřován dle svých hříchů, ale dle množství lásky k ostatním.**¹⁸⁸

Podle Karáska je vzájemná závislost dvojice Bůh-láska tak vysoká, že lze v konečném důsledku **tyto dva pojmy zaměnit.**¹⁸⁹ Pokud je „spáse jediné v Kristu“, Karásek to „v Kristu“ chápe jako „v hlubinném nároku - ve jménu Kristově“ a to pro něj znamená „ve jménu milosrdenství, lásky [...] ve jménu Božího království.“¹⁹⁰

¹⁸⁰ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.245

¹⁸¹ 1Kor 13,1-3

¹⁸² KARÁSEK, *Boží trouba*. s.225

¹⁸³ KARÁSEK, *Kázání pro neznabohy*. s.17

¹⁸⁴ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.226

¹⁸⁵ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.87. Srovnejte s 1Jan 4,20

¹⁸⁶ Jako ten kněz a levita, kteří nechali zraněného bez pomoci. KARÁSEK, *Boží trouba*. s.193
Stejně i v písni „Je lepší na skále život svůj mít“:

Kněz ten, co si dál na mši svou šel

z příkopu sten jakoby neslyšel,

na skále neměl život svůj, pamatuj.

Píseň „Je lepší na skále život svůj mít“. KARÁSEK, *Řekni ďáblu ne* [hudební CD].

¹⁸⁷ KARÁSEK, *Kázání pro neznabohy*. s.19

¹⁸⁸ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.380

¹⁸⁹ Losskij ovšem píše: „Nejvznešenější jména, ba i jméno ‚láska‘, sice vyjadřují božskou jsoucnost, ale plně ji nevyčerpávají.“ LOSSKIJ, *Dogmatická teologie*. s.12

¹⁹⁰ KARÁSEK, *Vino tvé výborné*. s.180-181

1.8 Život s Bohem

Karásek zdůrazňuje, že víra v Boha, „a ani Kristův kříž není zárukou toho, že všechno dobře skončí.“¹⁹¹ Vždyť Písmo o ničem takovém nemluví, někdy spíše naopak. Ježíš, sám Syn Boží, zažil „společenský neúspěch“.¹⁹²

„Vůbec není řečeno, že člověk věřící, že člověk spravedlivý a dobrý, člověk Bohem vyvolený, požehnaný či pomazaný bude Bohem hájen a ochráněn, že mu jeho víra zajistí bezproblémový život.“¹⁹³

Těžké a bolestné věci nás však nesmí vést k nějakému zatrpknutí vůči Bohu nebo vystoupení ze vztahu či smlouvy s ním,¹⁹⁴ nesmí „zhynout“ naše víra, to je nejpodstatnější, připomíná Karásek Ježíšova slova.¹⁹⁵ Opačným extrémem je pak na druhé straně „křesťanský cynismus“ úplného zavržení světa.¹⁹⁶

Karásek nezakrývá, že naše víra má zároveň dvě zcela protikladné zkušenosti. Jednou je Bůh „ve všelikém soužení pomoc vždy hotová,“ tedy je tu a pomáhá nám „nést a unést“ naše trápení. A zároveň máme zkušenost umírajícího Ježíše, „Bože můj! Bože můj! Proč jsi mě opustil?“, osamocenost

¹⁹¹ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.71

¹⁹² Ježíšova radostnost tváří v tvář společenskému neúspěchu jistě kontrastuje s radostí naší: my se přece radujeme, právě jsme-li bráni, společensky uznáváni a honorováni... [Ježíš] nezažil honor, on na vlastní kůži zažil horor. KARÁSEK, *Boží trouba*. s.301

¹⁹³ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.137

¹⁹⁴ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.137

¹⁹⁵ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.139

¹⁹⁶ „Varuji před křesťanským cynismem [...]: „Svět ať se zboří, nám srdce hoří pro Pána Ježíše.““ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.70

K tomu též:

„Taková ta náboženská grémia, která se scházejí za hradbou tohoto světa, necítí zodpovědnost za tuto dobu. Dokonce znám takovou píseň "Svět, ať se boří, nám srdce hoří pro Pána Ježíše", tak to považují vyloženě za protikřesťanské. Myslím si, že ať žijeme v době fašismu, komunismu nebo této naší svobodě, tak že máme cítit spoluzodpovědnost za to, co se děje. [...] Třeba Dietrich Bonhöffer, německý farář za války, byl zděšen, když zjistil, že 62 % Němců volilo Hitlera a byli to věřící lidé, byli to členové církve, tak byl z toho naprosto zděšený, takže já si myslím, že křesťan nemůže být vyabstrahován z toho, co se děje, že se angažovat má, také kvůli tomu jsem byl třeba v Chartě 77 a vlastně jsem to křesťanství vždycky spojoval s určitou angažovaností ve společnosti.“ Česká redakce | BBC World Service | Svatopluk Karásek [online]. Publikováno 24.7.2002 [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: <http://www.bbc.co.uk/czech/interview/020724_karasek.shtml>.

od lidí i Boha. Obě to jsou pravdivé zkušenosti víry.¹⁹⁷ Východisko nalézá Karásek v Danieli, který, podle něj, říká „tak krásně: „*Bud'to že Bůh [...] vytrhne nás, bud' že nevytrhne [...]*“ [V tom] je hluboké vyznání, tam se podstupuje skutečné riziko, tam zůstává víra čistá, která pro sebe nečeká výhody.“¹⁹⁸

1.9 BŮH - shrnutí tématu

Základní myšlenkou Karáskovy spirituality týkající se Boha je, že Bůh a člověk patří nerozlučně k sobě a nemohou bez sebe existovat. Bůh chce sídlit v srdci člověka, k tomu je lidské srdce utvořené. Člověk má Boha do svého nitra pozvat, vpustit a nechat ho tam pobývat, nechat ho promlouvat. Bůh je vždy ve vztahu ke člověku.

Pokud se člověk Bohu nějak uzavře, odmítne ho nebo vůbec nepozná, důsledkem je, že cítí nevyhlášený neklid a rozpolcenost, poranění duše a bolest v srdci, dokud se s Bohem nějakým způsobem neseťká. Bůh pak touží být s člověkem a neodbytně se ho snaží oslovit, nějak k němu proniknout a setkat se s ním.

Karásek často přemýšlí nad tím, jak je to s Boží (ne)přítomností ve světě, jaký má smysl Boží skrytost nebo co znamená, pokud řekneme, že je Bůh vzdálený či blízký. Oproti ateistickým názorům zdůrazňuje, že skrytost Boha je diametrálně odlišná od jeho neexistence a zamýšlí se nad tím, jaký má tato skrytost účel - může být úmyslem Božím, jeho specifickou cestou, jak se projevovat.

Pokud přítomnost Boží nepocítíme, je možná nakonec chyba v nás samých. Vždyť nelze jinak než po Boží přítomnosti nutně silně toužit, neboť osamělost je často bolestná. Smířit se s Boží nepřítomností je podle

¹⁹⁷ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.138-139

Karáska „mravní obludnost“. Co ovšem Karásek nesčetněkrát zdůrazňuje je, že Boha můžeme a máme vidět ve svých bližních a je naší povinností osobně jim pomáhat, neboť je dost dobře možné, že Bůh ve světě chce působit pouze skrze lidi, tedy skrze naše konání.

Důvěra v Boha je pro Karáska na jednu stranu spontánní, jako když důvěřuje dítě. Cítí Boží záměr, cítí, že všechno má nějaký účel. Nepopírá, že v životě nastávají takové těžkosti a problémy, kdy je velmi obtížné rozpoznat Boží přítomnost a zachovat si víru, ale nikde také není řečeno, že život věřícího bude lehký a příjemný, jen proto, že věří a žije s Bohem. Jakkoli těžké překážky by nás neměly vést k ztrátě víry ani k vytváření falešného obrazu zlého či snad neschopného Boha. Vždyť kdo působí zlo ve světě, je člověk, ne Bůh.

Stejně tak Karásek varuje před zneužitím Boha (Božího jména) pro jakékoli náboženské zájmy. To je asi nejtristnější v případě křesťanů a křesťanských církví, které, podle Karáska, bohužel nezřídka pracují s „Bohem“ pasujícím jejich zájmům a prospěchu, nebo se ve jménu Boha chopí moci, což je znedůvěryhodňuje v očích světa a poškozují celou křesťanskou zvěst.

Na druhou stranu Karásek upozorňuje na to, že skutečná víra v Boha nemusí záviset na tom, kam se člověk řadí. Co je podstatné, je směřování člověka, kolem čeho rotuje, co je jeho východisko a cíl. A je jedno, jak to kdo nazývá. Opakem víry v Boha není nevíra, ale víra v člověka. Mnoho „ateistů“ může jít po Božích cestách a naopak. To souvisí i s uváděnou možností zaměnit pojmy „Bůh“ a „láska“ - Karásek ukazuje na Žalmu 24, že co se Bohu líbí, není nic specificky náboženského.

Karásek silně poukazuje na to, že základním Božím projevem je *láska*, mnohem víc než *spravedlnost* nestranného soudce. Boží láska nikdy neklade

¹⁹⁸ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.231

jakýkoli tlak na člověka a jeho víru, protože pak už by to nebyla skutečná láska a skutečná víra. To může v lidech vzbudit pocit, že je Bůh slabý a bezmocný. Ale je to jen jeho specifický způsob, jak působí v lidech a na lidi, říká Karásek. Lidskou odpovědí pak musí být zákonitě také láska, která má být základem pro veškeré lidské konání vůči lidem i Bohu, jinak je toto konání chladné, prázdné. Člověk nebude poměřován dle svých hříchů, ale dle množství lásky k ostatním. A je nemožné říkat, že miluji Boha, pokud nemiluji svého bližního.

Nakonec je na místě upozornit na jednu zvláštnost, k níž Karásek při svých úvahách dospěl: Nestandardně trojiční úvahou je Karáskovo přesvědčení, že Duch Svatý, který s námi je v roli Utěšitele od časů apoštolů, může být ve skutečnosti znovupřišlý Ježíš.

2 VÍRA

*Jseš tu obehnán pevnou železnou stěnou,
železný tyče tě postrkem blíž ke zdi ženou.
V tý zdi je řetěz, kterej kruh uzavírá.
Vyrvi ten řetěz, je tu hromada šrotu - to vedle je víra.¹⁹⁹*

2.1 Co je víra?

*Co je víra? Těžko to definovat. Mám raději, když to vysvitne ze života nebo z nějakých příběhů, z knížky nebo filmu nebo písničky. Řekl bych, že **je to něco, co tě přemohlo, co dobrovolně a svobodně chceš žít**. Ne, co si sám vymejšíš, ale čemu jsi věrný, čemu důvěřuješ, co tě strhlo.²⁰⁰*

2.1.1 Vlastnosti víry

Víra je především „závislá na Božích darech“, bez nich „by byla v koncích, víra je přece reakcí, je to potvrzení a přijetí Božího daru.“²⁰¹

Karásek mluví o víře mimo jiné i v úvaze o podobnosti o družičkách, kde dochází k názoru, že víra je nepřenositelná, nepředatelná a nelze se o ni podělit s druhým, musí ji žít každý stále naživo sám a nelze si ji vzít „do zásoby“.²⁰² Naše těžké hodiny vyžadují osobní nasazení, víru máme jen tu, co máme při sobě.²⁰³

Víra působí neviditelně jako rozpuštěná sůl, nelze ji registrovat a sledovat, nelze ji znovu seskupit a vypreparovat.²⁰⁴ Karásek nepopírá, že v určitých případech může být jeho vlastní víra pro druhé lidi „balvanem, na který se dá

¹⁹⁹ Píseň „Víra“. KARÁSEK & Pozdravpámbu. [hudební CD].

²⁰⁰ KARÁSEK, *Víno tvé výborné*. s.125

Podobně píše Schillebeeckx: „Tak tvrdí první církevní Otcové, že křesťan je člověk, jehož tělo bylo uchopeno Božím Pneumatem.“ SCHILLEBEECKX, Edward. *To číňte na mou památku: studie k eucharistické teologii*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 1998, 125 s. ISBN 80-7021-242-x. s.50

²⁰¹ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.383-384

²⁰² Proto se nemohly družičky o olej podělit.

²⁰³ KARÁSEK, *Boží trouba*. s. 33-35

²⁰⁴ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.292

sice spolehnout, ale který časem i tíží, člověka tiskne k zemi a může i tak dusit, že člověk lapá po dechu.²⁰⁵

Víra ovšem není ztotožnitelná s jakoukoli iluzí, kterou si kdo vytvoří a určitá pochybnost je zdravá, aby člověk neskončil u kdejakých „laciných těšíték“ či „okultního švindlu“.²⁰⁶

Opakem víry je potom pro Karáskův skepse. Skepse je zvrácená a „rozmazlená“ víra, která se zřídka usilí: „Člověk neví, ale věří, že život nemá smysl, že všechno je jen marnost, zbytečná námaha a trápení ducha.“²⁰⁷ Skepse nutí člověka se „zabydlet se, jaksí se rozvalit v tom neutěšeném, úplně nevyhovujícím a scestném“ a „ohrazuje se, aby přivykla ubohému. Je to osobní napasování na danost, ať je jakákoli.“²⁰⁸

2.1.2 Náboženství

Oproti víře však Karásek po vzoru Bartha, Bonhoeffera a Fundy²⁰⁹ staví náboženství,²¹⁰ které je mu negativním pojmem, jenž „označuje touhu člověka vyšplhat se do nebe, přivlastnit si něco svatého, něčeho se zmocnit.“ Naproti tomu „víra je něco mnohem svobodnějšího, individuálnějšího, co zároveň taky samozřejmě vede do společenství.“²¹¹

Karásek je nepochybně dalek jakékoli kritice ostatních náboženství²¹² – už proto, že jeho žena byla v této oblasti velmi otevřená²¹³ - tak jako jinde mu ale jde o praktické důsledky, které ta která víra člověku v životě přináší.²¹⁴

²⁰⁵ KARÁSEK, *Víno tvé výborné*. s.279

²⁰⁶ Viz kázání o pochybujícím Tomáši. KARÁSEK, *Boží trouba*. s.179-180

²⁰⁷ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.199

²⁰⁸ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.199

²⁰⁹ KARÁSEK, *Víno tvé výborné*. s.125

²¹⁰ „Ani to slovo náboženství se mi nelíbí. Být nábožný nebo náboženský ani moc nechci, ani pobožný. Je to prostě [...] slovo zatížené negativně – a víra je pro mě něco jednoznačně pozitivní.“ KARÁSEK, *Víno tvé výborné*. s.125-126

²¹¹ KARÁSEK, *Víno tvé výborné*. s.125

²¹² „V [...] padesátých letech jsem si připadal, že žiju v duchovní poušti, teď mám pocit, že jsem v duchovní džungli. Objevují se budhistické školy, keltské slavnosti, staré slovanské zvyky, tai-chi a já nevím, co všechno se rodí. Je to takové zdravé bujení. Lidi už nechtějí být

Co rovněž považuje za důležité, je názorová vyhraněnost a „nerozmazanost“²¹⁵ ohledně víry – člověk by měl vědět, čemu věří, co je pro něj důležité, za čím si musí stát²¹⁶ a umět to formulovat či obhájit.²¹⁷ Je zajímavé, že při své spolupráci s undergroundem se Karásek mnohdy setkával s lidmi, kteří právě toto nespĺňovali.²¹⁸

2.1.3 Společenství

Ke křesťanské víře pro Karásku neodmyslitelně patří sdílení s ostatními. Nedokáže si představit, že by někdo mohl „individualita, sólista ani solitér“²¹⁹, zkrátka „být křesťanem sám pro sebe [...] to je ujetý, neochota a neschopnost sdílet víru.“²²⁰ Karásek připouští, že dnešní individualistické „tendenci je mnohem bližší buddhismus.“²²¹

jen ovečky v jedné kostelní lavici, ale chtějí se nějak duchovně orientovat. To dnes patří, řekl bych, k normalitě inteligentního člověka.“

PŘIBYL, *Poslanec Karásek na starobinec nemá čas* [online].

²¹³ „Stáňa chtěla ke křesťanství přibrat i ostatní náboženství, najít nějaké společné východisko - to jsem se ke konci noci taky často projevoval intolerantně: začal jsem řvát, že se nedá věřit v cokoli, v kořen nebo pavlač, používal jsem i neslušné výrazy pro to, v co se nedá věřit, a tím jsem debatu zničil.“ KARÁSEK, *Vino tvé výborné*. s.253

²¹⁴ „Ale jakmile jde o praktické věci, třeba kdo ponese batoh do kopce, tedy jaké má má víra důsledky v běžném životě, musíme se o tom dohodnout.“ KARÁSEK, *Vino tvé výborné*. s.253

²¹⁵ KARÁSEK, *Vino tvé výborné*. s.253

²¹⁶ Podobný důraz zastává i Ivan O.Štampach. Viz přednášky I.Štampacha z předmětu *Religionistika a mezináboženský dialog*, IES 2008-2009.

²¹⁷ KARÁSEK, *Vino tvé výborné*. s.253

²¹⁸ „Zájem velké části undergroundových společenství o religiozitu, mnohdy velmi zřejmý, proto nijak nepřekvapuje. **Byla-li to však vůbec víra, ještě nemusela být křesťanská, a i pokud ano, nebyla nijak ortodoxní.** Až na okrajové výjimky se nespojovala s žádnou církví, takže k tomu neměla ani důvod.“ NEŠPOR, *Děkuji za bolest*. s.326

²¹⁹ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.114

²²⁰ KARÁSEK, *Vino tvé výborné*. s.175, podobně i s.125

²²¹ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.114

2.1.4 Víra a láska

Tak jako všude, i v tématu víry vše u Karáska směřuje k hlavnímu cíli – lásce.²²² Společně s *vírou a nadějí* tvoří *láska* „spojené nádoby Boží a nikdo z lidí, ani sebemodernější filosofické školy nevymyslí nové, lepší hodnoty.“²²³ Tyto tři hodnoty jsou nerozdělitelné, jinak by ztratily svůj smysl.²²⁴ Neexistuje také ohledně nich žádný vývoj a pokrok, naopak „život, vývoj a pokrok je pouze tam, kde se nám podaří tyto hodnoty uskutečňovat a naplňovat.“²²⁵

2.2 Radostná zvěst

Karászkova víra se začala rodit na střední škole, kde objevil Nový Zákon. Byl jím fascinován a říkal si: „To je vono, tohle přesně chci, takhle by to mělo bejt.“²²⁶

²²² Z Karáskovy modlitby: „*„Věřím, Pane, jsem tedy zachráněn?“ – A slyším sborové: „Ne!“ „A co tedy ještě?“ A slyším: „Miluj!“ „To chci, Pane, a to mi nejde – smiluj se nade mnou.“*“ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.111

²²³ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.198

²²⁴ „Tyto tři hodnoty jsou navzájem propojené. Není naděje bez lásky: v použití násilí a v nenávist neskládej nikdy žádnou naději. A naopak láska musí mít společný výhled, musí mít budoucnost a naději - beznadějná láska, to přeci nejde, beznadějná láska, to je *contradictio in adiecto*. Láska a naděje patří k sobě, a pro dnešního člověka to může znít překvapivě, že k tomu patří nezbytně i víra. Víra v Boha, ve vzkříšení, víra v to, že smrt ztratila svůj osten, že člověk není ztracenec ani odsouzenec k smrti, že člověk je Bohem vybojovaná, z moci smrti vyprošená bytost, víra patří, a to zcela zásadně, do té navzájem spráhnuté trojky.“ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.199

K tomu uvádí Noble: „Křesťané považovali víru, naději a lásku za zásadní výrazy křesťanské existence, tradice jim dokonce dala jméno "kardinální ctnosti", nebo také "teologické ctnosti". To znamená, že jsou "Bohem vlité", a ne získané na základě lidského úsilí. V českém prostředí provázanost víry, naděje a lásky zpracovává např. Jan Hus v díle "Provázek trojpramenný".“ NOBLE, *Po Božích stopách*. s.16

Tamtéž: „Karel Rahner shrnuje: "Písmo a tradice mluví o triádě těchto základních nadpřirozených ctností [...], které jsou specifikovány jako základní způsob přijímání Boží sebe-komunikace, skrze milost, která vede lidský duchovní a osobní život k trojičnímu Bohu věčného života tím, že sdílí Boží život jako takový."“ NOBLE, *Po Božích stopách*. s.47

²²⁵ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.198

²²⁶ KARÁSEK, *Vino tvé výborné*. s.26

Totéž opakoval i přijímací komisi, když se hlásil na teologickou fakultu: „*„Líbí se mi Nový Zákon, to si čtu a to chci žít, to je úplná senzace!“ „A to chcete být farářem?“ „No jasně, farářem, proč ne?“ „Ale to vás musí doporučit sbor!“ „A proč by mě musel doporučovat? Mně se ta myšlenka líbí, já doopravdy chci žít, to musí stačit.“* Byli z toho dost vyvedení

Nový zákon - to pořád čtu, to jsem si vybral, tak chci žít. Je to má nejsilnější orientace. Nechci si vymyšlet život sám, tady se napojuju na něco, co mi ohromně mluví ze srdce a do srdce a co беру. Mezi mnohým, co neberu, tak tohle jsem si vzal.²²⁷

V té době měl Karásek i jeden ze silných duchovních zážitků, kdy ve vypjaté životní situaci otevřel Nový Zákon našel v Kázání na hoře: „Nepečujte o den zítřejší.“ „Úplně jsem se roztrásl, padl na zem a křičel, že navěky chci jen tohle žít,²²⁸ vypráví.

2.2.1 Předávání zvěsti

Celý život potom toužil „jako všichni sektáři“²²⁹ radostnou zvěst jak skutečně žít, tak šířit dál, a to co nejvíce srozumitelnou formou. Už na fakultě věděl, že nechce být někde v pracovně zavřený, ale přál si expedovat myšlenky teologů v přitažlivé formě. „Teologické sýpky jsou přeplněny a lidé o tom nic nevědí,²³⁰ říkal, když už tehdy každý večer „slavně vyjížděl s evangeliem“²³¹ do studentských hospod. I proto některá témata evangelia zpracoval jednak v kázáních, jednak v písničkách.

V kázáních se Karásek vždy snažil správně používat „mýtus víry“, ten „kabát“ kterým se podstata zvěsti - zrna (pravda) „musí nějak odít, bylo přijatelné a srozumitelné pro dnešního člověka, mládež nebo určitý druh lidí“ a pokoušel se „o remytologizaci [...], nový kabát“²³², přičemž „křesťanské

z míry, ale nakonec řekli, že to zkusí a že mě doporučí jako takový experiment...“
KARÁSEK, *Vino tvé výborné*. s.39-40

²²⁷ KARÁSEK, *Vino tvé výborné*. s.156

²²⁸ KARÁSEK, *Vino tvé výborné*. s.57

„Být farářem pro mě nebyl hlavní motiv, ale chtěl jsem žít s vírou v církvi po způsobu apoštolů.“ LEBL, Zdeněk. Kázání zakletá do kytary. *Naše rodina*, 2007, roč.39, č.1. s.4

²²⁹ „Undergroundové komunity [se] především snažily uvádět svou víru do praktického každodenního života, podobně jako všichni „sektáři“.“ NEŠPOR, *Děkuji za bolest*. s.328

²³⁰ KARÁSEK, *Vino tvé výborné*. s.44

²³¹ KARÁSEK, *Vino tvé výborné*. s.43

²³² KARÁSEK, *Vino tvé výborné*. s.115

učení maximálně zjednodušoval, aby mohlo být pochopeno a jeho posluchači přijato.²³³

Jeho písně²³⁴ byly postaveny „hlavně na náboženské etice“, avšak „měly ve svém podloží víru, neboť skutky ke spáse nedostačují“²³⁵. Zároveň se snažil „dát pravdě šťávu, použít fantazii, ať je to pro současného člověka stravitelnější“ neboť „i Ježíš oddával pravdu do srozumitelných obrazů.“²³⁶ Karásek od začátku věděl, že pochází z necírkevního prostředí a do něj také míří,²³⁷ proto se začal mimo jiné vyjadřovat hudební formou.

Karásek říká, že má vždy největší radost, když se od mladých lidí dozví, že přišli k víře díky jeho písním.²³⁸ Chut' vyjadřovat se dalšími písněmi mu v začátcích určitě dodalo i kladné přijetí od publika undergroundové subkultury, jíž se, „i když to příležitostně popíral, stal [...] poměrně jednoduchým, výrazným a explicitním „učitelem náboženství““²³⁹.

2.2.2 Jádru zvěsti

Vždy si dával pozor, aby při předávání Božího slova vysvitlo to nejhlavnější ze zamýšlené zvěsti – *láska*.²⁴⁰ Kromě vlastního příkladu to Karásek rozebírá více i v jednom ze svých kázání – připomíná příběh Ježíše,

²³³ „V Karáskově případě proto můžeme hovořit o určité „profanaci“ vysokých náboženských obsahů.“ NEŠPOR, *Děkuji za bolest*. s.232

²³⁴ Karásek vždy prohlašoval, že „**umění je vhodnější prostředek, jak se dotýkat evangelia, než jen studený rozum.**“ KARÁSEK, *Vino tvé výborné*. s.45

²³⁵ NEŠPOR, *Děkuji za bolest*. s.228

²³⁶ KARÁSEK, *Vino tvé výborné*. s.115

²³⁷ KARÁSEK, *Vino tvé výborné*. s.46

²³⁸ KARÁSEK, *Vino tvé výborné*. s.130

„To беру jako satisfakci a vyznamenání.“ LEBL, Zdeněk. Kázání zakletá do kytary. *Naše rodina*, 2007, roč.39, č.1. s.4

²³⁹ NEŠPOR, *Děkuji za bolest*. s.228

Nešpor se domnívá, že v Karáskově i dalších případech „odmítnutí institucionální zbožnosti někdy vedlo až k mystické osobní víře, která nepotřebovala žádné církevní prostředkování a naopak se mu stavěla na odpor.“ NEŠPOR, *Děkuji za bolest*. s.328

²⁴⁰ Viz kapitola *BŮH – Bůh jako láska*.

který uzdravil²⁴¹ chromého v sobotu a vysloužil si tím nenávist zákoníků, kteří ho „hledali [...] zabít“. „Co je to za svět,“ ptá se Karásek, „co je to za náboženství, co je to za absurdní víru!“²⁴²

Ježíš se stane člověkem tomu, kdo řekl „Nemám člověka“, slituje se [...] a lidé zvrácené víry ho za to chtějí zabít. [...] To je děs, který námi má otrást: vždyť i my si vážíme Božího slova, je nám cenné až drahocenné; i my si musíme dát bacha, **abychom se nestali strážci a hlídači Božího slova bez lásky** a pochopení, bychom se nestali psy Páně - fanatiky, kteří sice bibli znají a z bible citují, kterým však stále uniká **nosný střed, ta výheň milování z celého srdce**.²⁴³

Zvěst je vůbec Karáskovým vlajkovým tématem.²⁴⁴ Snažil se, aby to, co sděloval, pokaždé nějakou zvěst obsahovalo²⁴⁵ a neváhal kritizovat i své přátelé-muzikanty, když měl pocit, že svou hudbou žádnou zvěst nepřináší.²⁴⁶

2.2.3 Víra v těžkých chvílích

Karásek nepopírá, že je podstatný rozdíl mezi vírou v klidných a ve zlých časech, když je třeba víru ověřit v praxi.

²⁴¹ Velmi podobně píše i Clément v krátkém příběhu: „Jeden bratr se otázal staršího: "Jsou dva bratři. Jeden nevychází z cely, modlí se v ní šest dní po sobě a oddává se všemožným umrtvováním. Druhý pečuje o nemocné. Který vede Bohu milejší život?" Starší odpověděl: "I kdyby se bratr, jenž se postí šest dní po sobě, pověsil za nos, nevyrovnal by se tomu, který se stará o nemocné."“ CLÉMENT, *Tělo pro smrt a pro slávu*. s.72

²⁴² KARÁSEK, *Boží trouba*. s.283

²⁴³ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.283-284

²⁴⁴ „Co je to za **zvěst** – smrt Boha?“ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.134

„Vyděte k lidem, **zvěstujte lidem, ať tu nemoc k smrti už neléčí klidem**.“ Píseň „It's Too Late“. KARÁSEK & Pozdravpámbu. [hudební CD].

„Že by byly bohoslužby normální a pak volnější, [...] krátká **zvěst** a hodně muziky.“ KARÁSEK, *Víno tvé výborné*. s.195

„Z té katastrofy víry, z prachu a střepů pod horou zní varování a **zvěst**: „Nezpodobňuj a nezobrazuj si Boha...““ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.326

„Boží **zvěst** o pokoji, lásce a dobré vůli mezi lidmi, to je dnes nereálné a cizí blouznění fantastů.“ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.63

„Máme zpívat, **zvěstovat**, vytvářet svazky lásky v rodině a ve společenství...“ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.287

„Jaká je v tom **zvěst** pro nás, co si z toho můžeme vzít a odnést?“ KARÁSEK, *Tři kázání o Jonášovi*. s.9

²⁴⁵ Např. zvěstné závěry kázání jsou často formulovány v první osobě plurálu imperativu. KVÍTKOVÁ, N. *K jazykové stránce kázání Světi Karáská*. s.150

²⁴⁶ Takto např. mluvil o písních „Zácpa“ či „Vana rumu“. Karásek nechápal, jaká je *zvěst* v tom, že si někdo nemůže dojít na záchod. KARÁSEK, *Víno tvé výborné*. s.99

Můžeme ve víře přijmout, že cesta spravedlivého je cestou kříže, ale pak, když jde do tuhého, až pak, když se to náhle stane skutečností, až pak jsme otřeseni, vyvedeni z konceptu víry, celí předěšení jsme nebo budeme v té situaci - vytřeštěné, zděšené oči, **jako bychom snad ani neprošli tou průpravou, tím důrazným školením.**²⁴⁷

Z čeho může být živena víra a naděje, je-li Boží věc ve světě zdolána lidskou zvlí?²⁴⁸

Jemu však jeho víra účinně pomáhala i v těžkých dobách, kdy byl pronásledován a vězněn. Vždy je třeba si podržet naději, říká, ačkoli situace vypadá třeba beznadějně, Bůh je s námi, musíme vydržet.²⁴⁹

Když jsem byl ve vazbě, ani mi nešlo modlit se za to, abych byl propuštěnej, ale říkal jsem: "Pane Bože, Dietricha Bonhoeffera jsi nevysvobodil, Ježíš skončil na kříži, proč nějakej Karásek z Košif by měl jít domů, to je úplně nesmyslný!"²⁵⁰

Posečkej ještě malou chvíli [říká Bůh], jsem s tebou, pláču a trpím s tebou a v tobě, ale zůstanu ve světě skrytý, posečkej ještě chvíli, od pátečního večera do nedělního rána.²⁵¹

Nenech se zmást, když poražení předem slaví své krátkodeché vítězství, jdi svou cestou víry, na ní hledej a očekávaj, tak, ve svém životě vyhlížej znamení Boží slávy!²⁵²

2.2.4 Život s vírou

Karásek měl se svou vírou ale i další více či méně příjemné zážitky. Například když studoval teologii, tak po něm strýc chtěl, aby se doma jako bohoslovec pomodlil před jídlem, což Karásek odmítl s tím, že není „žádný duchovní psík, který na povel vyhrkne modlitbu“.²⁵³ O mnoho let později se zase stalo, že se ve Švýcarsku pomodlil u umírajícího, který se pak uzdravil a od té doby se říkalo, že to bylo protože se pomodlil česky.²⁵⁴

²⁴⁷ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.197

²⁴⁸ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.178

²⁴⁹ Podobně mluví Karásek o víře v souvislosti s (drogovými) závislostmi: „Víra pomáhá v tom, že dělá člověka silného, který nehledá žádné závislosti. Snažím se i u mých dětí aby měli určitou nosnost a vydržely být pevnými i v krizích, které každého čekají.“ *Svatopluk Karásek: Kandiduji hlavně za sebe* [online]. Publikováno 12.10.2006 [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: <<http://www.ceskenoviny.cz/zpravy/svatopluk-karasek-kandiduji-hlavne-za-sebe/214308>>.

²⁵⁰ KARÁSEK, *Vino tvé výborné*. s.144

²⁵¹ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.161

²⁵² KARÁSEK, *Boží trouba*. s.387

²⁵³ KARÁSEK, *Kázání pro neznabohy*. s.26

²⁵⁴ KARÁSEK, *Vino tvé výborné*. s.208

Na druhou stranu mu jeho víra činila značné vnitřní potíže, když např. měl jako voják slíbit věrnost Československé republice,²⁵⁵ možná i proto, že „křesťan [...] je občanem jiného společenství“ a ačkoli „cítí tu svou odpovědnost“ musí „mít nadhled a určité zakotvení,“ v tom „čemu říkáme Boží království.“²⁵⁶

2.3 Eschatologie

„Představuji si, že Ježíš mi otevře a řekne, ale ano, tohohle lumena, tohohle výtečníka já znám! Představuju si, jak spráskne ruce, ale nepráskne dveřmi a já se skulinkou jaksi vloudím na oslavu.“²⁵⁷

Karásek se ve svých úvahách nezdává dotýká i témat eschatologických, ať už se jedná o eschatologii obecnou či individuální.

2.3.1 Zmrtvýchvstání

Zmrtvýchvstání, které je „darovaná otevřenost i tam, kde bys to vůbec nečekal“²⁵⁸, lze pochopit jen vírou, ne rozumem²⁵⁹, říká Karásek, neboť „je věcí srdce, ne očí, prstu, ucha či jiného smyslového orgánu. Bez dotyku zvolal srdcem i Tomáš: Pán můj a Bůh můj!“²⁶⁰ Kristovo vzkříšení nelze brát jako „vnější gesto Boží moci, ale jako vnitřní přesvědčení skrze Ježíše, nejvěrnějšího Božího svědka.“²⁶¹

²⁵⁵ KARÁSEK, *Vino tvé výborné*. s.59

²⁵⁶ KARÁSEK, *Vino tvé výborné*. s.249

²⁵⁷ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.36

²⁵⁸ KARÁSEK, *Vino tvé výborné*. s.263

²⁵⁹ „Rozumově to nejde, v kompjútru to pořád drhne.“ KARÁSEK, *Vino tvé výborné*. s.263

²⁶⁰ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.181

²⁶¹ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.182

Naopak s nanebevzetím Kristovým nemá Karásek na rozdíl od některých lidí²⁶² žádný problém²⁶³, protože ve věcech duchovního vyprávění je ochoten věřit všemu (kdežto u některých vyprávění o věcech lidských mu v tom láska brání).²⁶⁴

2.3.2 Smrt

V písni napsané k úmrtí Karla Kryla zpívá Karásek, že „*tělo je pouze ducha ohrádka*“ a současně zdůrazňuje, že „*na lásku Boží je smrtka krátká*“ a „*ta láska trvá, ta není vratká*“²⁶⁵. Podobně mluví i v úvaze o smrti své ženy, kdy popisuje svůj pocit, že část jeho bytosti už „tam“ prorazila „a pak se to zase spojí“²⁶⁶, protože „smrt není definitivní [a] Bůh je zažší [a] dalekosáhlejší než negativní jevy života.“²⁶⁷

2.3.3 Nebe a peklo

Obrazy života po smrti, kdy „spočíneme v Bohu“²⁶⁸ se Karásek zabývá i v písních. Vzhlíží k té chvíli optimisticky a s humorem.²⁶⁹ Očekává Boha

²⁶² „My si ovšem svého rozumu vážíme a snažíme se najít cestu, jak tu událost s tím nanebevzetím upravit, jak to navléct, aby to nepochopitelné náš rozum přijal a zbaštil.“ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.204

²⁶³ „V mém rozumu nic nedrhne, je to nádhera, jak je [Ježíš] odnášen do nebe.“ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.205

²⁶⁴ „Četl jsem o Františku Kupretinském [...], který byl aviatik a bilokátor [...] a přistihl jsem se, že tomu věřím [...] a ještě mu v duchu závidím. Také bych byl rád na několika místech najednou.“ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.205

„Všemu věřím, co se týče duchovního vyprávění. Ale co se týče lidských věcí, třeba když někdo někoho pomlouvá, tam nemohu říct, že láska všemu věří, naopak, má láska tomu nevěří.“ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.206

²⁶⁵ Píseň „Džongili mara“. KARÁSEK & Pozdravpámbu. [hudební CD].

²⁶⁶ „Můj pocit, když Stáňa umřela byl, že část mé bytosti už to prorazila - a proč já bych tu měl být do devadesáti, když jedna část je tam jakoby už i za mě, a pak se to zase spojí... Je to taková dětská představa, kterou jsem v tu chvíli cítil; nevím, co je na tom pravdy, ale myslím si, že těch třicet let se nemůže jen tak vytratit...“ KARÁSEK, *Vino tvé výborné*. s.264

²⁶⁷ KARÁSEK, *Vino tvé výborné*. s.263

²⁶⁸ „Spočinout v Bohu, to zní divně, ezotericky, tak nějak posmrtně: ustlat si a spočinout v Bohu - tam cítíme cizí a našemu životu nevlastní prvek.“ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.173

²⁶⁹ „Najednou mi bylo líto, že se nemůžu se Stáňou už ani hádat a ptal jsem se své víry, jestli se manželé hádají i v nebi.“ KARÁSEK, *Vino tvé výborné*. s.281

vítajícího nás na slavnosti²⁷⁰ a Ježíše, který narozdíl od Ženicha v podobnosti „spráskne ruce, ale nepráskne dveřmi“²⁷¹, protože svým vzkříšením nám už navždy otevřel dveře, které „drží dokořán“²⁷² a „nikdo je nemůže zavřít“.²⁷³ Proto se nemusíme smrti bát a můžeme se vlastně těšit na „veselý konec“, který je nám „všem dán“²⁷⁴, protože naše chyby stejně „na věčnost neprijdou“.²⁷⁵

Karásek v této souvislosti promýšlí i otázku toho, co to vlastně znamená, že Kristus „sestoupil do pekel“ a velmi svérázně ji rozpracovává v písni „Návštěva v pekle“²⁷⁶ – Kristus svou smrtí a vzkříšením **zrušil peklo**, místo

„Zvířata do ráje patří, bylo by smutné, kdyby tam byli jen lidé.“ KARÁSEK, *Vino tvé výborné*. s.264

*Hadovky smrduté, ještě chvilku spěte,
nasbírám vás košík v jiném, lepším světě.*

Píseň „Hadovky smrduté“. KARÁSEK, *Řekni ďáblovi ne* [hudební CD].

*Bojím se, že v soudný den
lehkým budu nalezen.*

*Snad se v nebi ustrnou
nad mou duší hubenou.*

Píseň „Byl boj“. KARÁSEK, *Řekni ďáblovi ne* [hudební CD].

²⁷⁰ *Svůj smrti jen přeješ most,*

Bůh zavolá: Další host!

Novej host k nám vešel na slavnost! [...]

Nečekej nejhorší naposled.

Bůh na sklonku tvého dne

dá ti víno výborné,

výborné víno až naposled!

Píseň „Kázání o svatbě v Káni Galilejské“. KARÁSEK, *Řekni ďáblovi ne* [hudební CD].

²⁷¹ „Představuji si, že Ježíš mi otevře a řekne, ale ano, tohohle lumena, tohohle výtečníka já znám! Představuji si, jak spráskne ruce, ale nepráskne dveřmi a já se skulinkou jaksi vloudím na oslavu.“ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.36

²⁷² Píseň „Džongili mara“. KARÁSEK & Pozdravpámbu. [hudební CD].

²⁷³ „„Hle, otevřel jsem před tebou dveře, a nikdo je nemůže zavřít.“ [...] A dnes slyšíme [...] jak Ježíš vchází zavřenými dveřmi, aby nám dal zahlédnout tu nezadatelnou otevřenost, na niž jsou všichni brzdaři, šktiči, dusítka a přísluhovači násilí krátcí, tu poslední otevřenost, tvou svobodu. [...] Překonává naše uzavření, naše dělení, naše kategorie - prochází našimi oploceními a uzavřenostmi, vznešeně prochází valy našeho ohrazování a strachu.“ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.171

²⁷⁴ *Veselý konec nám je všem dán*

smrti se neboj, praví vzkříšený Pán.

Píseň „Džongili mara“. KARÁSEK & Pozdravpámbu. [hudební CD].

²⁷⁵ KARÁSEK, *Vino tvé výborné*. s.96

²⁷⁶ Autor této práce považuje tuto píseň za nejvýznamější a nejosobitější z Karáskových teologických úvah.

vzdálenosti od Boha, všichni mají být blažení. S Ježíšovou obětí padá hrůza věčného odloučení od Boha - „to je zrušený“²⁷⁷, čímž vlastně Karásek naráží na diskutabilní víru v ἀποκατάστασις πάντων (všeobecné vzkříšení). Ve věci vzkříšení těla má pak s Tresmontantem zato, že „nejde o fyzické tělo“, „ani o nějaké vplynutí do všeobecného principu [...] ale o to, co dělá člověka nezastupitelnou bytostí.“²⁷⁸

To, že se můžeme radostně těšit na věci budoucí ale neznamená, že „máme co nejrychleji projít to slzavé údolí, abychom zažili satisfakci ve světě jiném“²⁷⁹, nebo se snažit „pomocí askeze, mystiky či kontempace uniknout ze světa do nadsvětých či zásvětých dálek“²⁸⁰, právě naopak – „náš Bůh je Bohem sestupujícím. Bůh naklonil nebe, aby sestoupil k nám“²⁸¹ a Ježíš „jde za námi, přichází do světa, abychom již teď poznali život [...] „v hojné míře“, v plnosti.“²⁸² Karásek se vskutku necítí „jako nějaký nebešťan, jako nějaká křehká éterická bytost, která [...]s bolestínským výrazem v očích a se sepnutýma rukama co nejrychleji projde slzavým údolím světa, aby se navrátila do nebeské domoviny.“²⁸³ S tímto pohledem kontrastuje Karáskova píseň *Havaj* vykreslující život v nebi – na světě je člověk „jenom host“ a „průchozí“.²⁸⁴

²⁷⁷ KARÁSEK, *Víno tvé výborné*. s.136

²⁷⁸ KARÁSEK, *Víno tvé výborné*. s.264

²⁷⁹ KARÁSEK, *Boží trouba*. s. 274

²⁸⁰ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.296

Podobně píše Clément: „Ježíš Kristus neříká: Chcete-li být podobní Bohu, potlačujte a umrtvujte své tělo, očistěte své srdce, modlitbou pozvedejte svého ducha k němu; tyto ctnosti, jakkoli jsou všechny nutné ke spáse, nejsou koneckonců Boží povahou a podstatou. Ale добрta, soucítění, milosrdenství a láska, to vše je zároveň Boží přirozenost a Boží dílo.“

CLÉMENT, *Tělo pro smrt a pro slávu*. s.70

²⁸¹ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.298

²⁸² KARÁSEK, *Boží trouba*. s.274

²⁸³ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.295-296

²⁸⁴ Píseň „Havaj“. KARÁSEK & Pozdravpámbu. [hudební CD].

2.4 VÍRA - shrnutí tématu

Víra je pro Karáska něco, co je darovaného od Boha a co člověka doslova přemůže a už nepustí. Zároveň je víra nepředatelná, každý si ji musí žít svým vlastním způsobem.

Pravá víra nemůže podle Karáska nikdy vést k individualismu, ale vždy nás přivádí do společenství, ke sdílení s druhými. Víra je také nerozlučně spjata s nadějí, a hlavně s láskou (to je důraz, který se u Karáska neustále opakuje).

Zvěst, kterou přijal, se Karásek snaží co nejpoctivěji žít a dále šířit formou ať už prozaickou či poetickou, ale především co nejvíce srozumitelnou současnému člověku.

Ke Karáskově víře patří i naděje na „nebe pro všechny“, což ovšem člověka neodsuzuje k pouze rychlému projetí pozemského života bez zájmu o věci zdejší – naopak, má se co nejvíce angažovat v praktické pomoci svým bližním.

3 JEŽÍŠ

3.1 Ježíš Kristus

*Říkají, že jak 'sem z kříže sestoupil,
že prej 'sem na nebe vystoupil.
To však není pravda, já nešel k Otci nahoru.
Já z pekelný brány šel napřed strhnout závoru.*

*Sestoupil jsem do pekel nejhlubších,
vyhlásil jsem v místech nejtvrdších:
„Dost skřípění zubů, dost duší smažení!
Staré viny nemaj váhu, všichni maj' bejt blažený!
Zapomeňte se mnou, na svou starou vynu
- vyhlašuju v pekle všeobecnou aminu!“²⁸⁵*

3.1.1 Ježíš – nejdokonalejší dar Boží

Ježíš Kristus²⁸⁶ je pro Karásky především „ten nejdokonalejší dar Boží.“²⁸⁷
Ježíš přišel od Boha, zemřel na kříži a byl vzkříšen. Karásek ovšem říká, že by

²⁸⁵ Píseň „Návštěva v pekle“. KARÁSEK, *Řekni d'áblovi ne* [hudební CD].

²⁸⁶ Poněkud jiným, odlehčeným způsobem pojednává Karásek o Ježíši Kristu ve své písni „Ufoni“:

*U nás, to je pravda odvěká,
k nám mluvil Bůh přes Syna člověka.
Mluvil k vám Bůh ta samá slova
přes vašeho Syna ufona?
Taky se tam u vás popletli,
taky s ním tak strašně zametli?
U vás taky končí na kříži
pravda, jež mocným cestu překříží?*

Píseň „Ufoni“. KARÁSEK, *Řekni d'áblovi ne* [hudební CD].

²⁸⁷ KARÁSEK, *Kázání pro neznabohy*. s.54

Jinde Karásek říká: „Ježíš Kristus je pro mě Synem člověka – to podtrhuju v kázáních – a synem Božím. To znamená, že v sobě vyjevuje pravé lidství, lidství v Boží intenci. Je to pro mě absolutní vrchol, ke kterému se celý život vztahuji. Je to ukázka pravého člověka v tom, že je Boží, že má Boží nitro, Boží vidění. Až do konce prošel hrůzou světa s vědomím a vírou, že za tou hrůzou je Boží náruč. Tedy jak jsem řekl, je to pro mě příklad lidství spojeného plně s Bohem.“ *S poslancem Karasem jsem skoro nikdy nesouhlasil* [online].

Publikováno 16.10.2008 [cit. 2013-04-13]. Dostupné z:

<http://www.christnet.cz/clanky/4069/s_poslancem_karasem_jsem_skoro_nikdy_nesouhlasil.url>.

chtěl Ježíše následovat **i kdyby z mrtvých nevstal**.²⁸⁸ To vypovídá podstatnou měrou o prakticko-etickém zaměření Karáskovy spirituality, což už jsme si ostatně několikrát ověřili v předchozích kapitolách. Nicméně Karásek zdůrazňuje, že právě proto, že Ježíš z mrtvých vstal, je potřeba, aby v našich myslích nezůstal na kříži, který „jakoby konzervuje tu smrt“. Z tohoto důvodu Karásek oceňuje např. kříž vystavěný v Lemberku, kde je místo Krista v kříži díra, kterou může návštěvník vidět hory a lesy. Takový kříž totiž „dává věřit ve výboj vzkříšení.“²⁸⁹

3.1.2 Poznání Boha skrze Ježíše

Ježíš je také jediný způsob jak se dozvědět „o jinak nevýstižném a neuchopitelném, skrytém Bohu.“²⁹⁰ „Kdyby mi někdo z lidí vyprávěl, že ve vidění či jinak **viděl Boha či mluvil s ním**,“ říká Karásek, „**tak by mě to nezajímalo**. Boží cesta k člověku jde přes Kristovu vydanost.“²⁹¹ A jestliže podle hojně užívaného obrazu náš čas a život je v Božích rukou, je pochopitelně těžké si takové Boží ruce představit - ale právě ruce Ježíšovy si už představit dovedeme, uzavírá Karásek.²⁹²

²⁸⁸ KARÁSEK, *Vino tvé výborné*. s.263

Srovnejme např. s Pavlovým „Nebyl-li však Kristus vzkříšen, je vaše víra marná, ještě jste ve svých hříších, a jsou ztraceni ti, kteří zesnuli v Kristu. Máme-li naději v Kristu jen pro tento život, jsme nejubožejší ze všech lidí.“ (1Kor 15,17-19)

²⁸⁹ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.168

Karásek to znovu spojuje s dveřmi („kde nechal tesař díru“), které pro nás Ježíš navždy otevřel. Více o otevřených dveřích v kapitole VÍRA.

²⁹⁰ KARÁSEK, *Vino tvé výborné*. s.58

Podobně píše o pohledu Sölle na Krista Jan Zámečník: „Není to ovšem učitel, který sedí za vzdálenou katedrou, ale ten, který přichází k lavicím a boří tak přehradu oddělení - identifikuje se s námi, ba jde ještě dál - činí se na nás závislým; "vydává se nám, neboť zdar či ztroskotání jeho věci závisí na nás". A "jeho věci" není pouze pomoci nám k nabytí identity, ale také zastupování Boha, jenž se nám jeví jako nepřítomný a skrytý. Podle Sölle již není možná bezprostřední zkušenost Boha, jakou měli svatí - Bůh je nám poznatelný pouze v zastoupení Ježíše Krista, tedy ve vyprázdnění a bezmoci. "Kristus převzal ve světě Boží roli, která se však tímto převzetím změnila v roli bezmocného Boha."“

ZAHRADNÍK. In SÖLLE, *Fantazie a poslušnost*. s.109

²⁹¹ KARÁSEK, *Vino tvé výborné*. s.158

²⁹² KARÁSEK, *Boží trouba*. s.55

3.1.3 Ježíš má o nás zájem

Ačkoli byl Ježíš vzat do nebe, kde je „na supr místě“²⁹³ po pravici Boží, neznamená to, že „by byl od nás oddělen a izolován, že by na nás čekal v nebeských oslavách.“²⁹⁴ Naopak, je nám blíž než co jiného, on je to „k nám vypouklé a vychýlené nebe“²⁹⁵ a „jako vševládce, ve své osobě, ve svém srdci a Duchu navždy a nerozlučně spojuje nebesa a zemi, a nikdo a nic je nemůže více oddělit ani rozdělit.“²⁹⁶ Díky němu už nepatříme jen „jedné části, zemi, nejistotě, temnotě a smrti“, ale i „plnému životu, naplněnému jeho láskou,“²⁹⁷ on nás „všechny [...] táhne [...] a chce nás povýšit,“ „nejenom jednoho či pár vyvolených.“²⁹⁸

Ježíš má o nás veliký zájem, „on je tím Božím vyběhnutím s otevřenou náručí, on je tím během Boží milosti za člověkem“²⁹⁹ Záleží mu na tom, aby nakonec „došli [...] všichni, aby nikdo nezůstal ležet podél cesty“³⁰⁰, vždy se pro tebe vrátí, tak jako se vrátil pro tu jednu zbloudilou ovci v podobenství.³⁰¹

Proto se také Ježíš snaží dostat se do srdce každého člověka velmi vehementně – a „to je rachot, to je bouchání!“³⁰² – aby pak mohl inspirovat „své lidi po celém světě k nezištným činům lásky, konaným bez hřmotu

²⁹³ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.208

²⁹⁴ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.209

²⁹⁵ Podobně Žalm 144,5: „Hospodine, nakloň svých nebes a sestup!“

²⁹⁶ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.209

²⁹⁷ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.210

²⁹⁸ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.258

²⁹⁹ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.250

³⁰⁰ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.124

³⁰¹ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.258

³⁰² KARÁSEK, *Boží trouba*. s.24

Podobně v písni:

*Pán Ježíš ti buší do dveří,
kukátkem se to ověří.*

Má v ruce tašku, v tý tašce flašku

chce s tebou slavit večeri.

Píseň „Ťukání“. KARÁSEK, Svatopluk & OBOROH. *Nebeská kavárna [hudební CD]*.

Praha : Rosa, 2002

a bez reklamy.“ Karásek je Ježíšovi vděčný, že mu „představil tento svět jako **prostor již přemožený láskou**,“ který sice „ušťěďuje kopance, ještě to bolí, ještě je zde všemožné soužení, ale už je to stará vesta, smutné reziduum, něco, co již bylo tebou překonáno, ale ještě tu překází.“³⁰³

3.1.4 Trojiční záměna

Jak už bylo zmíněno v předchozí kapitole BŮH, Karásek má, zdá se, jistou tendenci věřit, že **Duch Svatý**, který byl seslán učedníkům i nám, **je znovupříšlý Ježíš**, což se rozhodně neslučuje s oficiálním dogmatickým učením.³⁰⁴ Zároveň ale smíme očekávat Kristův druhý příchod a tak může Karásek radostně zvolat: „Jsi s námi a ještě přicházíš - co bych mohl chtít více!“³⁰⁵

3.2 Boží království

Nade všechno, včetně pojmu církve, bylo Karáskovi podle jeho slov vždy Boží království. To se nemůže krýt s žádnými lidskými historickými pokusy, nepatří jen do jedné tradice, ale je všude v životě.³⁰⁶ Karásek opět mluví o lidech, kteří se oficiálně neřadí do žádné stávající církve, protože v nich „nenašli pro sebe vhodnou přihrádku“³⁰⁷, ale jsou věřící (křesťané). Domnívá se, že je v tom nakonec „i něco z novozákonní polohy, kdy Ježíš chodil se svými učedníky zemí, a i když zašel do synagogy, nenavazoval vždycky na chrám, nebylo to nejdůležitější; hlavní pole bylo v životě, na náměstí, na tržišti, v hospodě.“³⁰⁸ Nakonec, jak už bylo zmíněno v předchozí kapitole, Karásek nevidí potíže v tom, zaměnit ve spojeních „mimo církev není spásy“ či „ve

³⁰³ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.216

³⁰⁴ Viz kapitola BŮH - *Boží vzdálenost a blízkost, Bůh skrytý*.

³⁰⁵ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.217

³⁰⁶ KARÁSEK, *Víno tvé výborné*. s.178

³⁰⁷ KARÁSEK, *Víno tvé výborné*. s.178

jménu Kristově“ slovo „církev“ a „Kristus“ slovem „láska“ či „Boží království“.³⁰⁹

Kristus dalece přesahuje hranice církve, není jejím majetkem a církev s ním nemůže manipulovat. Naopak se má snažit v jeho jménu něco dělat – a to právě mohou i lidé, kteří „nenašli v církvích svou možnost,“ vždyť „„duch věje, kam chce“ - to je námi tak neuchopitelné, že to nemůžeme vlastnit.“³¹⁰

Znovu jde Karáskovi především o praktický dosah – „Když studenti vezmou odpoledne vozíčkáře na výlet, tak něco dělají ve jménu Kristovu. Třeba víc než stávající církve, které mají v tu dobu modlitební chvíli.“³¹¹ Kdo takto žije s Kristem, může snadno vykonat, jako Máří Magdaléna, to, co lze označit jako „καλός ἔργον [...] nádherný čin, perfektní výkon, duchovní performance, výstižný happening Božího království“.³¹² Nebo také slovy Karáskovy písně:

*Opusť své bláznovství,
pro Boží království
už vylihnout se koukej!*³¹³

3.3 Ježíš a utrpení

Není možné se vyhýbat utrpení a kříži, říká Karásek. Ježíš to podle něj jasně dává při předpovědi své smrti najevo učedníkům, kteří „chtějí vzít a věřit

³⁰⁸ KARÁSEK, *Vino tvé výborné*. s.178

³⁰⁹ „Ve jménu Kristově tedy znamená ve jménu milosrdenství, lásky? - Ano, ve jménu Božího království.“ KARÁSEK, *Vino tvé výborné*. s.181

Více kapitola *BŮH – Bůh jako láska*.

³¹⁰ KARÁSEK, *Vino tvé výborné*. s.181

Podobně uvádí Noble: „Ježíš ustanovuje církev, aby ona dál jednala v dějinách, ale toto ustanovení je naplněno teprve tehdy, když je seslán Duch Svatý. [...] Tento proces je [...] **otevřený – jak v tom smyslu, že nemá konec, tak v tom smyslu, že se neodehrává jen v církvi.**“ NOBLE, *Po Božích stopách*. s.72

³¹¹ KARÁSEK, *Vino tvé výborné*. s.181

³¹² KARÁSEK, *Boží trouba*. s.130

³¹³ Píseň „Hele, kámo“. KARÁSEK, *Pozdravpámbu* [hudební CD].

pouze to příjemné, to mocné a omračující³¹⁴ a odmítají „věřit v Mesiáše a Krista, který by byl [...] zbaven Boží ochrany, [...] zsinalý“³¹⁵ – vyhýbají se tomu nepříjemnému, „zemdlenému a zesinalému“ „jako čert kříží.“³¹⁶

Karásek podotýká, že buddhismus by možná člověka vedl cestou bez ran a negativních produktů života a říkal by člověku, aby se koncentroval na „pozitivní duchovní sílu“, a že je třeba se zbavit všeho, „co by mohlo působit bolest a co by mohlo zranit.“³¹⁷ Jenže jde právě o to, že „Kristův kříž to jsou **dvě do sebe vkloubená břevna – utrpení a láska**, která jsou na okrajích vzdálená, ale ve středu pevně propojená, z jednoho bodu – středu a střetu – vycházející.“³¹⁸

V utrpení je láska, Ježíš nám ukazuje „svou služebnost, tu nenáboženskou nízkost, bezzázračnou vydanost, jakousi pravou ubohost, která je "u Boha", úplně dole, na dně, úplně zespodu, z nejnižšího patra lidské společnosti.“³¹⁹ Ale přitom Bůh „přeměňuje jeho potupnou smrt ve slávu vzkříšení.“³²⁰

3.4 Etika

Po tom, co bylo řečeno, nepřekvapí, že Karásek o sobě říká, že je zastáncem etiky situační, kdy jde „o citlivost, mít Ježíšův kompas v srdci.“³²¹ Jde o účinnou solidaritu s druhými, bytí pro druhé, k tomu nás chce Ježíš osvobodit,³²² je třeba na sebe vzít to Ježíšovo „zvláštní jho, které netlačí, ale přináší odpočinutí duši.“³²³ Kdo to neučiní a zůstane „sám sobě středem

³¹⁴ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.128

³¹⁵ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.129

³¹⁶ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.128

³¹⁷ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.134

³¹⁸ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.135

³¹⁹ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.187

³²⁰ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.88

³²¹ KARÁSEK, *Vino tvé výborné*. s.193

³²² KARÁSEK, *Boží trouba*. s.22

³²³ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.22

a cílem“, ten bude „v jednom kuse rozmrzlý a nespokojený,“³²⁴ protože „peklo nejsou ti druzí, peklo je v izolaci, v kobce egocentrismu, peklo je v úplném vzdálení se Bohu a blízkým lidem, peklo je život bez vztahu.“³²⁵

Ježíš nám ale hlavně svou smrtí a vzkříšením, sestoupením do pekel a zrušením pekla umožnil mít s ním vztah, žít s ním „za každých okolností, žít s ním v srdci vždy a všude – na nemocničním lůžku i v posledním opovržení od úplnosti a v úplné opuštěnosti.“³²⁶

3.5 JEŽÍŠ – shrnutí tématu

Ježíš je pro Karáska primárně zdroj lásky, z které pak vyplývá vše ostatní, i proto snad může Karásek říci, že by Ježíše následoval, i kdyby nevstal z mrtvých. Ježíš je ale také naše jediná možnost, jak poznávat, vidět a setkat se s neviditelným a nepoznatelným Bohem – bez Ježíše nedává víra v Boha smysl. Je stále s námi a má o nás enormní zájem.

V Ježíši jsou nerozlučně spjaty utrpení a láska, kterými i vydobyl toho, že zrušil peklo a ze světa se stal prostor přemožený láskou. Přesahuje hranice všech lidských kategorií, uchvacuje lidi bez ohledu třeba na jejich formální vyznání a probouzí je z egoismu k činům účinné solidarity, praktické pomoci. Znovu se tu ukazuje láska k bližnímu jako střed Karáskovy spirituality.

³²⁴ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.22. Viz také kapitola *BŮH – Boží přítomnost v člověku*.

³²⁵ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.344

³²⁶ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.344

4 ĎÁBEL

*Řekni d'áblovi ne!
Ďábel je podvodník
a nikoho nevede správně!*³²⁷

4.1 Existence d'ábla

Karásek především důrazně varuje před nevírou v existenci d'ábla³²⁸ a před zařazováním si d'ábla do předvědecké doby jako nějakého „hastroše“ starých časů. Moderní člověk, podle Karáska, totiž naneštěstí uvěřil v to, že on sám je „v podstatě krásný a ušlechtilý“, „žasne nad mravním zákonem ve svém srdci“ a „nepotřebuje žádného Boha.“³²⁹ Proto pochopitelně „už vůbec nepotřebuje d'ábla“ – možná tak kdysi to byla „dobrá ilustrace, dobrá pomůcka, ale dnes je [to] už jen prázdná hilsna.“³³⁰

Jenže zatímco obraz a zpodobnění d'ábla možná jsou dědictvím staré doby, takže je můžeme opustit, nesmíme vylévat „dítě s vaničkou“, říká Karásek. Vnitřní náboj, podstatu, musíme zachovat, protože je „reálná, pravdivá, fakticky působící.“³³¹ Ďábel je síla a po boku přírodních sil i sil psychických uvnitř nás se řadí k věcem, které jsou silnější než člověk.³³²

³²⁷ Píseň „Řekni d'áblovi ne“. KARÁSEK, *Řekni d'áblovi ne* [hudební CD].

³²⁸ Podobně Pavel VI.: „Zlo není už jen nedostatek, nýbrž působnost (nejen *deficienza*, ale *efficienza*), živá duchovní bytost, zvrácená a působící rozvrat.“ GOFFI a DE FIORES, *Slovník spirituality*. s.160

Obdobně Karl Rahner tvrdí kategoricky: „Ďábel nemůže být považován za pouhé zosobnění zla existujícího ve světě.“ GOFFI a DE FIORES, *Slovník spirituality*. s.161

A katolická církev má celkově za to, že „i když víra v satana a osobní d'ábly není hlavním jádrem zjevení a jeho podstatnou částí, přece kdyby někdo tvrdil s jistotou, že neexistuje satan jako osoba, opustil by normální učení církve, byl by špatně poučen a na scestí.“ GOFFI a DE FIORES, *Slovník spirituality*. s.162

³²⁹ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.254

³³⁰ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.253

³³¹ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.253

³³² „...moře, tornádo, chamtivost a závist, nenávisť, proces štěpení atomů, nutnost růstu spotřeby energie, státem organizované násilí, války a pogromy, zákeřná nemoc, láska a smrt...“ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.254

Na druhou stranu je Karásek ochoten vidět původ zla nikoli v nadosobní sféře, ale přímo v samotném člověku³³³ - je to „něco, co každý přidá, trošku vychcanosti, trošku lhostejnosti“. Říká, že zatímco v době komunismu bylo snadné „ukazovat na demony“ a „poznat d'ábla“³³⁴, dnes by měl být člověk s takovým hodnocením opatrnější,³³⁵ protože „už to není jako kdysi“ jasné, „kterému d'áblu říct ne.“³³⁶ Ostatně jeho slavná píseň „Řekni d'ábloví ne“³³⁷ se po roce 1989 dočkala nové podoby, v níž už se Antikrist neprojikuje do socialistické společnosti a její ideologie³³⁸, ale protože „je stará kurva“ tak „se promění a přestrojí“ a lidé mu „zas sednou [...] na lep.“³³⁹

Nevěřit v d'ábla je ošemetné, říká Karásek, protože pak může člověk nabýt dojmu, že už „jsme už zlo v nás překonali a že není nebezpečné“³⁴⁰ a někdo, kdo se „směje d'áblu v myslivecké uniformě,“ tak pak klidně „upíše svou duši démonu v uniformě nacistické či ve stejnokroji Lidových milicí.“³⁴¹ (Ostatně,

³³³ Karásek v rozhovoru říká, že s d'áblem se setkává „hlavně v sobě samým a všude kolem, já neříkám, že ten či onen je d'ábel třeba v dnešní politice nebo tak, nechci absolutně nikoho démonizovat. Trochu jsem to měl za toho minulého režimu snazší, kdy jsem zazpíval "Řekni d'ábloví ne", tak všichni věděli, koho myslím, a dneska rozhodně nechci na nikoho ukazovat a démonizovat ho, a tak spíš říkám, že to zlo bylo vždycky tak trochu skryté, že nebylo tak úplně zjevné, že by to měl psané na té čepici. [...] Mít se na pozoru před ním, na každý den znovu v sobě samém i v tom okolí, v rodině, všude, kde člověk je. Vědět, že to existuje, že je to rozpínavé, že to chce člověka svést z jeho cesty, tak takových ohrožení je mnoho a vy to znáte jistě i sám. [...] Já se snažím mít na pozoru před tím zlým, který je ve mně i kolem.“ *Česká redakce | BBC World Service | Svatopluk Karásek [online].*

³³⁴ *Sejmou ti otisky, sejmou.
Pak teprve poznáš d'ábla,
v hlavě se ti rozsvítí!*

Píseň „Řekni d'ábloví ne“. KARÁSEK, *Řekni d'ábloví ne*. [hudební CD].

³³⁵ KARÁSEK, *Vino tvé výborné*. s.116

³³⁶ KARÁSEK, *Vino tvé výborné*. s.251 Jako příklad, kdy není jednoznačná odpověď, uvádí Karásek rozpor, „zda je lepší atomová energie nebo smrad v severních Čechách.“

³³⁷ Píseň „Řekni d'ábloví ne“. KARÁSEK, *Řekni d'ábloví ne*. [hudební CD]. Karásek tuto píseň napsal Egonu Bondymu k padesátým narozeninám.

³³⁸ NEŠPOR. *Děkuji*. s.226

³³⁹ Píseň „Na Letnou“. KARÁSEK & Pozdravpámbu. [hudební CD].

³⁴⁰ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.57

³⁴¹ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.255

jak kdysi poznamenal Charles Baudelaire, přesvědčit lidi, že neexistuje je nejúspěšnější ďáblův trik.³⁴²⁾

4.2 Působení ďábla

4.2.1 Genesis

Na otázku, co ďábel vlastně chce, odpovídá Karásek, že „chce z našich vztahů udělat peklo, on je ten had, kvůli němuž jsme vyloučeni z pohody spolubytí v Bohu.“ Tím se mimo jiné vrací, ne poprvé a naposledy, k otázce prvotního hříchu.³⁴³ Na počátku „vše bylo dobré, vše klapalo, tak jak chtěl Bůh“, ale potom se objevil „ten, co má rohy“³⁴⁴ a „člověk stvořený k obrazu Božímu se stal obětí svůdce, devalvoval.“³⁴⁵ Karásek ale zároveň říká, že se pokušitel vzal „v nás“ – čímž, mohli bychom říct, udržuje zdravou rovnováhu mezi vnějším a vnitřním původem zla. Důvodem, proč tenkrát had za člověkem přišel, bylo podle Karáska, aby mu dal „pýchu“, „strach“, „drzost“ a „blbost“. Dnes už had, který dle Karáskovy písně ztratil nohy, „nekráčí“, ale „bez pozvání do srdce se ti vplíží“. A protože ho „naše nohy nesou“, tak má vlastně had „nohou habaděj“.³⁴⁶

³⁴² „Podle Baudelairova tvrzení záleží nejlepší trik a strategie ďábla v přesvědčování lidí, že neexistuje. Je-li tomu tak, musíme uznat, že má dnes satan velký úspěch.“ GOFFI a DE FIORES, *Slovník spirituality*. s.161

C.S.Lewis, m.j. autor slavné knihy *Rady zkušeného ďábla*, zase míní, že „jsou dva stejné a opačné extrémy, do kterých může lidstvo upadnout v otázce ďáblů. Jeden nevěří v jejich existenci. Druhý v ně věří, a přehnaně a nezdravě se o ně zajímá. Ďáblové vítají stejně oba bludy a se stejným zalíbením pozdravují materialistu i mága.“ GOFFI a DE FIORES, *Slovník spirituality*. s.162

³⁴³ Více o prvotním hříchu viz kapitola HŘÍCH.

³⁴⁴ Píseň „Had“. KARÁSEK & Pozdravpámbu. [hudební CD].

³⁴⁵ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.255

³⁴⁶ Píseň „Had“. KARÁSEK & Pozdravpámbu. [hudební CD].

4.2.2 Boj s ďáblem

Kromě Genesis si Karásek mluvě o původu zla vypůjčuje ještě obraz ze Zjevení, kde po boji s archandělem Michaellem „drak na zem z nebe je svržen“ a teď trvá dál boj tady na zemi.³⁴⁷

Ďábel – „podvodník“ který „nikoho nevede správně“ – zná mnoho cest, jak se prosadit a zařídit, aby mu lidé „vysekli poklonu“. „Když je krásný, chytrý a mocný, nevadí, že je tak zlý.“³⁴⁸ Pokud se ďáblu člověk rozhodne bránit, tak na to „ze svých přirozených sil nemá“ a „je stále znovu porážen tím lstivým a mocným“.³⁴⁹ Nicméně „když Ježíš na tvý straně je, boj s tebou ten drak prohraje.“³⁵⁰

Především ale dokáže ďábel působit nepoznán³⁵¹, jako v známém podobenství roste koukol mezi pšenicí. A je třeba být obezřetný, protože ti, kdo říkají, že pole pročistí, se jednak povyšují na Boží místo a jednak jsou to často „jeho“-ďáblovi lidé, kteří pak „stavěj lágry a komory,“ aby v nich odstranili „plevel lidskej“.³⁵²

4.2.3 Ďábel a Ježíš

Ježíš sám se s ďáblem setkal při svém pokušení na poušti, kde, popisuje Karásek, ďábel vystupuje ne jako nějaký „násilnický blb“, ale naopak „mluví velmi jemně a inteligentně, to není žádný vulgární hlas, je to spíše hlas

³⁴⁷ Píseň „Byl boj“. KARÁSEK, *Řekni ďáblovi ne*. [hudební CD].

³⁴⁸ Píseň „Na Letnou“. KARÁSEK & Pozdravpámbu. [hudební CD].

³⁴⁹ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.255. Podobně i:

*Často musím uznat sám,
že ten svůj boj prohrávám.
Vždyť to zvíře pitomý
ztupilo mi svědomí.*

Píseň „Byl boj“. KARÁSEK, *Řekni ďáblovi ne*. [hudební CD].

³⁵⁰ Píseň „Byl boj“. KARÁSEK, *Řekni ďáblovi ne*. [hudební CD].

³⁵¹ Podle Karáska už Ježíš „děkuje za to, že ti po moci toužící lidé jeho času ještě nepřišli na tu ďábelskou myšlenku, že místo aby ho odmítli, mohli by ho naopak přijmout a použít a zneužít pro své vlastní účely.“ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.305

³⁵² Píseň „Podobenství o zru a koukolu“. KARÁSEK, *Řekni ďáblovi ne*. [hudební CD].

vtíravý.“ Karásek tu upozorňuje na nebezpečnou past toho, že ďábel „přichází jako ten, kdo to s Ježíšem myslí dobře, nabízí pomocnou ruku, tváří jako kámoš, a když mluví, je opravdu vzdělaný, je nábožensky na výši, vše, co říká, hned zdůvodňuje biblickými citáty – **ano, Ježíš mluví se zbožným ďáblem a dobrým znalcem Písma.**“³⁵³

I „zbožnost“ a „dobrý úmysl“³⁵⁴ tedy může být zástěrkou ďábla. Proto také, píše Karásek, když se Petr snaží Ježíše přemlouvat, aby se nevydával cestou utrpení,³⁵⁵ Ježíš ho odmítá ne jako ďábla samotného, ale říká Petrovi, že z něj/skrze něj promluvil „ten starý svůdce, který se mne již od počátku snaží zviklat.“ Ďábel Ježíšovi jak na poušti, tak i v onu chvíli skrze Petra nabízí cestu snadnosti, zradu té cesty Boží, což Ježíš radikálně odmítá.³⁵⁶

4.2.4 Ďábel a Jób

Karásek také polemizuje s obrazem Boha a Satana v knize Jób, kde mu přijde, že ďábel dostal „od Boha příliš velké pravomoce“. V Jóbově příběhu má Karásek problém poznat toho Boha, ve kterého věří, přijde mu, že tam cítí „nějaký kalkul či hříčku“. Podle něj se tu obraz Boha neshoduje s Jakubovým „*Kdo říká, že prochází zkouškou, ať neříká, že ho pokouší Pán. Bůh nemůže být pokoušen ke zlému a sám také nikoho nepokouší.*“³⁵⁷ Karásek takový obraz odmítá, dle něj není možné, aby Bůh ďáblu povoloval nějaké podobné „zkoušky, pokusy a hrátky.“³⁵⁸

³⁵³ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.257

³⁵⁴ „Přiměřený symbol zla musel být osobní a čarovný a také zdánlivě dobrý (*bonum apparens*).“ GOFFI a DE FIORES. *Slovník spirituality*. s.156

³⁵⁵ Viz kapitola JEŽÍŠ

³⁵⁶ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.257

³⁵⁷ Jak 1,13

³⁵⁸ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.256

4.3 *ĎÁBEL – shrnutí tématu*

Karásek zdůrazňuje, jak je nebezpečné jakkoli popírat existenci ďábla a zla, které působí v lidech. Nelze sice jasně ukázat, kde či kdo je ďábel, ale jeho působení ve světě je zřejmé. Ďábel se nás už od počátku snaží odloučit od Boha a používá k tomu pro člověka lákavých prostředků, takže se mu pak člověk rád dá sám k dispozici. Ďáblova taktika může často spočívat v zdánlivé přátelskosti a dobrých úmyslech a dokonce i zbožnosti. Sami nejsme schopni boj s ďáblem vyhrát, pouze s pomocí Boží. Ježíš je vždy na naší straně a je nám ku pomoci. Karásek má proto značné potíže přijmout obraz Boha z knihy Jób, který by dovolil ďáblu, aby pokoušel člověka.

5 SVOBODA

*Tvá svoboda nade mnou
Než abych byl otrokem
chci být pohřben v hrobě svém,
půjdu k Pánu, kde budu svoboden.*³⁵⁹

Svoboda je tématem, o němž se Karásek mnohokrát zmiňuje, přičemž vždy velice důsledně rozlišuje mezi svobodou pravou a falešnou. O svobodě či nesvobodě ve smyslu, v jakém je bylo lze chápat před rokem 1989 v komunistickém bloku zpívá Karásek spíše ve svých písních³⁶⁰ – jeho kázání se věnují svobodě, která závisí více na člověku samotném než na vnějších okolnostech.

5.1 Skutečná svoboda

5.1.1 Svoboda – Boží dar

Pravá svoboda, „která otevírá a osvobozuje“³⁶¹, je něco, co nám bylo darováno od Boha „podobně, jako když pan prezident propůjčuje vyznamenání a řády.“³⁶² Ačkoli pro naši svobodu vzniká neustálý konflikt,³⁶³ Bohu je milejší člověk svobodný než člověk poslušný a bezchybný.³⁶⁴ Tak jako ostatní věci,

³⁵⁹ Píseň „Tvá svoboda“ (*text traditional – pozn.aut.*). KARÁSEK, *Rány zní*. [hudební CD].

³⁶⁰ „Tvá svoboda“, „Ten den“, „Omaha Beach“ - KARÁSEK, *Rány zní*. [hudební CD].
„Přímluva“, „Temný stín“, „Ve Vídni žehnej volům“ – KARÁSEK, *Řekni ďáblovi ne*. [hudební CD].

Ale také např. zmiňuje, že „současná džungle náboženství mi příjemná není, ale je to svoboda.“ KARÁSEK, *Víno tvé výborné*. s.117

Jinde Karásek říká, že „za svá nejryzejší a nejsvobodnější léta považuje opravdovost žití v období Charty 77.“ *Svatopluk Karásek (1942) - Životopis* [online]. [cit. 2013-04-13].

Dostupné z: <<http://www.pametnaroda.cz/witness/index/id/1001>>.

³⁶¹ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.375

³⁶² KARÁSEK, *Boží trouba*. s.317

³⁶³ KARÁSEK, *Víno tvé výborné*. s.122

³⁶⁴ KARÁSEK, *Víno tvé výborné*. s.123

keré pro nás v životě nejvíc znamenají a nejvíc nás těší, je svoboda něco, co nemůžeme sami vytvořit ani koupit.³⁶⁵

Za naši svobodu vděčíme Bohu, proto i naše „rozhodnutí pro Krista je výrazem radosti a vděčnosti, že to není žádné musíš, ale že to je můžeš a smíš.“ Tato svoboda, k níž Kristus zve, „není podmíněna ani lidmi, ani světem“³⁶⁶ a není možná bez víry - když ztratíme víru, tak následkem toho ztratíme i svobodu a nakonec můžeme ztratit i život.³⁶⁷

Ježíš nám ukazuje pravou cestu, např. když překračuje zákon o sobotě a vrací tomuto svátku svobody jeho původní smysl a radost.³⁶⁸ Jeho zmrtvýchvstání je potom pro Karásku „svoboda ještě nad a pod naší svobodou, je to darovaná otevřenost i tam, kde bys to vůbec nečekal.“³⁶⁹

5.1.2 Cesta za svobodou

Cesta za svobodou je obtížná a dlouhá, až se člověku může zdát, že jde marně a špatným směrem, že podlehl iluzi, že „ta touha byla správná, ale uskutečnit se nedá.“³⁷⁰ Potom se začne na své obrazné cestě za svobodou obracet zpět, kde mu zas nebylo „tak hrozně“ a nedalo se to srovnat „s tou nynější bídou“ na „pochodu za chimérou svobody.“³⁷¹ Je však třeba vytrvat, říká Karásek, a být neúnavným poutníkem za svobodou,³⁷² najít ty správné směrovky.

Podobně píše Losskij: „Bůh z úcty k svobodě člověka dovoluje, aby pokračoval čas hříchu a smrti. Bůh nechce násilím vnutit Sebe člověku, nýbrž chce od něho odpověď víry a lásky.“ LOSSKIJ, *Dogmatická teologie*. s.66

³⁶⁵ „Náš životní partner či partnerka, naše dítě, příroda, zdraví, život, společenství víry, námi nevybojovaná svoboda.“ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.383

³⁶⁶ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.315

³⁶⁷ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.319

³⁶⁸ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.286

³⁶⁹ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.263

³⁷⁰ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.312

³⁷¹ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.313

³⁷² KARÁSEK, *Boží trouba*. s.316

„Směrovkami ke svobodě“ je Karáskovi podle vzoru profesora Lachmana Desatero přikázání.³⁷³ Je to obrazně deset pramének, z nichž lze uplést „desetiramenný cop“ nosné svobody, „který už něco unese [...], cop člověka žijícího z tvé vůle.“³⁷⁴ Neustále na nás něco číhá, aby nás to znesvobodnilo a je nutné se „spráhnout s Bohem“ v této zásadní smlouvě, aby si člověk svou svobodu uhájil.³⁷⁵ Je to „základní a pracný vztah“, v němž „něco neseš a uneseš, až pak můžeš být posilněn, zmocňován a nesen.“³⁷⁶

Bůh chce, abychom si svou svobodu uchovali a žili ji naplno ve všech „maličkostech“ života³⁷⁷. Když už nám byla Bohem svoboda-„hřivna“ darována, tak si přeje, abychom nebyli „srabi“ a nežili si „v záhonku své malosti“, nýbrž abychom se odvážili realizovat to dobré, co v sobě máme.³⁷⁸ Naše srdce, ruce a oči mohou zůstat čisté, když se přitom dokážeme nezaplétat se zpátky do nesvobody.³⁷⁹

5.2 Falešná svoboda

Falešná svoboda (o které Karásek mluví ještě častěji než o té pravé) je iluzí, kterou se člověk opájí, „sladké definitivní oproštění“,³⁸⁰ ale ve skutečnosti člověka obtáčí „jako had škrtič.“³⁸¹ Za svobodu lidé mnohdy označují „bezuzdost, [...], dělat si pouze, co já chci, [...] bez vztahu k Bohu, ke stvoření, k bližnímu.“ Jenže tímto způsobem se člověk „postupně zaplétá

³⁷³ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.353. Karásek dodává, že „moderní člověk nemá slovo přikázání rád“, proto je možná lepší mluvit o „směrovkách“ či o „deseti vlídných radách k životu.“

³⁷⁴ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.309

³⁷⁵ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.315

³⁷⁶ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.345

³⁷⁷ „Jsi svobodný, tak se nezaplétej, kup si ten lístek, abys celou cestu netrnul strachy. Tvá víra a tvůj Bůh řeší i takovéto „maličkosti“ všedního života. Jde s tebou obchodním domem, vyplňuje s tebou daňové přiznání.“ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.364

³⁷⁸ KARÁSEK, *Víno tvé výborné*. s.254

³⁷⁹ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.364

³⁸⁰ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.317

³⁸¹ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.375

do tenat odcizení, to zabředá do stále větší izolace, to se stahuje z otevřenosti do kobky, do samoty svého nevztahu.³⁸²

5.2.1 Svoboda od Boha

Člověk má tendenci se uzavírat vůči Bohu v domnění, že podoben vinařům z Bible „ignorací smlouvy a naprostou arogancí k Božím poslům“ dosáhne toho, že mu Pán vinice „dá pokoj“. A zde, v takzvané svobodě, se rodí zlo³⁸³ - člověk „nadšen, že se osvobodil od Boha“³⁸⁴, prohýří Bohem vdechnutého Ducha, „živé naslouchající srdce, vnitřní veselí, radostnost a vděk“³⁸⁵ a postupně se zbídačuje „svou bezohlednou svobodou“³⁸⁶.

Pak už se člověk zabeďněný³⁸⁷, trpící ve své „svobodě“³⁸⁸ a plačící ve vlastním sevření³⁸⁹ jen s velikými obtížemi otevírá zpátky Bohu. Pokud se mu to ale daří, strhává svá pouta, rozpomíná se na Boha a vyráží zpět „k domovu“ jako onen ztracený syn - k Otci,³⁹⁰ kde se jeho „nitro [...] rozjasní.“³⁹¹

5.2.2 Svoboda od druhých

Stejně jako vůči Bohu se ve jménu „svobody“ uzavíráme před druhými lidmi. Chceme být úplně soběstační a zcela se ode všeho a všech oprostít, tak odhazujeme veškeré závislosti a vztahy³⁹² – ty nám přece odnímají pohodu

³⁸² KARÁSEK, *Boží trouba*. s.236. Oproti bezuzdnosti falešné svobody staví Karásek „uzdu“ lásky.

³⁸³ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.153

³⁸⁴ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.328

³⁸⁵ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.311

³⁸⁶ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.248

³⁸⁷ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.21

³⁸⁸ Píseň „Adam“. KARÁSEK & Pozdravpámbu. [hudební CD].

³⁸⁹ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.21

³⁹⁰ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.248

³⁹¹ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.21

³⁹² KARÁSEK, *Boží trouba*. s.310

a svobodu.³⁹³ Když budeme žít sami, nebudeme muset dělat nic, co nechceme.³⁹⁴ Kdo je si ale takto „sám sobě středem a cílem“, bývá „v jednom kuse rozmrzelý a nespokojený“ a jediná možnost, jak se z toho stavu dostat, je s pomocí Ježíše vykročit „k sebeotevření, k bytí pro druhé, k účinné solidaritě.“³⁹⁵

5.2.3 Svoboda sám od sebe

Karásek ale mluví i o tom, že je možné být nesvobodný sám před sebou. To se stane, pokud se člověk dobrovolně naloží prázdnotou, je „vytížen bezvýznamnostmi, [...] zapřažen do vozu plného prkotin.“³⁹⁶ Takto „zaneprázdněný“ člověk může být dokonce znesvobodněn i těmi nejpožehnanějšími věcmi, pokud jim dovolí, aby zabraly čas a místo věcím podstatnějším.³⁹⁷ Takový člověk pak nemá nikdy dost a ve své honbě „za poslední svobodou, [...] likviduje Boha i bratra.“³⁹⁸

³⁹³ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.343

K tomu též: „Mladí se bojí vztahů, vztah může zranit, vztah může bolet, tak nejlepší by bylo zůstat sám v nějaké místnosti a jen volit programy, jednou erotiku, jednou sport, jednou učení jazyků, jednou matematiku, jednou poezii a kdyby mu někdo nosil rohlíky a mlíko na práh, tak by tam ten mladej člověk vydržel. Nebo by vyrazil na kolečkových bruslích a se sluchátky na uších jen někam do samoobsluhy a zpátky. Izolovanost bez vztahu, možnost volit si programy - tam je nejmenší nebezpečí bolesti, zraňování ve vztazích. Proč se furt s někým dohadovat. Řekl bych, že tahle chudoba vztahů a lhostejnost mi nejvíc vadí na současných mladých lidech.“

PŘIBYL, Petr. *Poslanec Karásek na starobinec nemá čas* [online]. Publikováno 31. 7. 2004 [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: <<http://www.lesklekoule.cz/karasek.php>>.

Jinde k tomu Karásek poznamenává, že v současné době (po roce 1989) „bohužel i věci duchovní zůstaly na úrovni ryziho privátu každého z nás.“

LEBL, Zdeněk. Kázání zakletá do kytary. *Naše rodina*, 2007, roč.39, č.1. s.4

³⁹⁴ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.344

³⁹⁵ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.22

³⁹⁶ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.143

³⁹⁷ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.142-144

³⁹⁸ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.378

5.3 SVOBODA – shrnutí tématu

Svoboda je podle Karáska velký dar Boží. Skutečná svoboda probouzí v člověku radost a vděčnost. Na cestě ke svobodě můžeme využívat ukazatele v podobě Desatera – to nám pomůže udržet směr ve všech životních situacích, včetně každodenních maličkostí.

Falešná svoboda spočívá v záměrném vymanění se ze všech vztahů – s Bohem, druhým člověkem i sebou samým. Falešná svoboda člověku místo osvobození přináší jen utrpení a jedinou správnou cestou je znovu vpustit do sebe Boha a žít pro druhé.

6 HŘÍCH

Oproti jiným tématům by se mohlo zdát, že téma *hříchu* nepatří u Karáska do popředí. Je pravda, že u něj mnohdy nenalezneme přímo toto označení, ale to neznamená, že by se úvahám o hříchu vyhýbal.

Hřích, říká Karásek poučen apoštolem Pavlem, je něco, co se nám stále plete do cesty jako nevhodně dlouhý šat, je to otravná přítěž. Třebaže například nějaký hříšný tělesný požitek se nám může jevit jako něco příjemného, sladkého, ve skutečnosti nás obtěžuje. Když propadáme hříchu, vykresluje Karásek, jsme podobni člověku potápějícímu se v hlubině, který si v touze po svobodě uřízne hadičku s přívodem vzduchu.³⁹⁹

Dokáže-li se však člověk vymanit z té „otravné moci hříchu a otevřít se Bohu a svým bližním“, rozvine se mu srdce a „s láskou Kristovou se začíná napřimovat a vyrovnávat.“⁴⁰⁰

6.1 Prvotní hřích

*Ten, co se nestyděl být jako Bůh, ten nestyda se teď stydí, že je nahý, schovává se, protože se už v zahradě smíru necítí dobře. Jakási tíha a rušivá disharmonie vstoupila mezi něj a Tvůrce, mezi něho a život, mezi něho a ostatní stvoření.*⁴⁰¹

*Se mnou se hádáš: „To chtěl had!“
Necítíš, kdo tě tu má rád.*⁴⁰²

Problematicke prvotního hříchu se Karásek věnuje z více perspektiv. Poměrně známé je jeho rozpracování v písni „Ženský, ty jsou fajn“. Hřích tu, podle Karáska, nespočíval v tom, že Eva utrhla na hadův pokyn zakázané

³⁹⁹ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.122-123

⁴⁰⁰ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.101

⁴⁰¹ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.68

⁴⁰² Píseň „Adam“. KARÁSEK & Pozdravpámbu. [hudební CD].

„jablko“. Ochutnat jablko patřilo k přirozeným touhám ženy, stejně jako touha se „se svým mužem milovat“. Ten hřích, zdůrazňuje Karásek, byl v tom, že Adam - uklidněn úvahou „to utrhl ona, mně se nic nemůže stát“ - pojedl v touze „chtít se Bohem stát“. Hřích totiž nikdy „není v lásky žádosti, ale v mužský bohorovnosti“ a „ten hřích jde na vrub mužovi“.⁴⁰³

Karásek poukazuje na to, že když člověk pojedl zakázané ovoce, nabyl na chvíli pocitu, že je vše v pořádku – měl přece zemřít, ale žije! Vlastně se nic špatného nestalo. A to je, podle Karáska „**typické pro hřích** a všechno jednání proti Bohu: **nevypadá zle, ale má hrozné následky**.“⁴⁰⁴ Člověk se následkem hříchu náhle dostává „*out of order* - stává se neřádem v jinak dokonalém běhu světa.“⁴⁰⁵ Od té chvíle žije směrem ke smrti a jeho potomstvo je už nastálo zasaženo hříchem.⁴⁰⁶

Kain ze závisti⁴⁰⁷ vzplane vůči svému bratru a ještě po vraždě vlastně obviňuje Boha, že to dopustil, neboť on-Bůh- je přece „strážný a ochránce člověka a stvoření.“⁴⁰⁸ Tak se ale, dle Karáska, chová i každý kdo „si zacpává

⁴⁰³ Píseň „Ženský ty jsou fajn“ - KARÁSEK, Řekni ďáblu ne [hudební CD].

⁴⁰⁴ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.73

⁴⁰⁵ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.73

⁴⁰⁶ Nešpor v této souvislosti hovoří o Karáskově vztahu k současnosti totalitního Československa: „Především socialistické konzumní společnosti bylo vyhrožováno a zároveň byla „za pět minut dvanáct“ důtklivě varována před svým koncem - okamžikem individuální smrti, případně až apokalyptickou vizí jí samou způsobeného kolektivního zániku. Křesťanský Bůh jako by si nad tím myl ruce, neboť jakkoli je dobrý a právě proto, že takový je, **soudobý stav společnosti nebyl jeho dílem, nýbrž jakýmsi posledním dědictvím prvotního hříchu, sebezbožnění člověka nebo společnosti, výrazem lidské pýchy, která zahodila to nejpodstatnější**. Takto hovořili Berani, Sv.Karásek, Ch.Soukup i P.Zajíček. Pokud tito umělci, především **Karásek** a Dáša Vokatá, nacházeli nějakou naději, nebyla to naděje z tohoto světa...“ NEŠPOR, *Děkuji*. s.247

„Karásek pořád optimisticky věřil v [...] konečné naplnění“ křesťanských hodnot. „Ne sice pouhým lidským přičiněním, **nebot' doufat v něco takového po prvotním hříchu by bylo projevem lidské pýchy**, ale tím spíše to byl fundamentální křesťanský optimismus.“ NEŠPOR, *Děkuji*. s.243

⁴⁰⁷ Karásek implikuje, že Kainova oběť nemusela být Bohu milá prostě z toho důvodu, že „je rozdíl, dáš-li chudákovi hadry na vyhození, nebo kus oděvu, co máš rád“, jinak řečeno, Kain možná obětoval jen rukama a ne srdcem. KARÁSEK, *Boží trouba*. s.74

⁴⁰⁸ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.77

uši a zakrývá oči, kdo ve své době nestojí na stráži⁴⁰⁹ a „lhostejně přijímá trýzeň, ponížení a smrt druhých.“⁴¹⁰

Jak na Adamovi, tak na Kainovi ukazuje Karásek, že „člověk, ten stvořený, je sice inteligentní, ale nevidí celek, nemá vhléd do těch nejhlubších zákonitostí, je ve svém poznání omezený.“⁴¹¹

6.2 *Nezabiješ*

Když mluví o jednotlivých přikázáních, jen zřídka použije Karásek přímo termínu „hřích“. Přesto se přikázání svou podstatou hříchu dotýkají a ani nemohou jinak.

Narozdíl od vysmívaného „Nesesmilníš“, poukazuje Karásek, ohledně „Nezabiješ“⁴¹² vládne i mezi „moderními ateistickými lidmi“ vzácná všeobecná shoda.⁴¹³ Ale společně s Lutherem Karásek ihned varuje, abychom se nedomnívali, že stačí nečinít zlé – proti tomuto přikázání se protívíme i tehdy, když nečiníme dobré.⁴¹⁴ Nestačí tedy pouze nezabíjet, ale máme se snažit umožnit druhým snesitelný život a v rámci svých možností jim pomoci.⁴¹⁵ Zabíjet a ubližovat druhým je samozřejmě protizákonné a protiprávní, tak se nesmíme chovat podle práva ani k svým nepřítelům. „Ale právo nestačí,“ volá Karásek, „miluj! Nejenže nemáš zabít svého nepřítele, ty ho máš milovat!“⁴¹⁶

⁴⁰⁹ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.352

⁴¹⁰ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.80

⁴¹¹ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.72

⁴¹² Karásek říká, že konkrétně v tomto případě „toto není [jen] dobrá rada, to je přikázání. [...] Uvědomme si, že jsou v životě situace, kdy prostě nemůžeme volit, nebo zase naši volbou musíme či nesmíme něco udělat. [...] Jsou věci podstatné a výsostné, jsou chvíle, kdy mně život a jeho Tvůrce opravdu něco přikazují.“ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.353-354

Více o Desateru jako „dobrých radách“ viz kapitola SVOBODA.

⁴¹³ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.349

⁴¹⁴ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.352

⁴¹⁵ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.353

⁴¹⁶ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.354

I proto si Karásek váží postavy Petra Chelčického. Je třeba jít cestou nenásilí za každé situace, včetně války. **Je nepřipustné, aby příkázání o nezabíjení platilo pouze v míru, ale za války už ne** – to podle Karáska nedává smysl.⁴¹⁷

Karásek také poukazuje na možná překvapivou skrytou krvelačnost současného člověka projevující se zálibou v násilných filmech, katastrofických zprávách apod. Toto může v krajním případě vést k otupování akceschopnosti svědomí ne nepodobnému tomu za totalitních režimů.⁴¹⁸

6.3 Nesesmilníš

Podle Karáska souvisí toto příkázání úzce s příkázáním „*Nebudeš mít bohů jiných přede mnou,*“ je jeho praktickým důsledkem v běžném životě.⁴¹⁹ Sexualita, které se toto příkázání dotýká, je „hezký dar a umění, které málokdo zvládne, aby to mělo jiskru v celoživotním, dlouhém soužití.“⁴²⁰ Už to, že je jí věnované celé jedno příkázání, by nám ale mělo napovědět, že je to podstatná a veledůležitá sféra lidského života, která také patří do života naší víry. Není to „žádná specialita, není vyjmutá z celku tvého směřování.“⁴²¹

Sex patří do vztahu s druhým člověkem, ale musí to být vztah láskyplný, nesobecký, kde není ten druhý zneužíván.⁴²² Smilnit pak, podle Karáska, „znamená vnitřně i vnějšně hřešit proti vzájemné lásce, zdrhat z pole,

⁴¹⁷ „Příkázání Desatera brání život, o tom snad nikdo nepochybuje. V době míru jsou nějaké zákony a pak stačí vyhlásit válku a už najednou se může páchat barbarství?? V míru nechci ani vraha desetinásobného odpravit, protože jsem mu nedal život a je to Boží tvor, a na druhou stranu ve válce jsme schopni vyvraždit vesnici jenom proto, že je to jaksi legitimní? Nevím proč. Proč?“ KARÁSEK, *Víno tvé výborné*. s.255

⁴¹⁸ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.351

⁴¹⁹ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.356

⁴²⁰ KARÁSEK, *Víno tvé výborné*. s.271

⁴²¹ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.355

⁴²² KARÁSEK, *Víno tvé výborné*. s.272

Viz také Karáskovo nádherné zpracování Písně písní – píseň „Hora Karmel“. KARÁSEK, *Rány zní* [hudební CD].

kteřé jsem vzal za své, přestat se věnovat tomu, co nás má nést a žít.⁴²³ Proto, píše Karásek, Kristus vlídně pobízí „neprohřešuj se proti lásce nejzákladnější, která má moc tě nést, která má tu moc zprostředkovat ti zážitky nejhlubší solidarity a lidského souřučení, která má moc vyvádět tě z domu služby do svobody ve vztahu s blízkým i s Bohem.“⁴²⁴

Toto přikázání je tedy, říká Karásek, naše šance prokázat, že i v těžkostech stojí za to stát při druhém člověku, kterého jsme dostali od Boha darem a máme mu neustále pomáhat „být plným a svobodným člověkem.“⁴²⁵

6.3.1 Kontroverzní témata

Na otázku, zda je *homosexualita* hřích či nemoc nebo snad přirozená věc, odpovídá Karásek, že to především každého člověka soukromá a intimní věc. Hlavní je, zda člověk nikomu neškodí. Jak lidé tráví své intimní chvíle, „to je jejich věc, to já nemohu soudit.“⁴²⁶

⁴²³ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.356

⁴²⁴ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.358

⁴²⁵ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.360

Podobně také mluví Karásek ve svých písních:

*A tak sebou hejbej,
lásce nezahejbej.
Chceš lásku nalézt?
Najdeš i bolesti!
Těm se nevyhejbej.*

Píseň „Hele, kámo“. KARÁSEK & Pozdravpámbu. [hudební CD].

*Jak vyřešit tohle, muži a bratři
jsou to naše ženy, přec nám nepatří
měj ji rád - nechtěj jí vše brát,
běda muži, jenž by ženě i duši krad!*

Píseň „Mužena“. KARÁSEK, *Řekni ďáblu ne* [hudební CD].

⁴²⁶ Ohledně sexuální orientace jako soukromé záležitosti každého jedince Karásek trefně poznámává: „Já se také nikomu nepředstavuji - "Já jsem Svatopluk Karásek, heterosexuál."“ KARÁSEK, *Víno tvé výborné*. s.272

V době, kdy Svatopluk Karásek působil jako poslanec v PS ČR, hlasoval pro registrované partnerství homosexuálně orientovaných lidí. Sám to komentoval: „Umožnit jinak orientovaným lidem snažší život ve většinové společnosti je dle mého názoru správné a patří to i ke křesťanské víře. Ulehčovat úděl druhých a ne ho zhoršovat tvrdostí srdce.“ Svatopluk Karásek: *Kandiduji hlavně za sebe* [online].

„Líbil se mi náš farář Štorek v Praze – Kobylisích a někteří moji kolegové faráři ve Švýcarsku, kteří se homofilům věnovali a pracovali. Zvali je na faru a měli s nimi

Ve věci *předmanželského sexu* Karásek zdůrazňuje, že sex je vyvrcholením dobrého vztahu.⁴²⁷ Proto se vyplatí nespěchat, vždyť „každý čas má svou krásu“ a předmanželský sex je „jako rozbalovat dárky před Štědrým večerem.“⁴²⁸

6.3.2 Barbarství moralizování

Karásek nepopírá, že současný stav společnosti přeje sexuální bezuzdnosti, nicméně důrazně varuje, že „současnému stavu nenapomáhají ti křesťané, kteří se zvednutým prstem tvrdě moralizují, kteří v hloučku spravedlivě

biblické hodiny. Takovýto přístup, který to nepovažuje za zvrhlost, se mi líbí, přístup, který staví na určité otevřenosti a podtrhuje společnou lidskou stránku a intimní stránku nevyzdvihuje do rozhodujících poloh. Pro zákon jsem hlasoval, protože mi jde o to zbořit zdi mezi lidmi a setkávat se na rovině lidskosti. To se mi zdá správnější než rozdělování. Někteří fundamentalisté říkají, že homofilové za svoji orientaci můžou. Já říkám, že ne. To je lékařský problém a měli by nás rozsoudit lékaři. Kdyby můj syn nebo dcera byli takto orientovaní, tak bych je měl nadále rád a snažil bych se jim život usnadnit, a ne je kaceřovat a srážet.“ *S poslancem Karásem jsem skoro nikdy nesouhlasil* [online].

„Jsem shovívavý ke všem skupinám, kterým je ukřivďováno. Jako křesťan, kněz i člověk stojím na straně poražených a přeji jim zadostiučinění. [...] Samozřejmě, že jsem také hlasoval pro tento zákon a jsem pro to, abychom se k jinak orientovaným občanům chovali přátelštěji a křesťanštěji než v minulosti. Najděme sílu vcítit se do druhých! V západních zemích se tito lidé běžně setkávají s kněžími, což u nás nesměle začíná také. Co je svět světem, úloha církve byla – pokud se jedinec octne na pranýři nebo se tam cítí být – podržet jej, podat mu pomocnou ruku. Ježíš přeci přišel i proto, aby bořil zdi mezi lidmi, ne aby stavěl – byť jen o morální – ghetta! U homosexuálů jde o jinak pojímanou náklonnost i lásku, a tu nikdo nemá právo podrobovat kontrole. A že by svazky těchto dvojic nabourávaly úlohu rodiny, považují za dokonalou „hovadinu“. Jestliže na potřebný zákon o oficiálním partnerství lidí, kteří si svůj osud nevybrali dobrovolně, ale byl jim dán při jejich narození, prstem ukazují novodobí farizeové, sám Bůh by měl – věřte mi – velkou radost.“ LEBL, *Naše rodina*. s.4

Je otázka, jak by Karásek mluvil dnes, v roce 2013, kdy v některých státech světa dochází postupně k uzákonování „svateb“ homosexuálně orientovaných osob a někde se dokonce jedná o re-definování rodiny - slova "manžel", "manželka", "otec" a "matka" mají být v občanském zákoníku nahrazeny tzv. neutrálními výrazy "partner" a "rodič". (pozn. aut.) Viz např.: *Francie: Redefinice manželství schválena* [online]. Publikováno 4.2.2013 [cit. 2013-04-13]. Dostupné z:

<<http://claritatis.cz/zpravy/z-domova/francie-redefinice-manzelstvi-schvalena/6195>>.

⁴²⁷ „Čím hlubší a lepší je vztah, tím lepší je sex a naopak.“ KARÁSEK, *Vino tvé výborné*. s.272

⁴²⁸ KARÁSEK, *Vino tvé výborné*. s.272

Podobně píše Clément: „Dnes mají lidé ve zvyku tuto přitažlivost bez velkého otálení sexuálně uskutečnit. U mladých lidí, kteří ostatně stále více dávají nebo chtějí dávat tomuto svazku citový obsah a trvání, v tom nevidím nic dramatického.“ CLÉMENT, *Tělo pro smrt a pro slávu*. s.84

rozhořčených pranýřují a slovně kamenují provinilé. **Oni minuli Kristovu lásku** a ve své tvrdosti se vracejí až do doby minulého barbarství.⁴²⁹ Úkolem křesťana není moralizovat, ale nabídnout společnosti něco hodnotnějšího,⁴³⁰ prokázat svým životem, „že věrný vztah mezi mužem a ženou má nejen svá úskalí a svou tíži, ale taky a hlavně svou krásu.“⁴³¹

6.4 Nepožádáš...

Desáté přikázání, dle Karáskova názoru, pro někoho možná překvapivě radikalizuje přikázání předchozí a jde ke kořenům hříchu, „do sklepení našich bytostí, do skrytu naší duše a našeho srdce,“ „k samému zrodu zločinu.“⁴³² „Jako dravá šelma“ číhá v našich dveřích *žádostivost*, na níž je třeba „dát bacha“.⁴³³

Slovy Lutera upozorňuje Karásek na skutečnost, že toto přikázání není ani tak pro darebáky jako „právě pro ty nejzbožnější, kteří jsou pokládáni za poctivé a upřímné, kteří se proti předchozím přikázáním nijak neprovinili.“ Tito poctiví mají zkoumat svá nitra, zda už tam nesídlí zárodek hříchu.⁴³⁴

Člověk vždy touží po tom, co nemá, po tom jediném stromě, z něhož nesmí jíst, „baží po jistotách, které Bůh prohlásil za nejisté a vratké.“⁴³⁵ Tato „stálá

⁴²⁹ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.359

K tomu též Clément: „**Mluvit s mladými lidmi o sexualitě jazykem posuzování, dovoleného a zakázaného**, zatímco oni ani příliš nevědí, zda věří v Boha, není pouze nesmyslné, je to **zločinné**. Může je to totiž nadlouho vzdálit od Boha, od Krista, od církve. Prvním úkolem je evangelizace.“ CLÉMENT. *Tělo pro smrt a pro slávu*. s.93

⁴³⁰ Clément obdobně upozorňuje, že „pro křesťana [...] není kritériem přirozenost, ale člověk a láska.“ CLÉMENT. *Tělo pro smrt a pro slávu*. s.114

⁴³¹ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.359

⁴³² KARÁSEK, *Boží trouba*. s.375

⁴³³ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.378 „Nepožádáš ukazuje žádostivost jako nemoc, která vede ke smrti.“ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.278

⁴³⁴ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.378

⁴³⁵ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.380

„K tomuto životnímu stylu musíme být osvobozeni od té nedospělé a pověrečné vázanosti na majetek, která nás váže a svazuje s tím, co stárne, rezne a pomíjí.“ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.279

honba za poslední svobodou“ člověka, „který chce ukrást slunce, který nemá nikdy dost“ je nekonečná. Pouze ve víře-důvěře, když se oprostíme od ustavičné potřeby něco „křečovitě držet“, „přestáváme žádat, starat se a pečovat o své štěstí.“⁴³⁶ Karásek ví, že nikdy není možné nehřešit a „zachovat si nevinné srdce“, ale věří, že **budeme souzeni ne dle své nevinny, ale dle své lásky k ostatním „viníkům“**.⁴³⁷

6.5 Další novozákonní odkazy

6.5.1 Charismatické stolování s hříšníky

Karásek se v životě nikdy nevyhýbal setkávání s jakýmikoli skupinami lidí, proto mu bylo z některých stran vyčítáno, že doslova „jí a pije z hříšníky“, což ale vždy považoval za následování Ježíšova příkladu.⁴³⁸ Tímto svým přístupem a projevem odjakživa přitahoval řadu lidí, z nichž někteří dokonce mluví o určitých charismatech, kterými je Karásek obdarován – on sám si však nemyslí, že by nějaká charisma měl.⁴³⁹

6.5.2 Odpuštění

V problematice *odpuštění* je Karásek toho názoru, že běžné křivdy, které život přináší nemají s novozákonním odpuštěním, které hlásá Ježíš, co do činění.⁴⁴⁰ Když mi někdo provedl něco zlého, říká Karásek, „ublížil sobě, mně je to jedno. [...] To není touha po pozitivnosti, naopak mám na člověka

⁴³⁶ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.378

⁴³⁷ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.380

K tomu též: „Ale církevní reformátor Martin Luther přece říkal: „Hřeš směle!“ a já věřím, že Boží milost je tak ohromná, že by člověk neměl žít úzkostně, bát se, že udělá něco špatně a sedět v koutku, ale naopak učinit pořádný krok do světa, i do světa hříšců, pokud je dokáže udržet na uzdě.“ LEBL, *Naše rodina*. s.4

⁴³⁸ KARÁSEK, *Vino tvé výborné*. s.131

⁴³⁹ KARÁSEK, *Vino tvé výborné*. s.131

⁴⁴⁰ KARÁSEK, *Vino tvé výborné*. s.171

dost mizerný pohled.⁴⁴¹ Ale „odpuštění je osvobození od něčeho, co tě otravuje“⁴⁴² a tuto polohu sám Karásek ve svém životě zatím nezažil, takže ač by rád odpustil, nemůže, říká, protože nemá komu.⁴⁴³

Nešpor podotýká, že v písních „u Karáska stál důležitý odkaz na možnost odpuštění, respektive na to, že je to Bůh, kdo bude nakonec soudit,“ proto je třeba nesoudit druhé,⁴⁴⁴ vzít spoluzodpovědnost za současný „hříšný“ stav a společně se snažit o změnu k lepšímu.⁴⁴⁵

6.5.3 Může církev zhřešit?

Na otázku, zda může *zhřešit církev* odpovídá Karásek kladně. Církev zhřeší, když „popře ten základní Kristův náboj a snaží se chytráctvím nenarazit. Podlehne pudu sebezáchovy nebo naopak zase pýše řídit společnost.“⁴⁴⁶ Potom ve své hříšné pýše církev říká, co si přejí mocní nebo posvěcuje zbraně. Velký hřích církve vidí Karásek i ve způsobu misí, při nichž se církev snaží v „přezíravém postoji shora něco naordinovat.“⁴⁴⁷

6.6 HŘÍCH – shrnutí tématu

Hřích je podle Karáska obtěžující přítěž, které je třeba se zbavit, aby se nám v životě neustále nepletla pod nohy. Člověk se do hříchu zapletá v naději, že půjde o něco příjemného. A hřích opravdu třeba nevypadá nijak zle, jenže má hrozné důsledky – vypadnutí z řádu, ze vztahu s Bohem i druhými.

⁴⁴¹ KARÁSEK, *Vino tvé výborné*. s.172

⁴⁴² KARÁSEK, *Vino tvé výborné*. s.173

„Současní lidé často nejsou schopni osvobození od jedu výčitek či vědomí vlastního selhání, jsou bez Boha, izolovaní a nerozumí tomu.“ KARÁSEK, *Vino tvé výborné*. s.174

⁴⁴³ KARÁSEK, *Vino tvé výborné*. s.171

⁴⁴⁴ Viz Karáskovy písně „Podobenství o zrně a kokuolu“ a „V nebi je trůn“. KARÁSEK, *Řekni ďáblu ne* [hudební CD].

⁴⁴⁵ NEŠPOR, *Děkuji*. s.229-230

Karásek zvyrazňuje, že nestačí jen nezabíjet a neubližovat - je třeba dávat víc, účinně pomáhat druhým. V partnerském vztahu má člověk být věrný především proto, že jde o nejzákladnější lásku jeho života, která má moc ho nést. Nelze opouštět něco, za co jsem jednou přijal zodpovědnost. V otázkách homosexuality a předmanželského sexu je Karásek názoru, že jde o soukromou věc každého a hlavní je neubližovat druhým. Tím zároveň míří proti neúčinnému moralizování některých křesťanů dnešní doby, kde doporučuje místo kritiky nabídnout jiné přitažlivé hodnoty.

Za svým způsobem nejnebezpečnější hřích považuje Karásek žádostivost, neboť ta bývá kořenem a zdrojem hříchů dalších.

Karásek si také myslí, že Ježíšem hláсанé odpuštění nemá nic společného s promínutím křivd, jichž se na nás dopuští druzí a vice versa.

⁴⁴⁶ KARÁSEK, *Vino tvé výborné*. s.191

⁴⁴⁷ KARÁSEK, *Vino tvé výborné*. s.192

7 LÁSKA

Tato kapitola v podstatě zároveň částečně shrnuje všechny kapitoly předchozí. Karáskova spiritualita totiž, ať už se týká jakéhokoli tématu, vždy je orientována a končí ve stejném bodě – lásce. Láska je podstatou, kořenem a východiskem, ústředním bodem Karáskovy spirituality, Ježíšovým nejpodstatnějším odkazem, od něž se ten, kdo přijal víru, nedá odpoutat.

7.1 *Láska Boží*

*Na počátku věcí jasných
Bůh stvořil lásku
slovem svým.⁴⁴⁸*

Karásek nám představuje Boha především jako milujícího Otce, který touží po návratu odpadlého člověka k němu „domů, do smysluplného lůna stvoření“⁴⁴⁹. Ač by měl být přirozeně v roli spravedlivého přísného soudce, tak „kašle na právo, na spravedlnost.“ Nejedná podle práva, vypadáva z očekávané role a jedná „jen ze svého srdce“ - „nemůže přihlížet jako nezúčastněný divák, rve mu to srdce“.⁴⁵⁰ „Dynamická Boží láska“⁴⁵¹ vybíhá přicházejícímu naproti, objímá ho a hlasitě jásá.⁴⁵² Bůh dává užaslému člověku „nové smýšlení“, aby se už nebál „setkání s láskou“.⁴⁵³ Návrat domů k milujícímu Bohu, říká Karásek, „to je možnost světa jednou skutečně zažít pokoj a mír.“⁴⁵⁴

⁴⁴⁸ Píseň „Had“. KARÁSEK & Pozdravpámbu. [hudební CD].

⁴⁴⁹ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.240

⁴⁵⁰ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.242

⁴⁵¹ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.245

⁴⁵² KARÁSEK, *Boží trouba*. s.242

⁴⁵³ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.71

⁴⁵⁴ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.240

Milující Bůh je zdrojem milosti⁴⁵⁵, nesamozřejmé „nejvyšší a poslední“ přízně, která člověku pomáhá rozpoznávat, že život „není jen neutrální, lhostejný či cynický, že je zde u díla velká láska“.⁴⁵⁶ Boží milost umožňuje srdci člověka, které se rodí svinuté do sebe, se napřimovat a vyrovnávat⁴⁵⁷ ve světě, který už je díky kříži Ježíše Krista „prostor přemožený láskou.“⁴⁵⁸ Karásek ovšem zdůrazňuje, že Ježíšův kříž, „to jsou dvě do sebe vkloubená břevna – utrpení a láska.“⁴⁵⁹ a následně se nad Apoštolským vyznáním zamýšlí nad tím, jak to vypadá, když „láska sestoupí do pekel.“⁴⁶⁰

Z Boží milosti a Ježíšova života a smrti vysvítá „Boží zvěst o pokoji, lásce a dobré vůli mezi lidmi“ (ač se to dle Karásků dnes může zdát jako „nereálné a cizí blouznění fantastů“.⁴⁶¹) Bez Bohem vyhlášené a Ježíšem před-stavené trojice víra-naděje-láska neexistuje ve světě žádný pokrok,⁴⁶² žádná rozumná řešení a nesměruje se k žádnému cíli.⁴⁶³

7.2 *Láska k Bohu a bližním*

*Já jsem nákej stounavej,
že v mym žití všude chybí láska,
z toho já jsem stounavej.*

*A tak jsem šel za farářem,
říkám: Máš-li, lék mi dej,
ty o lásce stále jenom mluviš
a já nejsem moc hloubavej.⁴⁶⁴*

⁴⁵⁵ Karásek vzpomíná, jak poprvé v životě zažil „milost“ na Vánoce, když dostal dárky i přesto, že nebyl během předešlého roku hodný. KARÁSEK, *Víno tvé výborné*. s.28

⁴⁵⁶ KARÁSEK, *Kázání pro neznabohy*. s.36

⁴⁵⁷ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.101

⁴⁵⁸ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.216

⁴⁵⁹ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.135

⁴⁶⁰ KARÁSEK, *Víno tvé výborné*. s.137

Karásek mluví o písni „Návštěva v pekle“. Podle jeho výkladu Kristu sestoupil do pekel „svrhnout závoru“ a navždy otevřít brány pekla, protože „všichni maj’ bejt blažený.“ Píseň „Návštěva v pekle“. KARÁSEK, *Řekni ďáblu ne* [hudební CD].

⁴⁶¹ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.68

⁴⁶² KARÁSEK, *Boží trouba*. s.198

⁴⁶³ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.68

⁴⁶⁴ Píseň „Já jsem nákej stounavej“. KARÁSEK, *Řekni ďáblu ne* [hudební CD].

7.2.1 Láska je jediná cesta k Bohu

Odpovědí na Boží lásku je lidská láska zároveň k Bohu a bližním.⁴⁶⁵ Lásku k Bohu a bližnímu není možné oddělit, nelze „milovat nebe a přitom škodit člověku“,⁴⁶⁶ „vztahovat svoje svědomí k Bohu a opomenout bližního“⁴⁶⁷, to je láska falešná. Zároveň ani není Karáskovi myslitelné bez lásky - „chladným rozumem“ - hledat Boha. Takové hledače „Bůh mívá“. ⁴⁶⁸ Jen srdcem mohl nedůvěřivý Tomáš poznat zmrtvýchvstalého Pána,⁴⁶⁹ neboť bez lásky není ani naděje, ani víry.⁴⁷⁰ Kdo věří v Boha a miluje ho, říká Karásek, v toho věří Bůh a vysílá ho a tvoří ho, tvoří jeho srdce.⁴⁷¹

Láska je dle Karáska *condicio sine qua non*, „kdo nemiluje, jaksi nemá nárok“ a „nedostane z Božích věcí ani ťuk.“⁴⁷² **Bůh nás totiž nebude měřit**

⁴⁶⁵ Karásek tu má samozřejmě na mysli zdravý typ křesťanské lásky, nikoli takový, o kterém hovoří Ivana Noble: „Ale právě tento typ lásky (agapé - pozn.aut.) se nejnadhěji stává její karikaturou - a to právě v rukou křesťanů, kteří odmítnou předcházející tři typy, jež, jak si ukážeme, se také vyskytují v Písmu. Z izolované *agapé* se pak může stát poníženecký sentimentální soucit, který pod rouškou pokory sráží člověka do pozice bezmoci a odmítání pozitivních lidských hodnot, jako je přátelství, sexualita, umění, věda či úsilí o spravedlnost v tomto světě.“ NOBLE, *Po Božích stopách*. s. 23

⁴⁶⁶ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.87

S tím poměrně souvisí i Karáskem často proklamovaná zásada „Čist Písmo svaté vždy ostny k sobě“. viz např. KARÁSEK, *Tři kázání o Jonášovi*. s.9

⁴⁶⁷ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.193

⁴⁶⁸ KARÁSEK, *Kázání pro neznabohy*. s.17

⁴⁶⁹ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.181

⁴⁷⁰ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.199

⁴⁷¹ KARÁSEK, *Kázání pro neznabohy*. s.16

⁴⁷² KARÁSEK, *Boží trouba*. s.225

dle naší nevin, ale dle lásky k ostatním.⁴⁷³ Víra tu nestačí, jak už psal apoštol Pavel, víra samotná nás nezachrání, je třeba milovat.⁴⁷⁴

7.2.2 Láska v praktické pomoci bližním

Naše láska musí mít ovšem i praktické důsledky, „faktické výrazy, které lze vidět, cítit, nahmatat“⁴⁷⁵, protože bez nich je mrtvá (jak psal již apoštol Jakub). My jako křesťané nemáme získat svět „naší vyřídilkou, ale tím jak žijeme.“⁴⁷⁶ Je třeba se zastat vdovy a sirotka, příchozího a utečence⁴⁷⁷, musí se v nás něco pohnout⁴⁷⁸, tak jako v Ježíšovi u rybníka Bethesda.⁴⁷⁹ A občas to není „jen tak, být hnut milosrdenstvím“⁴⁸⁰ „k nezištným činům lásky“⁴⁸¹, říká Karásek, „to nestačí jen gesto křesťanské lásky [...] to je fuška, to i něco stojí“.⁴⁸² Kdo skutečně miluje, neuhýbá před těžkostmi, stojí při druhém, a zachází s ním uctivě.⁴⁸³

⁴⁷³ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.380

Podobně hovoří Karásek Ježíšovými ústy ve své písni:

„Kdo hledá, najde a vejde v radost mou.

Kdo se vzdá marnosti, zůstane před branou.

A kdo z vás už našel, kdo staré opouští,

at' netížej ho viny, kterejch se denně dopouští.

Jdi a nehřeš více, halelů!

Na hřích dneska kašlou lidi z panelů

- ty jdi a a nehřeš více, a Bohu zpívej halelů!“

Píseň „Návštěva v pekle“. KARÁSEK, *Řekni ďáblu ne* [hudební CD].

⁴⁷⁴ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.111

⁴⁷⁵ Karásek připojuje i do důsledku domyšlený obraz Štědrého večera: „Kdyby otec přišel k prázdnému stolu a řekl: "Tak děti, nejsme žádní materialisti, tak se pomodlíme a hajdy na kutě.““ KARÁSEK, *Kázání pro neznabohy*. s.46

⁴⁷⁶ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.192

⁴⁷⁷ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.152

⁴⁷⁸ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.193

⁴⁷⁹ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.283

⁴⁸⁰ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.194

⁴⁸¹ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.216

⁴⁸² KARÁSEK, *Boží trouba*. s.194

⁴⁸³ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.360 K tomu také: „Co se týče lidských věcí, třeba když někdo někoho pomlouvá, tam nemohu říct, že láska všemu věří, naopak, má láska tomu nevěří.“ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.206

7.2.3 Zneužití lásky

Láska může být samozřejmě i nepochopena a zneužívána. Vztah, v němž je druhý chápán jen v perspektivě povinnosti něco dávat, je dle Karáskových slov „vztahem pijavice či upíra.“⁴⁸⁴ Stejně tak nesprávně pochopil smysl Kristovy lásky i ten, kdo sice Ježíšovo jméno neustále „skloňuje se ve všech pádech“,⁴⁸⁵ ale zároveň pranýřuje a slovně kamenuje druhé pro jejich přestoupení, místo aby se pokusil vlastním dobrým příkladem přitáhnout jejich zájem.⁴⁸⁶

Když se člověk nebude prohřešovat proti „té základní a nosné lásce“⁴⁸⁷ a nenechá se „otrávit jedem světa tohoto“, dosáhne nakonec svobody ve vztahu „k Bohu a k jeho stvoření.“⁴⁸⁸

7.2.4 Jak se naučit milovat?

Karásek také nezakrývá potíže, které může Ježíšův odkaz lásky přinášet. Jak má člověk najít vnitřní sílu milovat lidi, kteří vyhlazují celé národy, okrádají společnost a kde mohou, tam škodí?⁴⁸⁹ Jak nebýt „naštvaný, [když] jeden za pravdu trpěl a věděl proč a zač, a druhý po ní šlapal a ve svých dnech

⁴⁸⁴ „Vztah může být vztahem pijavice či upíra založeným na stálém sledování, na stálém bilancování toho, co se mně dostává nebo nedostává bez zřetele k tomu, co já přináším a co sám dávám.“ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.277

⁴⁸⁵ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.333

⁴⁸⁶ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.359

⁴⁸⁷ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.360

⁴⁸⁸ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.316

⁴⁸⁹ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.269

Podobně mluví Karásek o proroku Jonášovi, který se hněval na Hospodina, že nevyhladil Ninive: „Pracně ho Bůh učil, že spravedlnost není jenom odvěký princip, ale že musí být žita, že se musí vztahovat ke konkrétním lidem, že spravedlnost musí chápat člověka, že musí být lidská, že musí mít srdce, že pravda musí mít srdce a musí být zakotvena v milosrdenství. Jonáš popisuje svou lekci, kterou musel projít, než pochopil, že **cesta k Bohu vede přes člověka, i když je nedokonalý, i když je cizinec nebo hříšník.**“ KARÁSEK, *Tři kázání o Jonášovi*. s.31
Srovnejme s podobenstvím o dělnících na vinici (Mt 20,1-16).

byl jenom sráč“⁴⁹⁰ Může láska vyřešit situace, které nedokáže vyřešit rozum?⁴⁹¹ Kde se dá naučit lásce?⁴⁹²

7.2.5 Skutečná láska

Někdy je nesnadné jít cestou lásky z pohodlnosti, to když jsme „obrnění proti možné intervenci lásky“.⁴⁹³ Jindy je to téměř nemožné ze strachu se vystavit neznámé situaci. **Ale opravdová láska**, říká Karásek, to je „riskovat pověst a pohodlí, riskovat to již na životě vydobyté, **riskovat život, riskovat i svou spásu, prostě všechno, riskovat pro Boha - riskovat pro Boha v bližním, pro Boha v sobě.**“⁴⁹⁴ Ačkoli důsledky takové vydanosti mohou být pro člověka těžko přijatelné a mnohdy i osudové,⁴⁹⁵ křesťan se má všemi svými silami snažit doopravdy milovat, i když to znamená „protrhnout anonymitu, mít osobní účast, namočit se, strkat do něčeho nos, hasit, co tě nepálí.“⁴⁹⁶

Odměnou těch, kdo se vystaví „pro Boha nouzi druhých“ bude nový, rozzářený život, v němž „zmizí mráz vyhaslých vztahů, náhle tu bude úsměv,

⁴⁹⁰ Píseň „Návštěva v pekle“. KARÁSEK, *Řekni ďáblu ne* [hudební CD].

⁴⁹¹ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.353. Karásek se tomuto tématu věnoval i ve své písni na téma podobenství o znu a koukolu. Píseň „Podobenství o znu a koukolu“. KARÁSEK, *Řekni ďáblu ne* [hudební CD]. „Na to jsem hrdej, jak je to smířlivý,“ říká. V písni Karásek **varuje před pokušením stavět se na Boží místo** - na druhou stranu je tu ale i výzva kultivovat včas, aby nevyrostl plevel, nenechat zkrátka věci být. KARÁSEK, *Vino tvé výborné*. s.135

K posuzování druhých píše podobně Schillebeeckx: „Jak mohu soudit o pravověrnosti jiných já, který sám nemám lidskou nebo kritickou jistotu o své vlastní pravověrnosti, a proto mohu jen v síle Boží milosti pevně *doufat*?“ SCHILLEBEECKX, *To číňte na mou památku*. s.117

⁴⁹² KARÁSEK, *Boží trouba*. s.269

⁴⁹³ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.271

⁴⁹⁴ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.271

⁴⁹⁵ Karásek připomíná, jakou Ježíš vzbudil nenávist, když uzdravil chromého v sobotu a zákoníci „ho hleděli zabít“. „To je děs, který námi má otřást: vždyť i my si vážíme Božího slova, je nám cenné až drahocenné; i my si musíme dát bacha, abychom se nestali strážci a hlídači Božího slova bez lásky a pochopení, abychom se nestali psy páně - fanatiky, kteří sice bibli znají a z bible citují, kterým však stále uniká nosný střed, ta výheň milování z celého srdce.“ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.283-284

⁴⁹⁶ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.271

začne psina i v márnici,“ protože „skutečně hřejivá víra a láska zažene strach z násilí, strach z ohrožení i strach ze smrti a ty budeš živ.“⁴⁹⁷

7.2.6 Láska k lidem skrze Boha, láska k Bohu skrze lidi

U Karáska se tak neustále vrací téma lásky k lidem a stvoření skrze Boha,⁴⁹⁸ je to spolu nerozlučně spjato. Vždyť Bohu, cituje Karásek Žalm 24, není milé „nic specificky náboženského“, ani chrám, křest či obřizka, ani nic kultického. Bůh si nevybírání lidí dle vyznání či náboženství. Je jedno, „ke komu patříš a odkud čerpáš, důležité je, co z toho uděláš“, vždyť Boží „kritéria jsou jiná, jaksi nenáboženská“: „Neubližovat, být ryzí, neutápět se v marnostech, držet slovo, to je překvapivým způsobem to svaté uprostřed běžného, to svaté ne za chrámovou zdí, ale uprostřed života, to je to svaté pro všechny obyvatele země, všech generací.“⁴⁹⁹ Jak už bylo zmíněno, Karásek vidí spásu i mimo církve, „v Kristu“, a „ve jménu Kristově“ pro něj znamená „ve jménu milosrdenství, lásky, [...] Božího království.“⁵⁰⁰

7.3 LÁSKA - shrnutí tématu

Karásek vnímá Boha především jako milujícího Otce, pro nějž je láska důležitější než spravedlnost a jehož dar milosti mění srdce člověka žijícího ve světě přemoženém láskou Ježíše Krista. Na Boží lásku nelze odpovědět jinak než tím, že bude člověk milovat Boha a bližního. Láska k Bohu a druhému člověku jsou spolu pak nerozlučně spjaty tak, že jedna bez druhé

⁴⁹⁷ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.273

Jiří Zizler má z Karáskových textů totožný dojem: „Karáskovy originální korektury církevního výkladu jdou na vrub jeho osobní teologii soucitu a slitovnosti, neúprosné k mravně indiferentní otupělosti "lidí z panelů", ale hlásící se k outsiderovství, naivní opravdovosti, očišťujícímu pokání, prostotě a strmosti cesty k Bohu.“ ZIZLER, *Literární noviny*. s.6

⁴⁹⁸ „*Ten náš svět, přes Tebe, miluju.*“ Píseň „Pozdravpámbu“. KARÁSEK & Pozdravpámbu. [hudební CD].

⁴⁹⁹ KARÁSEK, *Boží trouba*. s.395

nedává smysl. Ne podle pochybení, ale podle skutků milosrdenství totiž bude život člověka posuzován. Doopravdy milovat znamená vystavit se veškerému možnému nebezpečí pro druhé lidi a pro Boha. Je pochopitelně obtížné milovat např. lidi dopouštějící se těžkých zločinů a opustit lidská měřítko spravedlnosti. Avšak na to, abychom šli cestami Božími, není třeba nic specificky náboženského – spása se děje ve jménu Krista, jinými slovy, podle Karáska, ve jménu lásky.

⁵⁰⁰ KARÁSEK, *Víno tvé výborné*. s.181

ZÁVĚR

Tato práce zkoumala vybraná témata spirituality Svatopluka Karáska. Pokud bychom se měli pokusit, na podkladě textů Karáskových kázání, písní a osobních vzpomínek, vybrat nejpodstatnější důrazy z jednotlivých kapitol, můžeme dojít přibližně k následujícím závěrům:

Bůh a člověk patří nerozlučně k sobě, lidské srdce je stvořeno, aby v něm pobýval Bůh. Pokud tomu tak není, je člověk neklidný, rozpolcený a poraněný. Skrytost Boha je diametrálně odlišná od jeho neexistence a tato skrytost může být Božím úmyslem, jeho specifickou cestou, jak se projevat.

Nikde není řečeno, že život člověka žijícího s Bohem bude lehký a příjemný. Jakkoli těžké překážky by ale neměly vést k ztrátě víry ani k vytváření falešného obrazu zlého či neschopného Boha. Člověk by neměl na Boha svádět zlo, které sám činí. Stejně tak nebezpečné je zneužití Boha a Božího jména pro jakékoli náboženské zájmy.

Kdo hledá Boha, najde ho v potřebných bližních - to je způsob, jak se Bůh projevuje. Skutečná víra se nepozná podle formálního vyznání, ale podle směřování člověka a jeho zaměření a taková víra vždy automaticky vede do společenství s druhými.

Ježíš by byl hoden následování, i kdyby nevstal z mrtvých. Ježíš však vzkříšen byl a zůstává naší jedinou možností, jak poznávat, vidět a setkat se s neviditelným a nepoznatelným Bohem – bez Ježíše nedává víra v Boha smysl.

Je nebezpečné popírat existenci ďábla, protože v takovém stavu lze snadněji propadnout jeho nástrahám, které mnohdy tváří přátelsky nebo dokonce i zbožně.

Je nutné rozlišovat mezi pravou svobodou, která vede k Bohu a umožňuje žít pro druhé, a falešnou svobodou, jež spočívá v záměrném vymanění se ze všech vztahů – s Bohem, druhým člověkem i sebou samým.

Hřích je obtěžující přítěž, které je třeba se zbavit, aby se nám v životě neustále nepletla pod nohy. Nestačí pouze nečinit to, co se nemá a nesmí, ale je třeba dělat více - účinně pomáhat ostatním.

Centrální zvěstí, která prostupuje veškeré dostupné prameny, je tedy u Svatopluka Karáska *láska* k bližnímu, nerozlučně spjata s láskou k Bohu. Tato dvojice musí být kompasem veškerých úvah a – především – činů. Vede k praktické pomoci druhým lidem a ulehčení jejich osudů tolik, kolik je možno. Taková ústřední myšlenka vyvěrá ze všech použitých zdrojů, ať už Karásek mluví o Bohu a víře, Ježíši a ďáblu či o svobodě a hříchu. Bez lásky není vztah k Bohu, bez lásky nelze myslet ani Boha samotného, bez lásky není víra. Bez lásky by neexistoval Ježíšův odkaz a svět by mohl zvolna upadat pod moc ďáblu. Bez lásky neexistuje skutečná svoboda a naopak - zda člověk miluje, je mnohem důležitější, než kolik hřeší.

K tomu, abychom šli cestami Božími, není třeba nic specificky náboženského – spása se děje ve jménu Krista, jinými slovy, ve jménu Božího království, ve jménu lásky.

Jistě existuje ještě mnoho témat z Karáskovy spirituality, která by stála za pozornost, na to však již rozsah této práce nestačí.

POUŽITÉ ZDROJE

KNIHY:

CLÉMENT, Olivier. *Tělo pro smrt a pro slávu: malé uvedení do teopoetiky těla*. Vyd. 1. Velehrad: Refugium, 2004, 157 s. ISBN 80-86715-17-5.

DE FIORES, Stefano; **GOFFI**, Tullo. *Slovník spirituality*. Překlad Terezie Brichtová, Jiří Sýkora, Jan Lachman. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 1999, 1295 s. ISBN 80-719-2338-9.

HELLER, Jan. *Bůh sestupující: pokus o christologii Starého zákona*. 1. vyd. Praha: Kalich, 1994, 159 s. ISBN 80-7017-780-2.

HLAVSA, Mejla; **PELC**, Jan. *Bez ohňů je underground*. Praha : Mat'á, 2001. 228s. ISBN 80-7287-020-3.

KARÁSEK, Svatopluk; **PLZÁK**, Michal; **HÁJEK**, Štěpán. *Vino tvé výborné: rozhovory*. Praha: Kalich, 1998, 293 s. ISBN 80-7017-193-6.

KARÁSEK, Svatopluk. *Boží trouba: (kázání)*. 1. vyd. Praha: Kalich, 2000, 405 s. ISBN 80-7017-505-2.

KARÁSEK, Svatopluk. *Kázání pro neznabohy, aneb, Kdo je tady blázen?*. 1. vyd. Praha : Rybka Publishers, 2009, 56 s. ISBN 80-87067-54-3.

KARÁSEK, Svatopluk. *Protestor znamená vyznávám*. 1. vyd. Žďár nad Sázavou: Nakladatelství Evropského kulturního klubu, 1993, 150 s. ISBN 80-85212-20-x.

KARÁSEK, Svatopluk. *Tři kázání o Jonášovi*. 1. vyd. Praha: Kalich, 2007, 33 s. ISBN 80-7017-077-9.

KARÁSEK, Svatopluk. *V nebi je trůn: písně*. Vyd. 1. Editor Jaroslav Riedel. Ilustrace Martin Macůrek. Praha: MAŤA, 1999, 185 s. Miniatury (Maťa), sv. 7. ISBN 80-860-1360-X.

LOSSKIJ, Vladimír Nikolajevič. *Dogmatická teologie*. Praha: Metropolitní rada pravoslavné církve v Československu, 1986, 103 s.

NEŠPOR, Zdeněk R. *Děkuji za bolest... : náboženské prvky v české folkové hudbě 60.-80. let*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2006, 383 s. ISBN 80-7325-101-9.

NOBLE, Ivana. *Po Božích stopách: teologie jako interpretace náboženské zkušenosti*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 2004, 327 s. ISBN 80-7325-053-5.

SCHILLEBEECKX, Edward. *To číňte na mou památku: studie k eucharistické teologii*. 1. vyd. Praha: Vyšehrad, 1998, 125 s. ISBN 80-7021-242-x.

SCHÜSSLER FIORENZA, Francis; **GALVIN**, John P. *Systematická teologie: Římskokatolická perspektiva*. 1. vyd. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK), 1996, 285 s. ISBN 80-85959-07-0.

SÖLLE, Dorothee. *Fantazie a poslušnost: úvahy o budoucí křesťanské etice*. Praha: Kalich, 2008, 134 s. ISBN 978-80-7017-089-2.

ZAHRADNÍK, Jan. Tajemství sněhové vločky. In **SÖLLE**, Dorothee. *Fantazie a poslušnost: úvahy o budoucí křesťanské etice*. Praha: Kalich, 2008, 134 s. ISBN 978-80-7017-089-2.

OSTATNÍ TIŠTĚNÉ ZDROJE:

HAVELKA, Karel, in booklet: **KARÁSEK**, Svatopluk. *Rány zní: blues, spirituals & ...* . [hudební CD]. Praha : Globus Music, 2000.

KVÍTKOVÁ, N. K jazykové stránce kázání Sváti Karáska. *Naše řeč*, 2004, ročník 87, číslo 3, s. 145-150.

LEBL, Zdeněk. Kázání zakletá do kytary. *Naše rodina*, 2007, ročník 39, číslo 1. s.4.

TRÁVNÍČEK, M. Postila Sváti Karáska. *Tvar*, 2001, roč.XII, č.5, s.20-21.

ZIZLER, Jiří. Písňe a verše. *Literární noviny*, 1994, č.27. s.6.

Písňové texty v textových přílohách hudebních nosičů:

KARÁSEK, Svatopluk & hosté. *Sváta Karásek a hosté : 1.1.1990* [hudební CD]. Praha : Black Point Music, 2010.

KARÁSEK, Svatopluk & Oboroh. *Nebeská kavárna* [hudební CD]. Praha : Rosa, 2002

KARÁSEK, Svatopluk & Pozdravpámbu. *Halelujá* [hudební CD]. Praha : Globus, 1999.

KARÁSEK, Svatopluk. *Rány zní : (Blues, Spirituals & ...)* [hudební CD]. Praha : Globus, 2000.

KARÁSEK, Svatopluk. *Řekni ďáblovi ne* [hudební CD]. Praha : Galén, 2012.

ELEKTRONICKÉ ZDROJE:

HOUTMAN, Dick a Stef **AUPERS**. The Spiritual Turn and the Decline of Tradition: The Spread of Post-Christian Spirituality in 14 Western Countries, 1981–2000. *Journal for the Scientific Study of Religion*. 2007, roč. 46, č. 3, s. 305-320. DOI: 10.1111/j.1468-5906.2007.00360.x.

NEŠPOR, Karel. *Co je to spiritualita a čemu prospívá [online]*. [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: <<http://plus.humanitysteam.cz/news/co-je-to-spiritualita-a-cemu-prospiva/>>

PŘIBYL, Petr. *Poslanec Karásek na starobinec nemá čas [online]*. Publikováno 31. 7. 2004 [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: <<http://www.lesklekoule.cz/karasek.php>>.

WONG, Yuk-Lin Renita a Jana **VINSKY**. Speaking from the Margins: A Critical Reflection on the ‘Spiritual-but-not-Religious’ Discourse in Social Work. *British Journal of Social Work*. 2009, roč. 39, č. 7, s. 1343-1359. DOI: 10.1093/bjsw/bcn032.

Česká redakce | BBC World Service | Svatopluk Karásek [online]. Publikováno 24. 7. 2002 [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: <http://www.bbc.co.uk/czech/interview/020724_karasek.shtml>.

Francie: Redefinice manželství schválena [online]. Publikováno 4.2.2013 [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: <<http://claritatis.cz/zpravy/z-domova/francie-redefinice-manzelstvi-schvalena/6195>>.

Karásek Svatopluk (1942-) - Příběh pamětníka - Paměť národa [online]. [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: <<http://www.pametnaroda.cz/story/karasek-svatopluk-1942-932>>.

S poslancem Karasem jsem skoro nikdy nesouhlasil [online]. Publikováno 16.10.2008 [cit. 2013-04-13]. Dostupné z: <http://www.christnet.cz/clanky/4069/s_poslancem_karasem_jsem_skoro_nikdy_nesouhlasil.url>.

Svatopluk Karásek (1942) - Životopis [online]. [cit. 2013-04-13].
Dostupné z: <<http://www.pametnaroda.cz/witness/index/id/1001>>.

Svatopluk Karásek: Kandiduji hlavně za sebe [online]. Publikováno
12. 10. 2006 [cit. 2013-04-13]. Dostupné z:
<<http://www.ceskenoviny.cz/zpravy/svatopluk-karasek-kandiduji-hlavne-za-sebe/214308>>.

FILMOVÉ DOKUMENTY

13. komnata Svatopluka Karáska [televizní dokument]. ČT, 2009.
Režie: **ELŠÍKOVÁ**, M. Online dostupné na:
<<http://www.ceskatelevize.cz/porady/1186000189-13-komnata/209562210800018-13-komnata-svatopluka-karaska/>>.

Vzkaz Svatopluka Karáska [televizní dokument]. ČT, 2010.
Dostupné na: <http://www.ceskatelevize.cz/porady/10160488386-vzkaz/210452801410002-vzkaz-svatopluka-karaska>.

PŘÍLOHA – TEXTY PÍSNÍ⁵⁰¹

ADAM

Mocný zní hlas rájem: Adame!
To Bůh volá: Kde jsi, Adame?
Před mnou si se skrýl
místo abys do srdce si navždy vryl:
Před mou tváří skrýt se nedá, Adame.

Kde jsi, kdo jsi, kde jsi, Adame?
Kam jsi se to schoval, Adame?
Pravý ráj to napohled
a ty jako bys trpké hrozny jed'.
Ve křoví se krčíš, Adame.

Proč přede mnou se chvěješ človíčku?
Doufáš, že se skryješ, človíčku?
Se mnou se hádáš: To chtěl had!
Necítíš, kdo tě tu má rád.
Před mou tváří skrýt se nedá, človíčku.

Z ráje půjdeš na zem, Adame.
Ze země jsi, jdi na zem, Adame.
Tam budeš s hadem vládnout ty,
tam mě skryjí tvoje temnoty.
Na zemi se ti skryji, zemane.

Bůh volá i tebe, člověče.
Kam si se to dostal, člověče?
Ve svý svobodě trpíš tu.
Já tě volám se skrytu.
Stále volám kde jsi, Adame.

BYL BOJ

Byl boj na nebi, s drakem rval se Michael,
byl boj na nebi s drakem zlým, lstivým
Drak na zem z nebe je svržen,
ten boj na zemi trvá dál.

Michal spolu s anděli,
d'ábla z nebe shodili.
Nezahynul sviňák ten
ale pad na naši zem.

Mezi dobrem, mezi zlem
den co den se všichni rvem
v srdcích mužů, v srdcích žen
drak musí být přemožen.

Drak to prohrál s Michalem,
prohraje i v srdci tvém.
Když tě síly opouští,
s Kristem prohrál na poušti.

Často musím uznat sám,
že ten svůj boj prohrávám,
vždyť to zvíře pitomý,
ztupilo mi svědomí.

Když Ježíš na tvé straně je,
boj s tebou drak prohraje,
pak případnou ti legrační
i jeho svody finanční.

Bojím se, že v soudný den
lehkým budu nalezen.
Snad se v nebi ustrnou
nad mou duší hubenou.

⁵⁰¹ Dáváme zde přednost podobě textů v bookletech vydaných CD, viz seznam použitých zdrojů.

DŽONGILI MARA

Cesta životem je tak krátká,
mně ani nestačí narůst bradka.
Na krátký cestě ještě je zkratka.
Srdce ti, bratříčku, zavřelo vrátka...

Džongili mara, džongili dong

Dlouhý je Dunaj, krátká je Svratka,
tělo je pouze ducha ohrádka.
Na lásku Boží je smrtka krátká,
ta láska trvá ta není vratká!

Slovo to není jenom klam pouhý,
to není jen hříčka pro děvky a slouhy.
Srdce to cítí, je-li plné touhy.
Noc byla krátká, ale den bude dlouhý!

Zavřeli vrátka, ale lid víry
nevěří na štěrbiny, díry a škvíry,
věří, že ve dveřích stojí sám Pán,
on pro nás drží vrata dokořán.

Ani's nám neřek': Kluci – těpic!
A my jsme smutný, ale nic víc.
Nás ještě čas sem a tam honí,
jedeme dál, práskni do koní!

Tak tady s klukama, tak tady pějem'
a my se tý smrti tak trochu smějem',
že na nás zejtra či pozejtří čeká,
to je její věc, to nás neleká!

Veselý konec nám je všem dán:
Smrti se neboj, praví vzkříšený Pán.

HAD

Na počátku had měl nohy
tak šel rovnou za Evou
že udělat z lidí Bohy
by bylo značnou úlevou.
Tam na počátku věcí temných
přikráčel had nám pýchu dát.

Na počátku věcí jasných
Bůh stvořil lásku slovem svým.

Na počátku vše bylo dobrý,
vše klapalo, tak jak chtěl Bůh.
Kde se však vzal, ten co má rohy?
Kde se v nás vzal ten zloduch?

Na počátku věcí strašných
přikráčel had nám blbost dát.

Dnes ten had prej nemá nohy.
Žije dál bez obtíží.
Už nekráčí. Bez pozvání, do srdce se ti vplíží.
Tam na počátku všech věcí temných,
přisáhoval had, nám drzost dát.

Mezi námi, had má zas nohy,
pomluvy mu nevaděj,
vždyť ho naše nohy nesou.
Had má nohou habaděj.

HADOVKY SMRDUTÉ

(parafráze na Muchomůrky bílé)

Člověk, je-li Magor
ne, ten neohne se,
hadovky smrduté
si z lesa neodnese.

Nikým nesbírány
rozkládaj se tiše,
hadovky smrduté
v lesích kole Říše.

Hodiny přibývají
na tu horu hoře,
hadovky nerostou
na nástupním dvoře.

Zpívá v lidském pekle,
jen v ochraně Boží,
hadovky smrduté
letos nenaloží.

Hadovky smrduté,
mnohé máme zběhy,
člověk ve své bídě
má potřebu něhy.

Hadovky smrduté
ještě chvíli spěte,
nasbírání vás košík
v jiném, lepším světě.

HAVAJ

Klidným okem měřím lidskou bezhlavost.
Ať jsem, kde jsem, tak jsem všude jenom host.
Vždyť nad náma je hrozně velké prostranství.
Už se těším na nebeský občanství.
To bude havaj, havaj,
to bude radosti,
tam v Boží blízkosti.

Mě už nerozhází žádná lidská ubohost,
připíjím s vámi na radost i na žalost.
Životní styl mi k srdci nepřirost,
jdu dál, díky – bylo toho dost.
To bude havaj, havaj,
dotyk bez bolesti,
tam v smysluplnosti.

Lidi jsou lidi, to nejsou bozi.
Ti zabydlení nemají rádi ty průchozí.
Ti, když jdou kolem, vždycky jim hrozí,
že vpadnou zrovna do davový psychózy.
To bude havaj, havaj,
bez toho, co jsme zasílili,
člověk bez násilí

Jako na Havaji, tak i na zemi,
podivný sen tuhle zdál se mi.
Hutu řekl: „Tutsi, tak buď si tu“,
Tutsi řekl: „Budu tu s tebou, Hutuu“.
To bude havaj, havaj,
bez hromadných hrobů,
já čekám tu dobu.

Na Havaji, komu by se život nelíbil,
takovou zemi nám Bůh zaslíbil.
A lidi ničej lidi, zemi, ba i vzduch,
zas myslej, že jsou chytřejší než Bůh.
A bude ještě havaj, havaj,
na zemi lidmi soužené,
a ty to nevěříš – vid', že ne?

HORA KARMEL

Pojď, pojd' krásná má!
Vonných věcí jsi plná.
Jsi pěkná jako město Jeruzalém,
jsi sladkost ve víně vyzrálém

Prsy tvé hebké jak mech,
ženství tvé voní jak chléb,
nohy tvé sloupy pevné,
rty tvé stuhly dvakrát barevné.

Ten žár, žár ten vody neuhasí,
Hora Karmel ty jsi.

Jsi krásný, já to nevydržím,
táhni mě a já poběžím
pod hlavou mou měj levici
dotýkej se mě pravici.

Jsem bílá, ale milostná,
touha v těle slastná a bolestná,
na tvém loži tě hledám,
milostí denně omdlévám

Ten žár, žár ten vody neuhasí,
Hora Karmel ty jsi.

Tak a pojd' krásná má,
říkám slova dosud mně neznámá,
zmítám se kouzly našemi,
občerstvěte mne flašemi.

Zima je pryč, ty stromy holé,
pojd', vyjdeme si do pole,
tvé oči jsou plné pohody,
ty uvedlas' mě na hody.

Ten žár, žár ten vody neuhasí,
Hora Karmel ty jsi.

Spím, spím, ale srdce mé bdí,
košilku mou mi rozepni,
já sukni začala svlékat,
proč bych ji měla za oblékat?

A med je pod tvým jazykem,
teplý med je uvnitř v těle tvém,
sáhni na kliku mé místnosti,
pohnou se ve mně vnitřnosti.

Ten žár, žár ten vody neuhasí,
Hora Karmel ty jsi.

Láska má podobna nemoci,
ve vlasech krůpěje noci,
celá jsi krásná bez vady,
otevři branku své zahrady.

Kéž, ach, kéž bych tě měl,
nikdy odejít nemusel.
Být s tebou dnem i nocí,
jak pečeť na tvém srdci.

Ten žár, žár ten vody neuhasí,
Hora Karmel ty jsi.

Zasáhla jsi mě úděsně,
jedinou točenicí hlavy své,
na světě je spousty krásných žen,
jen tebou jsem zasažen.

Celá jsi krásná, drahá má,
silné jízdě jsi podobná.
Prsy tvé dva vinné hrozny.
Mocná jsi jako vojsko hrozný.

Ten žár, žár ten vody neuhasí,
Hora Karmel ty jsi.

HELE, KÁMO

Hele, kámo, koukej,
už nic nezatloukej:
Ženu, co miluješ,
vnitřně tuneluješ
a to není okey.

Hele, čéče, koukej,
moc si tu nehoukej!
Pár let jsi na světě
a už dost je tě,
a tak mazat koukej!

Brouku, furt nebroukej.
Z kukly svý se soukej.
Zlom kukly drsné jho,
v motýla pestrého
už vylihnout se koukej.

Opust' své bláznovství,
pro Boží království
už vylihnout se koukej!

Kdo z nás bude nej nej,
s tím se nezabejvej.
I má bytost ubohá
má svůj díl u Boha,
no, to mě vomejvej!

A tak sebou hejbej,
lásce nezahejbej.
Chceš lásku nalézti?
Najdeš i v bolesti!
Těm se nevyhejbej.

Předposlední sloka:
V smrti potkáš soka.
V moci své bezmoci
jen s Boží pomocí
nebudeš K.O., budeš O.K.

A tak, kámo, koukej,
už se tu nepotloukej.
Nejužší ze všech cest,
tou Bohem nech se vést.
Věř, to bude oukej.

IT IS TOO LATE

(verze po roce 1989)

Oni se k sobe tulej,
jako by lásky poslední den měl bejt.

Zlámali kříže,
stavěli mříže,
blbost s krutostí
se od věků víže.

Ty už víš, že je pozdě,
že sou věci moc rozjetý,
že nelze couvnout
odted' až navěky!

Narvaný spíže,
zas o krok k smrti blíže,
člověk jde koupit
za hrstku rýže.

Tady holt nikdo neví,
co zejtra se s ním může stát.
Tu sed' a hřej se,
dokud máš s kým se hřát!

Rány se hojí,
mé srdce se bojí
zda je tu něco, co nás ještě pojí.

Vyjděte k lidem!
Zvěstujte lidem,
ať svou nemoc k smrti
už neléčí klidem!

JÁ JSEM ŇÁKEJ STOUNAVEJ

Já jsem ňákej stounavej,
že v mém žití všude chybí láska,
z toho já jsem stounavej.

A tak jsem šel za farářem
říkám: Máš-li, lék mi dej.
Ty vo lásce stále jenom mluvíš,
a já nejsem moc hloubavej.

Mám se večer učit řeči
neb čist román klasickej?
Nakonec si zas prohlížím porno
pak jsem z toho stounavej.

Půl roku loď v lahvi stavím,
lepím špejle, je mi hej.
Včera večer švih jsem lahví vo zem.
Já jsem ňákej stounavej...

V práci se chci zastat pravdy,
pak si řeknu: Bacha dej!
Zase držím hubu na špagátě,
z toho já jsem stounavej.

JE LEPŠÍ NA SKÁLE SVŮJ ŽIVOT MÍT

Je lepší na skále svůj život mít, pamatuj.
Noemu duhou zjevil Bůh,
že už ne voda, příště vzplane vzduch.

Boháč co vyhnal Lazara ven,
ten neměl život svůj na skále postaven,
ten neměl na skále život svůj, pamatuj

Pilát, co soudil, tak jak dav řve
a pak si umyl ruce své,
ten neměl na skále život svůj, pamatuj.

Kněz, ten co si dál na mši svou šel,
z příkopu sten jakoby neslyšel,
ten na skále neměl život svůj, pamatuj.

Chlap, ten co si to v svém auťáku sral,
stopaře všechny přezíral,
ten na skále neměl život svůj pamatuj.

Do šutru vyrytý srdce rukou tvou
nejde smejt vodou mejdlovou.
Je lepší na skále život svůj mít, pamatuj.

KÁZÁNÍ O SVATBĚ V KÁNI GALILEJSKÉ

Když Ježíš šel přes tu Judskou zem,
druhům svým věrným řek: Pojd'te dem!
Dnes v Káni je svatba, bude tam i máti má,
dnes je v Káni svatba tak tam jdem.

Svatby té veselý ruch a rej
nocí zní přes celou Galilej.
Máti volá na syna:
Zůstali jsme bez vína.
A to by byl svatby konec zlej.

V Káni maj šest štoudví kamennejch.
Ježíš dal do každý vodu vlejť.
Voda v kádích zapění,
ve víno se promění.
Vína dost, hej, správče, nalívej.

Podstatný je pití vína sled.
Nejlepší víno se dává hned.
A jak času přibejvá, to horší se nalejvá.
V Káni maj nejlepší naposled.

V žití tvém přibejvá dalších let.
Nečekej nejhorší naposled.
Bůh na sklonku tvého dne
dá ti víno výborné.
Výborné víno až naposled.

V žití tvém dnes každá radost tvá
radost tu největší předjímá.
Svý smrti jen přejdeš most,
Bůh zavolá: Další host!
Novej host k nám vešel na slavnost!

Víno tvé výborné pít mi dej.
Říká Bůh: Jen už dnes ochutnej.
Hle, kalich můj oplývá,
v něm čas se ti otvírá.
Kalich můj oplývá, přijímej!

MHA ZA MNOU

Od té doby, co přejel jsem drát
Vidím mha za mnou, mha přede mnou.
To za mnou jde dál a dál, přede mnou cizí je štat.
Mha za mnou, mha přede mnou.

To co bylo, zbylo tam,
to co bude, to ví jenom Bůh sám.
Jen to, co je se šklebí do mých ran.
Jseš vytrestán, žes vyšel z bran.

Né, nejsem první, kdo se z domu vydal.
Šel už Abrahám, nevěda kam.
Jeden lid zůstává, druhý furt táhne dál.
Jdou dál Nomádi - čau kamarádi.

Po té své cestě často vzdychám, hekám.
Mha za mnou mha přede mnou.
Přesto jdu odněkud, jsem veden někam.
Když veden jsem, proč zrovna sem?

To, co bylo v sobě mám,
to, co je, není kamenný chrám.
To, co bude, to tvoří jen Bůh sám,
když se ho ptám: Jak ted' a kam?

Ty jsi můj domov, můj jediný král.
Ty jsi za mnou, jsi i přede mnou.
Ty jsi stále blízko, přesto skrytý jsi nám.
Všudypřítomný - proč nejsi přítomný?

Bor šumí a hrom divo bije tam.
Já na cestě jsem a na cestu se dám.
Bůh je můj domov a proto se ho ptám:
Kde domov můj, snad tahle slůž?

MUŽENA

Když zvěděla žena, že je z muže
málem vyletěla z kůže:
Nechci být mužatkou ani muženou,
chci být ženou, né jen z muže složenou.

Proč se má milá, proč se tak čílíš?
Vždyť se zásadně mýlíš!
Buď jen mou ženou, buď jen muženou,
tou ženou pro muže jak stvořenou.

A nedávej mi svého jména,
ty jseš muž a já jsem žena!
Než být tvá hračka, budu tulačka.
Ze žebra jsem a nebudu tvá žebračka!

Muži, vem si zpátky tu svou kost,
já mám vlastních žeber dost!
Než být jen ženou z tebe složenou,
vyrvu z těla kost tu tobě dluženou.

Nebudu služka, nebudu matka!
Celým Rájem zní ta jejich hádka,
muže s tou ženou mužem složenou.
Z Ráje nás z věčné pohody vyženou.

A teď v nás bloudějí světem,
z Ráje vyhnání plamenometem.
Říká jí: Ty potvoro! A ona: Ty ptáku!
To ty ses mě chtěl zmocnit, žebráku!

Tak dál vláčejí to své jho,
Eva chce být s ním, né však úplně jeho.
Adam s Evou spolu se vedou.
Eva chce být s ním a zůstat sama sebou.

Adam sedává ve své pivnici,
Eva stala se mu protivnicí,
maj stejnej byt a stejnej šek,
už nejsi mou,
už seš jenom můj protějšek.

Jak vyřešit tohle muži a bratři?
Jsou to naše ženy, přec nám nepatří!
Měj ji rád, nechtěj ji vše brát,
běda muži jenž by ženě i duši krad'!

NA LETNOU

(nová verze písně „Řekni ďáblovi ne“, po roce 1989)

Na Letnou jsi se vydal, na Letnou.
Tam na tý velký pláni,
tam si řek ďáblovi ne,
to tvé ne – ach, to bylo dojemné.

Prej nesednou mu už na lep, nesednou,
ale ďábel je stará kurva,
on se promění a přestrojí,
zas sednou mu na lep – zas sednou.

Zas vyseknou mu poklonu, vyseknou,
když krásný, chytrý, mocný,
nevadí, že je tak zlý,
zas vyseknou mu poklonu, vyseknou.

Nesetnou mu palici, nesetnou,
až do konce našeho času
budem se s ním muset prát,
nesetnou mu palici, nesetnou.

Prosebnou slyš mou píseň, prosebnou:
na tu děsnou šelmu moci,
na tu vždycky majzla dej,
důslednou má v sobě zlobu, důslednou.

Až tu sedmou pečeť sejmou,
až pak bude od něj pokoj,
shoří v moři ohnivým,
až tu sedmou pečeť sejmou.

NÁVŠTĚVA V PEKLE

Že už mám po smrti měl jsem sen,
jsem v nebi nebo v pekle kde to jsem?
Hle, dva muži stojí po levici mojí
to Jidáš a Ježíš spolu tiše rokují....

Andělé, lidi a čerti rohatí,
muži, ženy, děti, všichni tu jsou nahatí.
Je to nebe nebo peklo,
sláva či soud lidí?
Od ohňů je tu teplo
a nikdo se tu nestydí....

Jsem v nebi nebo v pekle kde to jsem?!
Kriste, ty mě pověz kde to jsem...
"Už tady neotravuj s tou starou otázkou
a raděj si poskoč, vešels v radost mou!

Říkaj, že jak jsem z kříže sestoupil,
že prej jsem na nebe vystoupil.
To však není pravda,
já nešel k Otci nahoru,
já z pekelný brány
šel napřed strhnout závoru...

Vstoupil jsem do pekel nejhlubších,
vyhlásil jsem v místech nejtvrdějších:
Dost skřípění zubů! Dost duší smažení!
Staré viny nemaj váhu,
všichni maj bejt blažení!
Zapomeňte se mnou
na svou starou vinu,
vyhlašuju v pekle všeobecnou aminu!"

Mistře, já jsem trochu naštvaný,
jak je to tady všechno srovnaný,
vždyť jeden pro pravdu trpěl
a věděl proč a zač
a druhý po ní šlapal
a ve svých dnech byl jenom sráč...

"Kdo hledá najde a vejde v radost mou,
kdo se dá marnosti zůstane před branou.
A kdo z vás už našel, kdo staré opouští
ať netížej ho viny kterých se denně dopouští..."

Jdi, a nehřeš více halelů!
Jdi, a nehřeš více halelů
Dneska na hřích kašlou lidi z panelů,
ty jdi a nehřeš více a Bohu zpívej halelů!"

POZDRAVPÁMBU

Pozdravpámbu, pozdravpámbu,
pozdravpámbububububububu!

Už nepadá z nebe dost many.
Lid reptá a je naštvaný.
Já dobré víno ti naleju.
Naleju já, snad tím do ohně nepřileju.

Tunel, podraz, anonym,
život je vo něčem jiným.
Dobrý tón vzal náš band, děkuju.
Děkuju já, před zlobou radši se dekuju.

Lidi dělaj chyby habaděj.
Vaděj mně nebo už nevaděj?
Tak se ptám a svých vin lituju.
Lituju já, lituju já, bližnímu ublížit, to lituju.

Člověk je tvor hlasitý.
Neslyším Bože, co chceš Ty.
Tak se ptám a svůj hlas ztlumuju.
Ztlumuju já, v rachotu jen Tvůj hlas vyladuju.

Bože vyved' mě z malosti,
ať Ti zpívám s radostí.
Ten náš svět přes Tebe, miluju.
Miluju já, i ve srabu zpívám Ti *Halelujá*.

PODOBENSTVÍ O ZRNU A KOUKOLU

Rozsévač sil ve světle dne
to zrno dobré na pole své.
Když byla noc, jemu navzdory
d'ábel prokletou setbu tam vsil.

A ta setba noci se setbou dne
v kořenech svých jsou prorostlé.
Teď chceš plejt koukol, seš chorý?
To máš, jako bys to pole zryl!

Nechte to růst po mnoho dní,
vše musí uzrát, až v době žní
dá Pán do stodol zrno dobrý,
plevel dá na hnůj, aby tam hnil.

To pole je náš svět a v něm roste
d'áblova setba i setba dne.
Mnohé jsou teď spory,
zrnem kdo byl, kdo koukolem byl.

Vždyť je tu ten, co sil, když byla noc,
a jeho lidi, když získá moc,
stavěj lágry a komory,
plevel lidskej aby oddělen byl.

Přicházej mnozí a pod různou lstí,
tu lidskou setbu že pročistí,
pak natáhne bačkory
za plevel kdo by označen byl.

A jak v celém poli, tak i v duši tvé,
je dobro se zlem fest prorostlé,
tak jsme dobrý - i potvory,
vždyť Bůh i d'ábel přeci v srdci tvém sil.

Kdyby tak přišly náky nemehla,
že náš svět zbaví od všeho zla,
řek bych: Vy blázni, to jsou fóry,
kdo z nás by pak v tom poli zbyl?

Kdo je zrnem dobrým a kdo patří na hnůj,
do toho Bohu ty nefušuj.
My můžem třídít brambory,
ale nás si po žních přebere Bůh.

Nechte to růst, jen to nech růst,
ať spolu roste vše co má vzrůst,
vždyť všechny hrůzy a horory,
byly v touze, by svět očištěn byl!

TVÁ SVOBODA

(text: spiritual)

Tvá svoboda nade mnou...
Zvoňte zvony nade mnou...
Žádný nářek nade mnou...
Halelujá nade mnou...

Než abych byl otrokem,
chci být pohřben v hrobě svém,
půjdu k Pánu, kde budu svoboden.

ŘEKNI ĎÁBLOVI NE!

Řekni ďáblovi ne!
Ďábel je podvodník
a nikoho nevede správně!

Say no to the devil, say no!
Devil is deceiver,
he won't treat nobody right!
Say no to the devil, say no!

Sejmou ti podobu sejmou.
Tvář tvou zmažou ti hlínou,
chci mít jen masku posmrtnou.
Sejmou ti podobu sejmou.

Sejmou tvou bustu sejmou.
Čas už hází proti skále
ty tvý hlavy sádrový.
Sejmou ti podobu, sejmou.

Sejmou tvý obrazy sejmou.
Svezou je na velkou louku,
shořej v moři ohnivým.
Sejmou tvý obrazy sejmou.

Pak se pod zdí prázdnou sejdou,
koho teď tak karty sejmou.
Teď padlo jim žaludský eso,
tak ho hned do rámu daj.
Sejmou nám karty sejmou.

Sejmou ti otisky, sejmou.
Pak teprve poznáš ďábla,
v hlavě se ti rozsvítí.
Sejmou ti otisky sejmou.

ŤUKÁNÍ

Někdo ti ťuká na dveře
čeká, kdy už se otevře.
Vypni tu telku,
zvedni prdelku,
když někdo ti ťuká na dveře.

Někdo ti klepe u dveří,
na samotáře nevěří.
Vypni střelbu ostrou,
pohni kostrou
někdo ti klepe u dveří.

Tvůj host ti klepe na dveře,
jdi mu otevřít v důvěře,
Ne, to není osel,
je to tvůj anděl posel.
Tvůj host ti klepe na dveře.

Pán Ježíš ti buší do dveří
kukátkem se to prověří.
Má v ruce tašku,
v tý tašce flašku,
chce s tebou slavit večeri.

Sundej ze srdce petlici,
chce jíst i s ženou hříšnicí.
Ty košem mu dalas,
dál civíš na Dallas,
sfoukla jsi mu svíci hořící.

Někdo ti tříská tvá vrata,
to už jde s kosou zubatá.
Ty od svého monitoru,
budeš koukat na tu potvoru
jako to tele na vrata.

Ona si sama otevře,
projde tvý zavřený dveře.
Žes nevpustil Krista,
dal jsi smrti místa,
ona si sama otevře.

UFONI

Přiletěl k nám talíř z vesmíru
s posly zhouby nebo též míru.
Viděl jsem ho, jak tiše klesá
kousek od nás, tamhle u lesa.
Budou střílet, neb nám spásu daj?
Zabijou mne, neb mne zulíbaj?
Oni se jen tiše ukloní,
zpívají svou píseň ufoní:
Slyš první píseň z planety jiné.

Řekněte mně kluci ufoní,
těž u vás se to ke konci kloní
leze vám už taky vše krkem
stal se ufon ufonu vlkem?
Trestaj u vás taky tak tvrdě?
Říkají: „Ufon, to zní hrdě“?
Taky to tam hřbitovem voní,
Stydne láska mezi ufony?
Slyš odpověď z planety jiné.

U nás, to je pravda odvěká,
k nám mluvil Bůh přes Syna člověka.
Mluvil k vám Bůh ta samá slova
přes vašeho Syna ufona?
Taky se tam u vás popletli,
taky s ním tak strašně zametli?
U vás taky končí na kříži
pravda, jež mocným cestu překříží?

V NEBI JE TRŮN

V nebi je trůn, v nebi je trůn,
v nebi je trůn - pravdy hlavní sídlo.
V nebi je trůn, v nebi je trůn,
všem vladařům připomínej.

Člověče, chceš být vládcem,
chceš vrýt svůj obraz dnům.
Jen sed' na zemi, ty blázne,
nesedej na ten trůn!

Neumí člověk vládnout,
zpije se mocí svou,
má pravdu pevně v ruce
radši než nad sebou.

Vládče, co k davům mluvíš,
co kdybys tak jednou ztich,
co kdybys tak jednou poklek
hlavu svou ve dlaních?

Ani král, ani rada moudrých,
ani kněží, ani lid,
jen ten beránek zbitý
je hoden tu moc vzít.

Kdo jsou ti krásní lidé,
v šat bílý odění,
lidé, co k trůnu přišli
z velkého soužení?

VÍRA

Z celého srdce snad
miluješ Boha svého.
V rachotu tepu
slyšíš tichý hlas jeho.
Nebe se zatmí
a vtom v tobě všechno zmírá.
Ty ohněm zprubuj sám sebe
a v popelu zbyde ti víra.

Jseš tu obehnán
pevnou železnou stěnou,
železný tyče
tě postrkem blíž ke zdi ženou.
V tý zdi je řetěz,
kterej kruh uzavírá.
Vyrvi ten řetěz, je tu hromada šrotu
- to vedle je víra.

Jseš tu opuštěn v ruinách,
Boha se zas ptáš,
jestli už navždy
sám ve všem zůstat máš.
Támhle se zbitej jako ty
ze země sbírá.
Řekni ty, cos prošel peklem,
pojď, jdem dál, a zrodí se víra.

Člověk vyhlásil,
že Bůh prostě není
a jeho dílo
svou tvrdou rukou plení.
Hory jsou lysé
a v ozónu je díra.
Až člověk zničí Zemi - kořist svou,
pak zbude mu jen víra..

ŽALM NA ROZLOUČENOU

Aj, obešel já církví pět, chtěl Boha zaměřit,
mistři se slovy žonglují, nemohu uvěřit.

Tak vrh jsem se na tento svět, chtěl se do něj ponořit,
tlak žene mě nad hladinu, nemohu nevěřit.

Chci stát ve víře, jak můj děd, ne jenom hubou.
Jak zmocněj se mě věřící ihned mě oškubou.

Tak zase mezi lidi zpět do narvaných hostinců.
kolem plují oči opilé, samé vtípky zoufalců.

Bratře, pojď a nech ten svět, čets už církevní tisk?
A co zastat se vězňených? To prej je strašnej risk.

Tak zase mezi lidi zpět mimo ty podpěry,
od rána se brodit v návějích rozpadu a nevěry.

Církev - svět – to máš furt pět, musím to uzavřít:
V Boha lze těžko uvěřit, nelze v něj nevěřit.

Církev – svět – tak, jak jsou teď, ve vlastním zajetí,
jak dvě houby v stejným nálevu, v nálevu bez chuti.

Jsou doby, kdy Bůh je vzdálený, kdy propast je veliká,
tu duše žalmistů kvílejí jak kojenci bez mlíka.

Bude prej hůř, prej přijde hlad po slova slyšení.
Panny krásné budou umdlévat, kluci budou šílení.

Přijď, ó, Bože, přijď už k nám, přijď, nebuď skrytý,
vždyž panny už jsou zemdlené, blázince nabitý.

Přijď, ó, Bože, přijď už k nám, volám já a mí bratři,
svévolník se tu rozpíná, bere co mu nepatří.

Žere duši člověka, přikusuje zem.
A ty Bože přihlížíš v duchu dobrotivém!

ŽENSKÝ, TY JSOU FAJN

Ženský, ty jsou fajn, to se ví, se ví!
Co jsem byl v base od té doby vím,
že ženský, ty jsou fajnový.

Když jsem seděl na tý Pankráci,
všude kolem mě jen chlapy v teplácích.
Já ve snu viděl všechno krajkový.
A ženský, ty jsou fajnový.

Co doma, já začal jsem se bát,
v tom má žena píše, že bude při mě stát.
Jak ty řádky jen dovedou hřát!
A ženský, ty jsou fajnový.

Když tabák dojde, hrozně zle je mi.
Všude hledám vajgla, už lezu po zemi.
V tom daj mi balík se Startkami.
Ženský ty jsou fajnový.

U soudu vidím: právu žehná tu
krásná předsedkyně senátu.
Tak to jdem domů, to je hotový.
A ženský ty jsou fajnový.

Jak ženský přišly k špatný pověsti,
že nejsou moc chytrý
a že brečej v neštěstí.
Prej k hříchu od pradávna maj vlohy,
prej slabý jsou jak mátohy.

Dávno už, co světem stojí svět,
tak si muži myslej,
že jsou všeho lidství květ,
ale to se musí znovu promyslet,
dyť ženský, ty jsou fajnový.

Adam, jak se můžeš dočísti,
se smutně toulal rájem a kopal do listí.
Houpal se na větvích stromoví.
Co chybí tomu chlápkuvi?

Když usnul, Bůh mu z těla vyndal kost
a z ní mu stvořil ženu: Ať je Ti pro radost!
V ráji poznal to co v base já,
že ženská je moc fajnová.

V ráji se měli věčně radovat,
až je zlej had začal hecovat.
Že prej by se moh' člověk Bohem stát,
to prej je moc fajnový.

Eva slyší to hadí šeptání:
Utrhni si jablko, k čemu to váhání?
Trhá plod Boží všeho poznání.
Adame, dobrý chutnání.

Adam si řek': Zákaz zněl netrhat.
To utrhla ona, mně se nic nemůže stát!
Jen si kousnul, vylez ze křoví:
Bejt Bohem je moc fajnový.

Od těch dob ženy slyšej od mužských,
že za všechno můžou, tak jak za ten první hřích,
prej po Evě jsou všechny bláhový,
ta naletěla hadovi.

Eva ta měla chuť si jabko dát
a jistě se též chtěla se svým mužem milovat.
Ale hřích byl v tom chtít se Bohem stát,
ten hřích jde na vrub mužovi.

Hřích není nikdy v lásky žádosti,
ale v mužský bohorovnosti.
Chcem být Bohy, my hlavy skopový
a ženský ty jsou fajnový!

Budete vy ženy litovat,
že jste se nám chtěly furt emancipovat.
Až budete chtít vládnout nad tvory,
už nebudete fajnový.
Až budete chtít vládnout nad tvory,
budete jak my potvory.

Bibliografická citace

Spiritualita Svatopluka Karáska : vybraná témata : bakalářská práce / František Barták ; vedoucí práce: Jan Lachman. -- Praha, 2013. -- 116 s. – počet znaků: 92 115.